

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Sectio IV. De Reservatione Casuum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

presentatos, non solum unum, sed etiam omnes, etiam subrogatum, & per consequens posse velle eos examinare, praesertim, quando iusta ratio subest dubitandi de eorum capacitate. Quod etiam examen Leo X. expressissime eis commisit, ut patet ex verbis supra allegatis. Neque de eo hic disputamus, sed, an Regulares qui injuste rejiciuntur, hoc ipso censentur a summo Pontifice approbat, quod Conclusio

nostra negat, contra Navarrum & Alios plures supra allegatos, qui si adhuc viverent, & viderent Decretum Alex. 7. de quo supra, vix dubito, quin sententiam suam retractarent.

Hic ergo sit finis admodum molesta & odiosa quaestionis, quam sequitur alia molestissima, & non minus odiosa, de reservatione casuum, & Absolutione a casibus reservatis.

SECTIO QVARTA.

De Reservatione Casuum.

Reservatio casuum non est aliud, quam ablatio seu non concessio jurisdictionis ad absolvendum ab aliquo vel aliquibus particularibus peccatis, concessa seu non ablati jurisdictione absolvendi a caeteris. Hanc reservationem negant illi & irrident, qui negant & irrident potestatem absolvendi a peccatis in foro interiori seu sacramentali. Tales sunt haeretici nostri temporis, quos Conc. Trident. damnat sess. 14. can. 11. sequentis tenoris: *Si quis dixerit, Episcopos non habere ius reservandi sibi casus, nisi quoad externam poenitentiam, atque ideo casuum reservationem non prohiberi, quod minus Sacerdos a reservatis vere absolvat, anathema sit.* Dico itaque primo:

CONCLUSIO I.

Datur in Ecclesia potestas reservandi casus, ita ut inferiores Sacerdotes non possint valide ab illis absolvere, extra articulum mortis. Competit Pontifici respectu Episcoporum, & Episcopis respectu Parochorum, aliisque Praelatis habentibus similem jurisdictionem respectu subditorum.

De prima parte Conclus. non est relictus dubitandi locus propter Conc. Trident. sess. 14. can. 11. mox recitato, & cap. 7. ibi: *Magnopere vero ad Christiani populi disciplinam pertinere, sanctissimis Patribus nostris visum est, ut atrociora quaedam & graviora crimina non a quibusvis, sed a summis dumtaxat Sacerdotibus absolverentur.* Et infra: *Hanc autem delictorum reser-*

vationem, consonum est divinae auctoritati, non tantum in externa poenitentia, sed etiam coram Deo vim habere. Verumtamen pie admodum, ne hac ipsa occasione aliquis debeat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis. Quis ergo adhuc dubitet de hac veritate? Catholicum nemo dubitare potest.

Interim probatur ex antiquissimo usu Ecclesiae, cujus meminit Cyprianus Epist. 12. (aliis lib. 3. Epist. 16.) quae incipit: *Ingeniscere.* Et Epist. 13. (aliis lib. 3. Epist. 17.) quae incipit: *Miror;* meminit, inquam, sed, ut verum fatear, satis obscure, ut patebit legenti. Epist. 12. sic ait: *Nam cum in minoribus delictis, quae non in Dominum committuntur, poenitentia agatur in isto tempore, & exomologesis fiat inspecta vita eius, qui agit poenitentiam, nec ad communionem venire quis possit, nisi prius illi ab Episcopo & Clero manus fuerit imposita, quanto magis in his gravissimis & extremis delictis caute omnia & moderate secundum disciplinam Domini observari oportet.*

Et infra: *Audiant quaso patienter consilium nostrum (Presbyteri & Diaconi) expectent regressionem nostram, ut cum ad vos per Dei misericordiam venerimus, convocati coepiscopi plures, secundum Domini disciplinam, & Confessorum praesentiam, Beatorum Martyrum literas & desideria examinare possimus.*

Similia scribit Epist. 13. dicens: *Quoniam video facultatem veniendi ad vos nondum esse, & iam aetatem cepisse, quod tempus infirmitatibus assiduis & gravibus infestat, occurrendum puto Fratribus nostris, ut qui libellos a Martyribus acceperunt, & prerogativa eorum apud Deum adjuvari possunt, si incommodo aliquo & infirmitatis periculo occupati fuerint, non expectata praesentia nostra, apud Presbyterum quemcumque praesentem, vel si Presbyter repertus non fuerit, & urgere exitus ceperit, apud Diaconum quoque exomologesis facere delicti sui possint, ut manu eis in poenitentiam imposita, veniant ad Dominum cum pace, quam dari Martyres literis ad nos factis desideraverunt.* Haecenus Cyprianus.

1. Quid sit reservatio casuum.

Diminuat a Trib. H. retici, ne parus in iactis p. tribum ca. servati. p. tribu.

2. In Ecclesia est potestas reservandi peccata. Trident.

3. Probatur ex antiquissimo usu Ecclesiae, cujus meminit Cyprianus.

4. Item Conc. Cath. 3.

Consonat Carthag. 3. cap. 32. Vt Presbyter inconsulto Episcopo non reconciliat penitentem, nisi absente Episcopo, & necessitate cogente. Et alia Concilia antiqua similiter loquuntur: sed, ut sup. dixi de S. Cypriano, parùm obscure, eùm non satis constet, an loquantur de Absolutione sacramentali; immo satis constat, quòd interdum loquantur de pœnitentia publica: tamen verisimile est, inquit Suarez disp. 29. sect. 1. n. 2. quando pœnitentia erat reservata, etiam Absolutionem à culpa fuisse reservatam.

Suarez.

Colligitur ex Benedic. XI. Extravag. Inter cunctas de Privilegiis, ibi: Sing. de casibus Episcopis & Superioribus, quos inferius annotamus, at Sedi Apostolicæ reservatis, se nullatenus intromittant. Observem ergo sollicitè dicit Fratres, ne ad Confessiones recipiant criminosos criminibus, pro quibus sollemnis est pœnitentia indicenda. Modo eodem excommunicatos respuant, & Clericos qui propter delictum irregularitatem aliquam incurrerunt. Inconveniens enim existimamus, ut à peccato absolvat, qui pœnitentiam ei debuit imponere, aut irregularitatis pœnam, peccati sequentem, vel excommunicationem, qua infligitur maxime à iure quandoq; pro crimine, quæve queri ab Ecclesia, & per consequens à participatione Ecclesiasticorum Sacramentorū excludit, removere non potest. Quid clarius dici poterat?

5. Item ex Extravag. Epsi Dominici.

Eandem veritatem docet Sixtus IV. Extravag. Etsi Dominici 5. de Pœnit. & remiss. ibi: Et si Aliqui Confessorum predictorum contra presentem Constitutionem quemquam absolvere... attentaverint, Absolutio... huiusmodi nullius sit roboris vel momenti. Et contra facientes eo ipso excommunicationis sententiam incurrant, à qua (nisi in mortis articulo constituti) ab alio, quam à Rom. Pontif. absolvi non possint.

& cap. 2. de Pœnit. & remiss. in 6.

Accedat testimonium Bonif. VIII. cap. 2. de pœnit. & remiss. in 6. Si Episcopus, inquit, suo subdito concesserit, ut sibi possit idoneum eligere Confessorem: ille, quem is elegerit, in casibus, qui eidem Episcopo specialiter reservantur, nullam habet penitus potestatem.

6. Aliisque iuribus.

Omitto Clement. 1. de Privil. cap. Si quis suadente 17. q. 4. & similia multa iura, in quibus absolutio à pœna excommunicationis, per consequens à peccato, propter quod illa pœna infligitur, reservatur Summo Pontifici. Vide Waldensem to. 2. de Sacram. c. 149. ubi diffusè probat veritatem Catholicam contra Wiclef; cujus fundamentum erat, quòd reservatio sit contra charitatem proximi.

Reservatio casuum non est contra Charitatem proximi contra Wiclef.

Trivolum profectò fundamentum & minus solidum, ad imponendam molem tanti ædificii, ad negandam (inquam) Ecclesiæ, potestatem reservandi casus; quippe reservatio casuum, teste Trident. suprà c. 7. magnopere ad Christiani populi disciplinam pertinere sanctissimis Patribus nostris visum est. Vnde merito (prosequitur Conc.) Pontifices Max. pro suprema potestate, sibi in Ecclesia universa tradita, causas aliquas criminum

gravioris, suo potuerunt peculiari iudicio reservare; veluti rem aliquam non contra charitatem proximi, sed planè necessariam pro bono communi, nec non privato bono singulorum fidelium, qui illa reservatione coercerentur quasi freno quodam à gravioribus peccatis, & à Prælati melius corriguntur & ad emendationem juvantur.

Ratio à priori est; quia in hoc Sacramento requiritur iurisdicção, quam inferior accipere debet à Superiore. Poterit igitur Superior, sicuti nullam concedere iurisdicçãoem, ita eam limitare ad certos casus, prout visum fuerit expedire saluti animarum.

Nec dixeris; in hoc Sacramento debent poenitentes omnia peccata confiteri, & ab omnibus simul absolvi. Respondetur quippe, dum alia peccata adiunguntur casibus reservatis, minister per se loquendo debet cessare ab usu iurisdicçãois, etiam circa peccata non reservata; totum namque hoc includitur in reservatione: si autem per accidens aliquando possit absolvere à non reservatis, neq; tali casu unum peccatum absolvetur sine alio, saltem indirectè, quod sufficit; eùm integritas materialis Confessionis, id est, Absolutio directa omnium prorsus peccatorum, in multis casibus non obliget, ut patet ex dictis proprio loco.

Sed eùm hæc satis consentit, id est, cum omnes Catholici agnoscant in Ecclesia Dei potestatem reservandi casus; equidem nonnulla controversia inter ipsos existit de secunda parte Conclus. id est, de iis, quibus competit hæc potestas.

Atque in primis clarum est, eam competere Summis Sacerdotibus. Patet ex verbis Trid. suprà relatis ex sess. 14. c. 7. Præterea Episcopis, ut eodem cap. significatur hilce verbis: Neque dubitandum est, quando omnia, qua à Deo sunt, ordinata sunt, quin hoc idem Episcopis omnibus in sua cuque Diocesi, in edificationem tamen, non in destructionem, liceat, pro illis in subditos tradita supra reliquos inferiores Sacerdotes auctoritate, præsertim quoad illa, quibus excommunicationis censura annexa est. Quidni idem liceat per se loquendo aliis Prælati tam secularibus, quam Regularibus, qui habent iurisdicçãoem quasi Episcopalem? Nam & illis in subditos tradita est auctoritas supra reliquos inferiores Sacerdotes.

Quæris quæ sit illa auctoritas? Respondeo; auctoritas concedendi iurisdicçãoem, sine qua Absolutio nullius est momenti, ut docet Trident. suprà c. 7. in principio. Proinde etiam Parochus videtur posse reservare casus respectu ejus, cui delegat suam potestatem; eùm enim hi non habeant jus aliquod ad illam delegationem, sicut hæc potest omnino non fieri, ita etiam videtur posse fieri solum ex parte pro beneplacito delegantis.

Interim non solent Parochi reservare casus, quædam

non solent
et potestate
uti.
Suarez,

quia, ut notat Suarez sup. n. 4. vel non au-
dent tantâ auctoritate uti, vel ordinariè non
expedit, quia tam idonei censentur coadju-
tores sicut ipsi. Accedit, quòd ordinariè illa
reservatio foret inutilis, cum ferè omnes acci-
pant jurisdictionem vel à Pontifice, vel ab
Episcopo, de quorum licentia possunt absol-
vere à reservatis per Parochum, prout etiam
de licentia Pontificis à reservatis per Episco-
pum; porro ad absolvendum à peccatis reser-
vatis per Papam, requiritur licentia ipsius Pa-
pæ, ut latius Sect. sequenti.

9.
Supponitur
aliqua diffi-
cultas con-
tra jam di-
ctam.

Quod hic posset movere aliquam diffi-
cultatem est, quòd Parochus non accipiat suam
jurisdictionem immediatè ab Episcopo, sed à
Pontifice; similiter Confessarii Regularium
non habent suam jurisdictionem ab Episcopo,
vel suis Superioribus, sed à Summo Ponti-
fice; ergo hic solus poterit respectu eorum re-
servare casus, non autem Episcopus vel Præla-
tus Regularis. Et quàmvis aliqui Parochi de-
pendeant ab Episcopo in fieri, utpote qui ab
illo accipiunt beneficium Parochiale (ratione
cujus à jure communi accipiunt jurisdic-
tionem) tamen non in conservari, cum tale
beneficium, semel collatum, nequeat sine gra-
vissima causa ab eis auferri.

10.
Oppugnatur
à Lugo.

Ad hanc difficultatem respondet Suarez
sup. n. 6. Episcopos habere hanc potestatem
à Summo Pontifice. Itaque licet distributio
seu divisio Parochiarum, & jurisdic-
tio ordinaria Parochorum sit ex institutione Summorum
Pontificum; tamen ex eadem institutione
manavit, ut Parochi in hoc essent quasi de-
pendentes ab Episcopis, & illis subordinati: quia
ad conveniens Ecclesie regimen id expedi-
bat. Hæc ille, cum Valquez q. 91. a. 3. dub. 1.
n. 10. & Navar. in Sum. c. 27. n. 263.

11.
Sed hæc responsio non videtur mihi (inquit
Lugo Disput. 26. n. 4.) satis juxta mentem
Trident. sic enim ait sess. 14. c. 7. Neque du-
bitandum est &c. vide supra. Ubi Concil. pote-
statem reservandi peccata, videtur in jure po-
tius fundare divino, ut constat ex illis verbis:
*Quæ à Deo sunt, ordinatæ sunt; & ex illis: Pro
data illis in subditos potestatis.*

12.
Ideo ipse n. 5. ait, fundari directè hanc
Episcopi potestatem in jure divino, indirectè
verò in voluntate Pontificis: ex institutione
enim divina est, quòd sint Episcopi, qui po-
testatem habeant in suos subditos, & qui eos
debeant pascere per se, vel per alios; quibus id
munus possunt committere plus vel minus,
prout visum fuerit. Quia tamen Summus Pon-
tifex, ut Supremus Pastor, debebat etiam Epi-
scopos dirigere, & eorum ovibus providere;
ideo ipse instituit Parochiarum divisiones, &
voluit Parochos perpetuò durare in suo mune-
re, & curam habere immediatam de suis paro-
chianis, & habere potestatem in illos, sicut
habentur ii, quibus Episcopi id committerent.

Unde non est dubium, quin, si Pontifex
dedisset hanc potestatem Parochis absolutam,
sicut eam dat Religiosis, quòd Episcopi non
possent eam limitare per casuum reservatio-
nem. Cæterum quia Pontifex noluit ita exi-
mere Parochos à subordinatione Episcopis
debita; reliquit eos sicut essent, si fuissent meri
Vicarii ab Episcopo constituti. Hæc ille.

11.
Sententia
Auctoritatis.

Si autem quæretur, quid ego sentiam? Re-
spon. parùm curandum de nomine, quando
constat de re. Cõstat Episcopos habere pote-
statem reservandi casus, sive dixeris eam habere
directè à Pontifice, sive indirectè, parùm refert.
Ego dico, Episcopos nullam habere jurisdic-
tionem immediatè à Deo, sed omnem suam ju-
risdictionem habere immediatè à Pontifice; per
consequens cum reservatio casuum sit actus ju-
risdictionis; dico Episcopos potestatem reser-
vandi casus habere immediatè à Pontifice, me-
diatè autem à Deo, qui voluit, quòd in Eccle-
sia instituerentur Episcopi, cum proportionata
jurisdictione seu potestate pascendi subditos
suos per se vel alios. Potuissent autem pascere,
tamen non habuissent potestatem reservandi
casus respectu Parochorum, cum ipse Pontifex
per se possit reservare casus, non tantum res-
pectu Parochorum, sed etiam Episcoporum.

Quòd ergo de facto possint reservare casus
respectu Parochorum; immediatè (quidni
etiam directè?) provenit à voluntate Pontifi-
cis, qui à Deo accepit potestatem dandi & li-
mitandi & auferendi jurisdictionem Episcopo-
rum, & consimiliter aliorum Prælatorum tam
secularium, quàm Regularium: ergo sic potuit
dare potestatem jurisdictionis Parochis & Con-
fessoribus Regularium, ut tamen eam possent
limitare Episcopi, & alii Prælati reservando
sibi aliquos casus.

Potro fecisse quod potuit facere, satis proba-
tur ex communi usu Episcoporum & aliorum
Prælatorum, à Pontificibus approbato, ut de
Episcopis patet ex Trident. & aliis juribus su-
pra allegatis. De Prælatibus autem Regularibus
ex Decreto Clement. VIII. quòd incipit: *San-
ctissimus Dominus noster*, & habetur apud Cheru-
binum inter Constitutiones Urbanianas fol. 67.
in quo Pontifex præcipit, ut nemo ex Regula-
riis Superioribus peccatorum Absolutiones
sibi reservet, exceptis iis, quæ ibidem præscri-
buntur. Ergo supponit Pontifex & approbat
reservations aliquorum casuum, factas vel faci-
endas à Superioribus Regularium, de quibus
infra.

Nunc sufficiat, tam Episcopos, quàm Præ-
latos Regulares habere potestatem reservandi
casus, etiam respectu eorum, qui ab ipso Pon-
tifice accipiunt suam jurisdictionem (ita exi-
gente debito ordine, & subordinatione mi-
nistrorum Ecclesie) nisi Pontifex aliud ex-
pressè declaret, eximendo aliquos à jurisdic-
tione Episcoporum vel Prælatorum Regula-
rium.

rium, & sibi ipsi soli immediatè subjiciendo, etiam in hoc puncto.

13.
Habeus potestatem reservandi, potest sibi unum, & alteri alterum casum reservare.

Ex dictis inferitur; eum, qui habet potestatem reservandi casus, posse unum casum sibi reservare, & alterum alteri, unum Decano, & alterum Archidiacono; hoc enim nihil aliud est, quàm huic committere Absolutionem ab hoc peccato, & isti Absolutionem ab altero peccato, in quo nulla apparet repugnantia, immo prudenter sic potest fieri, ut patet ex Trident. sess. 24. de Refor. cap. 6. ubi Episcopo & ejus Vicario, ad hoc specia-ter deputando, conceditur potestas absolvendi à quibuscumque casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ reservatis, exceptâ hæresi, quæ soli Episcopo reservatur, ibi: *Idem & in hæresi crimine in eodem foro conscientia eis tantum (Episcopis) non eorum Vicariis, sit permissum.* Et simili modo posset alia distributio fieri, si expediret.

Con. Trid.

Nonne Superior potest sibi ipsi reservare peccatum, & postea huic vel illi committere suam facultatem? Cur ergo à principio non possit culpam alteri reservare? Nam tunc unico actu duplicem illum effectum facit, scilicet reservationem respectu unius, & delegationem respectu alterius.

Quod intelligendum videtur, quando peccata illa essent in diversis personis, nam si essent in eadem, cum Confessio non possit dividi inter plures Confessarios; oportet quod ille, cui gravius peccatum reservatum est, haberet facultatem ad alia, vel certè recurrendum esset ad ipsum reservantem, atque ad eod perinde esset, ac si soli sibi reservasset Absolutionem in eo casu. Hæc ille.

Lugo.

14.
An qui potest à gravioribus reservatis absolvere, etiam possit à levioribus.

Addit Lugo supra n. 8. id intelligi debere, quando peccata illa essent in diversis personis: nam si essent in eadem, cum Confessio non possit dividi inter plures Confessarios; oportet quod ille, cui gravius peccatum reservatum est, haberet facultatem ad alia, vel certè recurrendum esset ad ipsum reservantem, atque ad eod perinde esset, ac si soli sibi reservasset Absolutionem in eo casu. Hæc ille.

An autem, qui habet potestatem absolvendi à gravioribus peccatis reservatis, habeat hoc ipso etiam potestatem absolvendi à minoribus, pendet ex voluntate reservantis, de qua nihil certi habetur, nisi quod ille, qui creditur sufficiens ad absolvendum à gravioribus peccatis, per se loquendo etiam sufficiens judicari possit & debeat, ad absolvendum à minoribus peccatis. Unde irrationabile videretur, per se loquendo, unam potestatem sine alia concedere, & ideo, nisi aliud constet de mente reservantis, existimo, eum, qui potest absolvere à gravioribus, etiam posse absolvere à levioribus, non tamen è converso. Igitur potestas reservandi casus ostensa est.

In usu potestatis reservandi casus prudentia & moderatio necessaria est.

Ceterùm in usu ejus prudentia & moderatio necessaria est, ne potius cedat in destructionem, quàm in ædificationem, cum tamen data sit in ædificationem, ut patet ex Trident. superiùs allegato: eo semper salvo, ut licet Superior in hoc aliquantulum excedat, non propterea ejus reservatio sit contemnenda, quia licet sit imprudens, non tamen ideo statim est nulla, ut jam edissero.

CONCLUSIO II.

Nimia reservatio semper est illicita, subinde etiam invalida; v. g. si Episcopus tot casus reservet, ut Parochus munere suo fungi non possit.

Prima pars est communis, & ratio patet; quia omnis potestas tam Pontificis, quàm aliorum Prælatorum secularium & Regularium, data est in ædificationem, & non in destructionem, teste Apost. 2. Cor. 13. v. 10. *Ideo hæc absens scribo, ut non presens durius agam, secundum potestatem, quam Dominus dedit mihi in ædificationem, & non in destructionem.* Et Rom. 13. v. 10. ait: *Omnis anima potestatis sublimioribus subdita sit: Non est enim potestas nisi à Deo: quæ autem (potestates) sunt, à Deo ordinata sunt.*

Et verò quis audeat dicere, Deum ordinasse aliquam potestatem in destructionem? Et quis ausit affirmare, nimiam reservationem non esse in destructionem? Quippe usum Sacramenti Confessionis, ex se satis difficilem, reddit difficiliorem, adedque nata est avertere peccatores ab usu Sacramenti, tam necessarii ad salutem, quod repugnat bono communi & saluti animarum, quam ex officio tenentur Prælati procurare. Igitur rationabilis requiritur causa, ut reservatio sit licita. Ex quo patet, quæ sit nimia reservatio, scilicet, quæ sit absque rationabili causa.

Si inferas; ergo etiam nimia reservatio semper est invalida, sicut dispensatio in lege aut voto sine rationabili causa. Negatur Consequ. & statim opponitur Innoc. III. cap. 16. de Regul. dicens: *Multa fieri prohibentur, quasi facta fuerint, obtinent roboris firmitatem.* Porro unum ex istis multis, videtur esse nimia reservatio, per se loquendo (quare addam illam particulam, patebit ex dicendis) quod sic probetur: Omnes accipiunt jurisdictionem à Pontifice mediata vel immediatè: sicut ergo à principio poterat Pontifex validè, quàmvis illicitè, nulli mortalium dare jurisdictionem absolvendi à peccatis, ita ut nemo posset validè absolvere, nisi ipse solus, sic etiam potuit dare jurisdictionem limitatam ad certos casus, & auferre jurisdictionem antea datam, vel illam limitare pro suo libito. Siquidem Pontifex manet semper Supremus Pastor, & potest oves pascere per seipsum si velit; ergo potest validè privare alios suâ jurisdictione in totum vel in partem, nisi aliquid aliud obstat.

Unde communiter non censetur concedere jurisdictionem per modum contractus, quasi hæc

Episcoporum
ram iugiter
dependet à
potestate
Pontificis.

hac cedat in dominium accipientis, sed cum iugi dependentia à suprema potestate, ut patet ex usu & praxi quotidiana, quâ limitat jurisdictionem Episcoporum, aliquas personas sibi immediatè subiiciendo, & reservando certos casus, nullo unquam iudicante, illam exemptionem vel reservationem esse invalidam, estò subinde alii conquerantur de nimia exemptione aut reservatione.

Quid miramur? Jurisdictio quippe datur, non ita pro bono vel in commodum accipientis, quàm in commodum & utilitatem aliorum; ac proinde alii majorem habent causam querelæ, quàm illi, qui suâ jurisdictione priùs habitâ privantur, aut quibus jurisdictionis ab initio negatur.

Confirmatur; quia ad effectum privativum, qualis est carentia jurisdictionis, sufficit, quòd causa non influat. Patet in lege, quæ non ponitur, vel posita non permanet, deficiente voluntate Legislatoris, licitè vel illicitè; quoniam voluntas Legislatoris est anima legis, sive est causa essentialis. Ergo similiter deficiente voluntate Pontificis, à qua essentialiter dependet jurisdictio, necessariò deficit jurisdictio, id est, non ponitur; vel si posita est, non permanet, sed aufertur.

Et vice versâ, quamdiu manet voluntas Pontificis, manet jurisdictio, estò iure merito deberet auferri, nisi aliunde subjectum fiat incapax; sicuti manet obligatio legis, si verè Superior non dispenset, estò dispensare debeat, & illicitè neget dispensationem, nisi aliunde lex fiat injusta. Et quoniam lex videtur fieri injusta, quando cum aliquibus sine causa dispensatur, ideo docent Multi, vel illam dispensationem non valere, vel legem hoc ipso ex toto esse abrogatam. Quod an verum sit, non est hujus loci disputare.

Sed dato, quòd Legislator non posset validè in propria lege dispensare sine causa, adhuc non sequitur, quòd Pontifex sine causa non possit validè auferre vel limitare jurisdictionem; quia cessat hic illa ratio, propter quam, ut dixi, aliqui Auctores docent, dispensationem in lege sine causa esse invalidam; cum illa ablatio vel limitatio non sit dispensatio in lege, sed potiùs debeat comparari abrogationi legis, quæ secundùm Omnes valet sine causa.

Unde etiam non valet argumentum à dispensatione in voto sine causa, ad reservationem casuum sine causa; quia obligatio voti non pendet à voluntate Pontificis, sicut dependet concessio jurisdictionis, ut nimis clarum est.

Nec dixeris; non valet Legislator ferre legem sine justa causa; ergo nec valet Pontifex negare aut limitare jurisdictionem sine justa causa. Negatur quippe Conseq. nam Antece-

dens intelligitur de lege obligante in conscientia ad aliquem actum, vel omissionem actus; illa autem negatio vel limitatio non est talis lex, sed potiùs, sicut antea dixi, comparari debet abrogationi legis.

Oritur quidem ex illa limitatione, seu non concessione, obligatio non absolvendi à peccatis, sed solum per accidens; nam talis obligatio per se oritur ex reverentia debita Sacramentis; quæ prohibet invalidè Sacramenta administrare, ut fieret in tali casu: illa ergo revocatio seu non concessio jurisdictionis solum est conditio aliqua, quâ posita nequit Sacerdos validè absolvere.

Non attingo hic, quod Suarez Disp. 29. Sect. 4. n. 6. adfert in confirmationem suæ & nostræ sententiæ; quia, inquit, in aliis actibus jurisdictionis semper est efficax actus Pontificis; ut in foro contentioso Ecclesiastico, si Pontifex ad se reservet cujusque causæ iudicium, valida est reservatio, etiamsi sine ulla alia ratione eam reservet, sed solum ex suprema potestate, ut constat ex cap. Ad nostram, de Appellationibus.

Omitto, inquam, hanc confirmationem, non quin vera sit quoad substantiam; sed quia in textu allegato nihil tale reperio. Subscribo verba textus, si forte doctior me hanc doctrinam, pro qua allegatur, possit exinde colligere: *Ad nostram.* Et infra: *Quia verò remedium appellationis non ideo est inventum, ut alicui à Religionis & Ordinis observantia exorbitanti, debeat in sua nequitia patrocinium exhibere: Mandamus, quatenus, si quando quilibet subditorum tuorum ad remedium appellationis convolverit, non ideo minus eum iuxta tenorem mandati, quod in prædicta regula continetur, & institutionem Ordinis borrigas & castiges.* Ita Alex. III. Abbati S. Petri. Sed nihil ad propositum nostrum.

Interim, sicut dixi, credo confirmationem veram esse per se loquendo, id est, nisi Pontifex per modum contractus alicui concessisset jurisdictionem in foro contentioso Ecclesiastico; nam talem jurisdictionem non posse sine causa validè revocari, uti nec alia privilegia, simili modo concessa, docet communis sententia in Tract. de Legibus. Et idem existimo dicendum de jurisdictione in foro sacramentali.

Quando autem Pontifex concedat illas jurisdictiones per modum contractus, nunc non attinet disputare, & ideo supersedeo. Hoc tantum dico, Pontificem non instituisse Episcopatus per modum alicujus contractus, & hinc etiam sine ulla causa posse validè, etsi illicitè, Episcopos ab officio deponere, aliquem eximere ab eorum jurisdictione, abrogare legem latam, impedire & irritare ferendam, vel aliquid præcipere contra præceptum Episcoporum &c. quod sufficienter constat tum ex usu, tum etiam, quia expedit bono communi ad impedienda & tollenda schismata.

21.
Quædam confirmatio communis doctrinæ ex Suarez.

Ad nostram de Appell.

que per se vera est.

22.
Pontifex non instituit Episcopos per modum alicujus contractus.

18.
Ad effectum privativum sufficit quòd causa non influat.

15.
Probat. per Concl.

16.
Nimia ne servat. la delin. ditionem.

19.
Non sequitur. Legislator non potest validè dispensare sine causa, ergo nec Papa auferre jurisdictionem.

20.
Obiectio.

21.
Solutio.

22.
Solutio.

23.
Solutio.

24.
Solutio.

25.
Solutio.

26.
Solutio.

27.
Solutio.

28.
Solutio.

29.
Solutio.

30.
Solutio.

31.
Solutio.

32.
Solutio.

33.
Solutio.

34.
Solutio.

35.
Solutio.

36.
Solutio.

37.
Solutio.

38.
Solutio.

39.
Solutio.

40.
Solutio.

41.
Solutio.

42.
Solutio.

43.
Solutio.

44.
Solutio.

45.
Solutio.

46.
Solutio.

47.
Solutio.

48.
Solutio.

49.
Solutio.

50.
Solutio.

51.
Solutio.

52.
Solutio.

53.
Solutio.

54.
Solutio.

Et ratio suprà tacta est; quia licet Pontifex Episcopis communicet jurisdictionem suam, semper tamen manet proprius & Supremus Pastor & Iudex, à quo ceteri inferiores pendent, & potest si velit per seipsum curare oves suas, vel judicare causas earum. Ergo ad propositum nostrum, reservatio casuum, à Pontifice facta, per se loquendo nunquam est censenda irrita ipso jure, quàmvis fortasse sine causa & imprudenter fieret.

Vix unquam potest esse certum reservatio fieri sine justa causa.

23. An reservatio reddatur invalida per nimiam multitudinem casuum. Suarez.

Accedat ad cumulum; quòd vix unquam in particulari possit esse certum, reservationem fieri sine justa causa, sive reservationem esse nimiam; quia hæc causa non semper est gravitas peccati, sed aliæ multæ possunt esse in pectore Pontificis, quàmvis à subditis ignorentur; ergo vix unquam potest aliqua ejus reservatio in particulari prudenter judicari nulla.

Quòd si cum aliquibus DD. per nimiam reservationem intelligas nimiam multitudinem casuum reservatorum, hæc causa, inquit Suarez suprà n. 7. nunquam potest esse practice sufficiens. Interrogo enim; an statim tota collectio nulla sit, ita ut jam nullus casus reservatus maneat validè, & hoc dici non potest probabiliter, tum quia decem casus v. g. possent validè reservari; ergo propter multiplicationem aliorum non fit statim invalida tota reservatio: tum etiam, quia hæc reservatio omnium non fit simul tota, sed paulatim: priores ergo reservationes validæ sunt: non ergo fiunt invalidæ solum, quia superaddantur aliæ.

Vel dicitur reservatio nulla quoad aliquos casus determinatos: & hoc etiam dici practice non potest, vel quia non est major ratio de his, quàm de illis: vel certè, quia non potest homo designare, quantus sit ille numerus casuum reservatorum, quo impleto, reservationes, quæ postea adduntur, nullæ sunt. Hucusque Suarius.

24. Sententia Lugonis.

Respondet Lugo Disp. 20. n. 38. non reddi invalidam reservationem antea legitime factam; quia utile per inutile non vitiatur. Sicut si aliquis possit commutare decem vota, & iis commutatis, vellet iterum commutare alia decem, priorum commutatio non redderetur invalida, per invalidam commutationem posteriorum. Secùs esset si simul commutaret viginti: tunc enim tota commutatio esset invalida, cum excederet facultatem, & non esset major ratio de his votis, quàm de illis, ut manerent validè commutata. Quod idem dici posset, si unicà reservatione Episcopus vellet plura peccata reservare ultra mensuram suæ potestatis: tunc enim tota reservatio esset irrita, cum non esset major ratio de his peccatis, quàm de illis, ut reservata manerent.

Quòd verò ille numerus, qui validè reservari potest, non possit à nobis certò designari, parùm refert: quia nec possumus certò

designare quantitatem pecuniæ vel tritici v. g. cujus furtum sit peccatum mortale. Sufficit ergo, posse scire in consulo aliquem terminum, ad quem non possit licitè aut validè perveniri, licet non possimus metaphysicè designare terminum, ad quem possit perveniri & ultra quem non possit progredi. Hæc ille.

Satis bene; si nobis designaret aliquem terminum ad quem non possit perveniri: sed cum nullum talem designet, nec ab ullo hæcenus sit designatus; veluti à Multis est designatus terminus seu quantitas pecuniæ, cujus furtum sit peccatum mortale, liquet profectò, illud simile nimium claudicare. Quapropter existimo in praxi difficillimum esse, dicere Pontifici in hac materia: *Non plus ultra*; sive spectes reservationem validam sive licitam.

Idem existimat Lugo suprà n. 32. de reservatione invalida Episcoporum. Si enim, inquit, comparemus peccata, & casus, quorum Absolutionem sibi reservarunt Summi Pontifices sive in corpore Juris, sive in Conciliis, sive in Bullis particularibus; absque proportionè excedant numerum peccatorum, quæ Episcopi sibi unquam reservarunt. Et tamen majus damnum timeri posset, in genere loquendo & ex natura rei, ex reservatione facta Summo Pontifici propter majorem ejus distantiam, & propter difficultiorem multò Absolutionem, quàm ex reservatione Episcopali cum Episcopus facilius adiri posset à penitente, vel per seipsum, vel per Confessarium. Si ergo illa non aestimatur nimia reservatio respectu Summi Pontificis, non apparet quomodo possit practice judicari excessiva reservatio aliquorum peccatorum, quæ Episcopus sibi reservet. Ita Eminens.

Sed responderi posset; quia Summi Pontifices tam multos casus reservant, ideo reservationem Episcoporum facilius posse judicari nimiam; nam videtur sufficere ad Christiani populi disciplinam, reservatio Pontificia. Et quàmvis ex natura rei majus damnum posset timeri ex reservatione Pontificis, per accidens tamen minus damnum causatur, propter multitudinem eorum, qui habent potestatem absolvendi à casibus reservatis Pontifici; & è contra majus damnum ex reservatione Episcopi, propter paucitatem eorum, qui habent potestatem absolvendi à casibus Episcopalis; si verum est, quòd Regulares ex privilegio Pontificio non habeant illam potestatem, ut volunt Episcopi, de quo suo loco.

Hoc bene advertit Lugo suprà n. 33. excessum reservationis non tam ex multitudine casuum reservatorum, quàm ex eorum qualitate pensandum esse. Unde ut reservatio Episcopi censeatur nimia, non requiritur quòd plures species peccatorum reservet, quàm Papa; sed attendendum est ad eorum qualitatem. Nam casus Summo Pontifici reservati communitè

25. Sententia Auctoris.

26. Quid sententiam de reservatione invalida Episcoporum, Lugo.

28. Non est omnino certum quòd reservatio Episcoporum non valet in peccatis mortali.

29. Valere debet non valet. Con. 7.

27. Excessus reservationis non tam ex multitudine casuum reservatorum, quàm ex eorum qualitate pensandum esse. Unde ut reservatio Episcopi censeatur nimia, non requiritur quòd plures species peccatorum reservet, quàm Papa; sed attendendum est ad eorum qualitatem. Nam casus Summo Pontifici reservati communitè

muniter loquendo sunt raro contingentes, & vix in mille pœnitentibus invenies unum, qui in ejusmodi peccata incidit. Unde si Episcopus reservaret duo vel tria genera peccatorum, v. g. actus vel verba lasciva, omissionem Missæ in die festo, furtum rei gravis; multo gravior esset hæc reservatio, quam tota reservatio Pontificia; quia propter majorem frequentiam horum peccatorum, multo difficilius redderetur subditis Sacramentum Pœnitentiæ. Hæc ille.

Addit: Sed neque ex reservatone alicujus peccati frequentis posset statim judicari excessiva reservatio Episcopi, cum videamus reservatam Pontifici quamlibet percussioem vel manum violentam in Religiosum aut Clericum quemlibet injectam, quod peccatum frequentissimum est. Ita Eminent.

Si Romæ frequentissimum est, nescio, saltem in Belgio non est frequentissimum. Deinde si frequentissimum est, quomodo bene dicit idem Auctor eodem numero; vix in mille pœnitentibus invenies unum, qui in ejusmodi peccata incidit?

Itaque de Episcopis res non est tam certa, id est, non est tam certum, quod nimia eorum reservatio valeat respectu Parochorum, & aliorum, qui habent ordinariam vel delegatam potestatem à Pontifice; quamquam rarissime judicanda sit & judicari possit nimia; quin etiam, quando manifestè foret nimia, adhuc probabilius valet; nisi tantus sit excessus, ut Parochus & alii nequeant moraliter loquendo fungi suis officiis, & satisfacere suæ obligationi.

Dixi: *Respectu Parochorum* &c. quia respectu illorum, qui habent potestatem delegatam ab Episcopis, tam certò valet reservatio nimia Episcoporum, quam valet nimia reservatio Pontificis. Applicata rationes factas, & non repugnabis. De Parochis autem est major dubitatio; quia hoc pendet ex modo institutionis & dependentiæ, quam ex voluntate Pontificis, jurisdictio Parochi habet ab Episcopo. De quo modo non satis videtur constare.

Et ideo Vasquez q. 91. a. 3. dub. 4. n. 4. docet absolute, talem reservationem non valere, non propter verba Trid. sess. 14. c. 7. *Neque dubitandum est &c. quin idem Episcopis omnibus in sua cuicque Diocesi in edificacionem tamen, non in destructionem liceat*; quia eadem verba, ut superius vidimus, possent dici de Summo Pontifice; sed quia Parochi non habent suam jurisdictioem ab Episcopo, sed ex officio seu jure communi.

Sicut ergo sine causa, hoc est, sine demerito, non potest Episcopus auferre totam jurisdictioem, ita ut factum teneat; sic etiam neque illam coartare potest sine rationabili causa, ita ut factum teneat. Unde, inquit Vasquez, quando constaret de reservatone sine legitima causa, inferior Pastor sine consensu Superioris (id est

Episcopi) ex officio suo, quod de jure competit, posset absolvere ab illius reservatis: ita docet Sorus (4. dist. 18. q. 2. a. 5.) & bene; cum verò de abusu Superioris non constat, semper pro illo præsumendum est. Ita Valquez. Sed, sicut dixi, totum dependet à voluntate Pontificis, quam hæctenus non satis declaravit.

Profectò nemo docet, Episcopum posse pro libito valide deponere seu private Parochum suo officio, quod à Pontifice accepit; sed solum ex causa propter ineptitudinem, vel in pœnam; ergo nec poterit pro libito suo auferre illi jurisdictioem necessariam ad exercendum suum officium: nam auferre talem jurisdictioem; perinde videtur se habere, ac si aufretur officium, cum auferatur id, quod necessarium est ad Parochi officium exercendum.

Quando ergo reservatio casuum tanta esset, ut moraliter loquendo, videretur non manere ille Parochus simpliciter, quia propter notabilem diminutionem & limitationem potestatis, non videretur jam moraliter idem officium; cum officium Parochi constituatur per potestatem ad tales & tales actus exercendos, consequens est, ut facta mutatione notabili in ejusmodi potestate, censeretur facta moralis mutatio in ipso officio: quare sicut Episcopus non potest pro libito auferre illud officium; sic nec poterit sine causa illud ita mutare aut diminuerè; ut jam non censetur moraliter perseverare illud officium, sed aliud diversum. Ita Eminent. sup. n. 37. ubi docet nostram Conclusionem.

Suarez autem quamvis hanc sententiam existimet speculative probabilem, equidem contrariam tamquam probabiliorè & securiorè amplectitur: nam, inquit, semper Episcopus manet ita Superior, ut possit causam aliquam sibi reservare; & quamvis in conscientia teneatur id prudenter & ex causa facere, tamen si semel faciat, videtur magis expediens ad tollendas occasioes schismatis, & ad cavenda pericula animarum, ad quarum utilitatem omnis hæc potestas ordinatur, expedit, inquam, ut reservatio semel facta rata & valida habeatur. Hæc ille sup. n. 8.

Expedi planè, nisi tanta sit reservatio, ut moraliter auferat ipsum officium. Sicut autem non expedit, ut Episcopus pro libito suo possit Parochum valide privare suo officio, & alium substituere; ita etiam non expedit, ut reservatio nimia, per quam moraliter privatur Parochus suo officio, semel irrationabiliter facta, rata & valida habeatur.

Interim placet doctrina Suarii hoc sensu, ut in particulari loquendo nunquam reservatio Episcopi contemnatur tamquam nulla, sed quando aut nimia aut irrationabilis apparuerit, recurratur ad Superiorem, ut illi rei provideat.

Caveant autem Superiores, ne per reservatio-

30. Episcopus non potest pro libito auferre jurisdictionem à Patrocho.

Engl.

31. Oppositum tamquam probabilius amplectitur Suarez.

Responsio.

32. Episcopi

25. Sententia Auctoris.

26. Quod forte eundem de reservatione loquitur Episcopus, Lugo.

28. Non est omnino certum, quod nimia reservatio Episcopi valeat respectu Parochorum, &c.

29. Vasquez docet eam non valere. Conc. Trid.

27. Excessiva reservatio non potest esse, quia non potest auferre totam jurisdictionem, ita ut factum teneat.

graviter
peccant
contra cha-
ritatem ab-
utendo suâ
potestate.

tionem casuum, nimium onerosi sint subditis, vel exponant eos aliquibus periculis; quippe non habent hanc potestatem propter suum commodum, sed propter bonum ovium; ac proinde graviter peccabunt contra charitatem, abutendo suâ potestate. Sicut etiam male facerent, non delegando absolute hanc jurisdictionem ministris inferioribus cum eisdem in commodis ovium.

Præterea diligenter advigilent, ne postquam semel facta est delegatio, illius coarctatio aut revocatio, sine rationabili causa facta, cedat in infamiam ipsius delegati: nam ex hac parte posset esse illicita; quod præsertim continget, quando ad certum tempus commissio est facta, & ante illud elapsum revocatur.

33.
Bonum
esset si ca-
sus reservati
in concio-
nibus pro-
ponerentur.

Hinc non abs re foret, si populo in concionibus proponerentur casus reservati in singulis Diœcesibus; etiam signo aliquo notificarentur Confessarii, habentes jurisdictionem absolventi ab illis, ne conjiciantur pœnitentes in continuum periculum dimissionis absque Absolutione, & ita cogantur apud alium repetere Confessiones suas, quas cum tanta difficultate elicerunt, ut periculum sit, non amplius, nisi forte in morte, ea confitendi, tantâ quippe vercundia aliqua personæ retinentur. Nonne in Religionibus publicantur casus reservati? Publicantur etiam illi, qui habent potestatem absolventi à reservatis? Quidni ergo idem fieri deceat & debeat in Diœcesibus? Præsertim si Regulares, quibus maxima pars populi confitetur, non habeant ex privilegio Pontificio potestatem absolventi à casibus Episcopis reservatis, de quo Sect. sequenti Conclus. 12.

In hoc Episcopatu Mechliniensi, inquit quidam Auctor, casus reservati Episcopo sunt hi tres: homicidium, incestus & sacrilegium, qui tamen in procuratione abortus, & sacrilega luxuria ita frequentes sunt, ut nisi Mendicantes, quibus plerique confitentur, potestatem habeant absolventi, opus sit tam frequenti remissione sine impertita Absolutione, ut multi per annos plures non sint reconfessuri.

Quidquid sit de veritate hujus dicti, quam hic non examino, planè judico conveniens, si non necessarium, quòd populo innotescant casus reservati; quin etiam Confessarii, qui habent potestatem ab illis absolventi, ad evitandum prædictum incommodum, quod, salvo meliori, satis magnum nobis apparet.

Cæterùm Pontifex Romanus summopere curavit, ne Prælati Regulares excederent in reservatione casuum, ut patet ex quadam Constitutione Clement. VIII. supra memorata, quam uberius expono Conclus. sequenti, quæ talis est.

CONCLUSIO III.

Prælati Regularis, sine Capitulo Generali vel Provinciali, solum undecim casus potest, non debet, reservare; foret neque pluribus censuram reservatam apponere. Licet tamen determinat certas pœnitentias pro quibusdam gravioribus peccatis, à Confessariis imponendas. Caveat autem, ne Confessiones subditorum audiat, nisi quando aliquod peccatum reservatum admiserint, aut ipsimet subditi sponte, ac proprio motu id petierint ab eo. Si negaverit potestatem reservatorum in casu particulari, poterit Confessarius pro illa vice absolvere, si judicet debere concedi.

Hæc Conclusio præter istam partem: *Foret neque pluribus censuram reservatam apponere, tantum indiget relatione Constitutionis Clement. VIII. quæ sic incipit: Sanctissimus Dominus noster, qui iam pridem perpenderit, ac re ipsâ comperit, quòd reservatio facultatis absolventi Religiosos pœnitentes à peccatis quibusdam gravioribus, nisi Superiores admodum prudenter ac moderate illi utantur, nonnullos infirmiores, qui interdum Superiori suo conscientia maculas detegere formidant, adducere posset in æterna damnationis periculum & spiritualis remedii desperationem. Ecce ratio motiva Pontificis. Sequitur §. 1. Constitutionis.*

Ideo ut huic malo Sanctitas sua opportunè prospiceret, decrevit, ut nemo ex Regularium Superioribus peccatorum Absolutiones sibi reservet, exceptis illis, quæ sequuntur, aut omnibus, aut eorum aliquot, prout subditorum utilitati expedire prudenter in Domino judicaverint.

1. Veneficia, Incantationes, Sortilegia, 2. Apostasia à Religione sive habitu dimisso, sive resento, quando eò pervenerit, ut extra septa Monasterii seu Conventus fiat egressio nocturna, ac factiva e Monasterio seu Conventu egressio, etiam non animo apostatandi facta. 3. Proprietas contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale. Iuramentum falsum in iudicio regulari seu legitimo. 4. Procuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum post animam

matum factum, etiam effectu non securo. 5. Falsificatio manus, aut sigilli Officialium Monasterii aut Conventus. Furtum de rebus Monasterii seu Conventus in ea quantitate, qua sit peccatum mortale. 6. Lapsus carnis voluntarius opere consummatus. 7. Occisio aut vulneratio, seu gravis percussio cuiuscumque persona. 8. Maltiosum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum à Superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.

Hos itaque casus, undecim numero, si bene rem consideres, potest Prælatus Regularis (non debet, ut perspicue manifestum est ex illis verbis, Aut omnibus, aut eorum aliquot &c.) reservare se solo, absque consensu Capituli Generalis, aut Provincialis.

Suntque in Ordine nostro omnes reservati, ut patet ex Statutis generalibus Barchinonensibus, impressis Leodii anno 1635. cap. 6. §. 22. qui sic incipit: Cum casuum reservatio in Ecclesia Dei antiquissima, & sacrorum iure Canonum, & Sanctionibus Apostolicis, ac novissime sacri Concilii Tridentini, auctoritate etiam probata, & in nostra Religione, ab ineunte Ordine usu recepta, prout in ipsa Regula cap. 7. prescribitur (hisce verbis: Si qui Fratrum insurgente inimico mortaliter peccaverint, pro illis peccatis, de quibus ordinatum fuerit inter Fratres, ut recurratur ad solos Ministros Provinciales &c.) sit poena delinquentium; Decernimus & sancimus, ut in illis casibus, qui reservati sunt, aut reservari contigerit, nemo temere manum mutat, aut quemquam illis ipsis criminum vinculis in veritum absolvere presumat, nisi à Generali vel Provinciali Ministro necessariam absolvendi facultatem habeat. Ut autem omnibus constet qui casus sint reservati, declarant Patres se presenti Statuto reservare omnes casus in Decreto Clement. VIII. expressos.

Insuper in eodem §. n. 3. reservantur pollutiones voluntariae, & inobedientia contumax; utique de consensu Capituli Generalis, iuxta præfatum Decretum Clementi ibi: Si quod aliud præterea peccatum grave pro Religionis conservatione, aut pro conscientie puritate reservandum videbitur, id non aliter fiat, quam Generalis Capituli in toto Ordine, aut Provincialis in Provincia maturâ discussione & consensu. Atque hæc de prima parte Concluf. de qua proinde nulla potest esse controversia.

Uti nec, de tertia & quarta parte, utpote expressis in eodem Decreto, eisdem ferè verbis: sic enim lego §. 2. Non liceat Superioribus Regularium Confessiones subditorum audire, nisi quando peccatum aliquod reservatum admiserint, aut ipsimet subditi sponte ac proprio motu id ab iis petierint.

Et §. 5. Licet tamen Superioribus determinate penitentias graves quibusdam peccatis, etiam non reservatis, à Confessariis imponendas, qua subditos ab huiusmodi perpetrandis cohibere possint.

De quo ergo hic disputatur? An Prælatus Regularis absque consensu Capituli Generalis vel Provincialis possit pluribus peccatis apponere censuram reservatam. Et videtur quod

non possit; quia hoc perinde est, ac peccatum reservare; præsertim si apponatur excommunicatione: quippe absolutio ab excommunicatione, præcedere debet Absolutionem à peccato.

Hanc sententiam, sine dubio probabilem, amplectitur Sanchez lib. 6. Sum. cap. 1. n. 16. Quia, inquit, licet Pontifex in eo Motu proprio loquatur de peccati reservatione, id factum est, quia frequentius solent Prælati, alii à Summo Pontifice, peccata reservare. At verba posita in lege, gratia frequentioris usus, non restringunt legem, ne ad similes casus extendatur, ut probavimus lib. 9. de Matrim. disp. 14. n. 16.

Quod potissimum procedit, quando est eadem ratio, atque ex Legislatoris mente ea extenso aptè deducitur; quod in præfati contingit: nam ex præmio legis ratio finalis decisionis deducitur, & iuxta eam tota decisio extendi aut restringi debet, ut docent Multi. At in præmio ejus Motus proprii, rationem prohibendi ampliorem peccatorum reservationem, assignavit Pontifex, ne nimia reservatio ansam præberet subditis fragilibus, timentibusque Superiorem adire, gratiâ Absolutionis procurandæ; incidendi in æternæ damnationis, ac spiritualis remedii desperationis periculum: quæ locum habet, si peccatum reservetur directè, sive indirectè; & consequenter, reservando censuram, à cujus Absolutione pendet; nam in utroque casu necesse erit subdito Superiorem adire, quo salutis suæ spirituali prospicere possit, obtinendò Absolutionem.

Tandem quia ea excommunicatio cum sit per sententiam generalem, non esset ex se reservata, seclusâ eâ speciali reservatione, iuxta multò veriore sententiam, ut traditur in Tract. de Excommunicatione. Hactenus Sanchez.

Alios Auctores pro eadem opinione, citat & sequitur Diana part. 3. tract. 2. resol. 49. dicens, ita determinasse Sacram Card. Congregationem die 7. Julii 1617. ut testatur P. Leone tract. de offic. & potest. Confessi. to. 2. recoll. 11. n. 5.

Subscribo verba Declarationis: Cùm à nonnullis Regularibus dubitaretur, an in Decreto sel. record. Clem. Pape VIII. anno 1593. 16. Maii super qualitate casuum ab eorundem Regularium Superioribus reservandorum edito, censura etiam comprehendere-ntur, ita ut eisdem Superioribus absque Capituli Generalis aut Provincialis consensu aliquibus peccatis, in Decreto huiusmodi non contentis, excommunicationem annexere, eisdemq; absolutionem sibi reservare liceat? Sacra Congregatio Card. negotiis Regularium præpositorum, Illustrissimo Bandino referente, censuras in supradicto Decreto comprehendi censuit. Roma 7. Julii 1617. A. Mar. Episc. Astiensis, Card. Gallus. V. Theat. Secret.

Ita refert Lugo disp. 20. n. 47. Propter quam Declarationem, & ipse illam partem amplectitur,

possit pluribus peccatis censuram reservatam apponere?

37. Negat Sanchez, & probat multipliciter.

38. Pro hac sententiâ affertur Decretum Card. Diana. P. Lrond.

39. Propter

sed non debeat referri.

35. In nostro Ordine communi.

36. Probatur per textum ex eodem Decreto Clem.

36. Probatur per textum ex eodem Decreto Clem.

At Tralata Regularis.

quam Lugo sequitur illam sententiam, contra Suarium, Villalobos & Alios.

Dicastillo.

40. Probatur sententia Suarii.

41. Decretum Clem. videtur potius restringendum quam extendendum.

Non est eadem ratio censuratum & peccatorum.

l. 3. 4. & 5. ff. de Leg.

plectitur; contra Suarium disp. 29. sect. 3. n. 13. Villalobos in Sum. to. 1. tract. 9. diff. 58. n. 5. & Alios, quos citat Dia. supra, qui illius Declarationis non meminerunt.

Quod non miror de Suario, utpote qui tomum 4. in 3. p. D. Tho. edidit anno 1604. antequam Declaratio illa emanasset. Et licet tom. 4. de Relig. ubi lib. 2. cap. 18. ad finem iterum docet hanc opinionem, editus fuerit post Declarationem præfatam, scriptus tamen fuit ante eam, ut notat Dicastillo disp. 11. n. 110. in fine.

De Aliis, qui scripserunt post editam illam Declarationem, satis mirum est, quod ejus non meminerint, ut proinde aliquis posset dubitare, an etiam sit authentica. Cur enim minus meminissent præfati Auctores hujus Declarationis, quam aliarum?

Et ideo in Conclus. addidi ly *Forè*; quia conclusa illa Declaratione sententia Suarii videtur non minus probabilis, si non probabilior. Probatur autem à Suario supra: quia Clemens expressè loquitur de reservatione culparum, ut patet ex illis verbis: *Nemo ex Regularium Superioribus peccatorum Absolutiones sibi reservet*. In casu autem proposito non reservatur peccati Absolutio, sed censura; quæ longè diversa est, & ad diversum forum & jurisdictionem spectat.

Nec satis est, quod per se loquendo non potest dari Absolutio à peccato, non ablatà censurà, hoc enim accidentarium est: sufficit enim, quod non sint idem, ut ab una ad aliam non sit prohibitio extendenda, præsertim cum respectu Superiorum sit onerosa, & usum jurisdictionis restringens. Hæc ille.

Sed nunquid etiam onerosa respectu subditorum? Non puto, cum sit prohibitio reservationis, indubiè onerosa subditis; quoniam reddit illis usum Sacramenti difficiliorem. Ergo hæc prohibitio potius est favorabilis respectu subditorum. Ergo potius extendenda ad excommunicationes, quam restringenda ad sola peccata; negatur Consequentia.

Sufficit quippe, quod sit onerosa Superioribus, ad hoc ut debeat potius restringi, quam ampliari; quoniam ante prohibitionem Superiores erant in possessione ferendi excommunicationes, easque sibi reservandi; ergo illa non debent privari per solam extensionem legis ob similitudinem rationis.

Dico; *Ob similitudinem*, quia paritas omnimoda non est; nam excommunicationes in Religionibus rariores erant, imò rarissimæ; cum tamen casus reservati forent satis frequentes, & ideo oportuit remedium adhibere reservationi casuum, secùs reservationi excommunicationum. Itaque ad peccata attendit Pontifex in suo Decreto, non ad excommunicationes; argumento leg. 3. ff. de Legibus. *Iura constituta oportet, ut dixit Theophrastus in his, quæ ut plurimum accidunt, non quæ ex inopinato*. Et leg. 4.

eodem: *Ex his, quæ fortè uno aliquo casu accidunt possunt, iura non constituntur*. Item leg. 5. *Nam ad ea potius debet aptari ius, quæ & frequenter & faciliè, quam quæ perraro eveniunt*.

Nemo, inquit Lugo sup. n. 47. negabit, quod non obstantè Decreto Clement. possit Capitulum Generale reservare omne peccatum mortale inobedientiæ contra præceptum obedientiæ à Prælati impositum; quæ reservatio facta, sequi possent eadem inconvenientia: quia jam Prælati possent antecederet prohibere præcepto obedientiæ omnia peccata, quæ vellet sibi reservare. Cæterum hoc per accidens sequeretur: & quia, quæ per accidens sequuntur, raro sequuntur, non oportuit hunc etiam indirectum modum impedire, cum possit adhiberi remedium, quando necessitas urgeret, per aliud Pontificium Decretum. Sic ergo dicendum erit circa potestatem ferendi excommunicationem, ex qua indirectè & per accidens, atque ideo non nisi raro sequi possunt eadem inconvenientia. Ita Emin.

Et sanè in nostro Ordine de factò reservata est inobedientia contumax, ut supra vidimus ex Statutis Generalibus. Prohibeat ergo Superior localis omnia peccata, quæ reservare vult, per obedientiam, & jam manent reservata, si subditus, trinâ monitione præmissa, factis congruis intervallis, per diem naturalem inobediens perseverat. Sic enim inobedientiam contumacem explicant Statuta loco supra citato n. 4. *Dicimus, inquit, inobedientiam contumacem, quando quis, trinâ monitione præmissa, factis congruis intervallis, per diem naturalem inobediens perseverat*. Quam raro autem hoc contingat, notum est omnibus Religiosis.

Et idem est de excommunicatione, quæ rarissimè utuntur Prælati; ut proinde, sicut dictum est, non videatur Pontifex ad illam attendisse in suo Decreto; cum hæc reservatio utpote rarissima, non præbeat ansam subditis fragilibus, timentibusque Superiorem adire, gratiâ Absolutionis procurandæ, incidendi in æternæ damnationis ac spiritualis remedii desperationis periculum.

Unde sententia Suarii non amplectitur verba legis, contra voluntatem Legislatoris, adeoque de illa dici nequit, quod ait lex 3. Cod. de Leg. *Non dubium est in legem committere eum, qui verba legis amplexus, contra legis naturam voluntatem*. Nam neque ex verbis aut aliis circumstantiis præfati Decreti sufficienter potest colligi Pontificem voluisse prohibere reservationem excommunicationis, quæ non erat in usu.

Quin aliunde videtur, Pontificem non voluisse privare, vel coarctare potestatem Superiorum, quam habent ex jure communi excommunicandi, & aliis censuris cogendi subditos suos ad observantiam Regulæ & præceptorum Dei; nam correctio juris communis vitanda est, quantum fieri potest, & jura sunt iuribus concordanda.

44. Melius est non referre censuram sine speciali Capituli Provincialis consensu ex Suario.

Contra Lugon.

45. Ibid fallitur.

Verum est, inquit Suarez supra, illam censuram non esse per sententiam specialem, sed per generalem, de qua est probabilis opinio, non magis esse de se reservatam, quam censuram à jure; verumtamen & opposita opinio non caret probabilitate: & præterea, qui fert sententiam, potest hanc intentionem suam & mentem declarare: & tunc non est dubium, quin id operetur præcisè circa censuram, & non circa culpam. Quare si ita fiat, non censo hoc per se prohibitum ex vi hujus Constitutionis, quamquam melius censebimus, id non facere sine speciali Capituli Provincialis consensu; ad omnem dubitationem tollendam. Hæc ille.

Sed illa additio: *Quamquam melius* &c. non placet Lugoni supra n. 46. quia, inquit, licet Pontifex permiserit Capitulo potestatem reservandi aliquid aliud peccatum; non credo tamen, quod posset Capitulum concedere Prælati facultatem generalem reservandi, quæ ipsi vellent: hoc enim esset aperte contra intentionem Pontificis, cum statim redirent res ad statum antiquum, & idcirco solum concessit Capitulo potestatem reservandi peccatum in particulari, ut colligitur ex illis verbis: *Si quod aliud præterea peccatum grave* &c. in quibus de peccato particulari sermo est, circa quod desideratur discussio & examen ab ipso Capitulo faciendum; non ergo potest committere Capitulum hanc potestatem generalem Prælati ad omnes casus, quos ipsi voluerint; & per consequens, si Prælati non potest præcipere sub excommunicatione reservata, non poterit ex generali concessionè Capituli id facere. Hucusque Eminent. contra Suarium, ut putat.

Ast fallitur: quia Suarius, ut patet ex verbis allegatis, non loquitur de generali concessionè Capituli, sed de speciali Capituli Provincialis consensu. Non enim solent Superiores quælibet peccata prohibere sub excommunicatione reservata, sed hoc vel illud in particulari; & quamvis Suarius putet, hoc ipsos posse facere absque consensu Capituli, dummodo non reservent ipsum peccatum, sed solum censuram, tamen putat melius esse, id fieri de speciali consensu Capituli, quod indubie verum est; sicut enim Capitulum potest consentire in reservationem hujus vel illius peccati, sic etiam in reservationem hujus vel illius censuræ.

Deinde sic argumentor; Capitulum generale secundum Lugon. sup. n. 47. potest reservare omne peccatum mortale inobedientie contra præceptum obedientie, à Prælati impositum; ergo etiam reservare omnem excommunicationem, annexam peccato mortali inobedientie contra præceptum obedientie, à Prælati impositum; sed Prælati possunt prohibere præcepto obedientie omnia peccata, quæ volunt sibi reservare; ergo omnia illa peccata reservare, & per consequens omnem excommunicationem directè vel indirectè.

Itaque, ut dicam, quod sentio, & finem imponam huic controversiæ, existimo (salvâ Declaratione Card. quæ tantum loquitur de excommunicatione, non de aliis censuris) sententiam Suarii satis probabilem, propter rationes assignatas, interim non facile practicandam, nisi necessitas boni communis urgeat.

Propter quam necessitatem Rodrig. to. 16 qq. Regul. q. 21. a. 2. sic ait: Hæc Constitutio Clement. VIII. quantum ad istam restrictionem & limitationem, non video esse receptam in nostra Religione, cum sæpè sæpius contingat evenire casus particulares, qui propter bonum regimen statim, ante Capitulum Generale, aut Provinciale, necessarij sunt reservandi, si enim non reservarentur, maxima Religio incommoda pateretur. Hæc ille.

Et idem notat, Constitutionem Alex. VI. quæ habetur in lib. Monument. Ord. 2. impress. fol. 56. concess. 66, & in Supplem. fol. 3. *Quod Guardiani possunt reservare casus de occultis inter Religiosos, & quod absolventes à talibus post huiusmodi reservationem, nullam faciunt Absolutionem, & incidant in penam Absolventium à casibus non concessis*; hoc, inquam, Decretum non per manere in suo robore, & vigore in nostra Religione Reg. Obl. quia in Capitulo Generali Assisi celebrato a. 1526. sequens statutum auctoritate Apostolicâ factum est: *Ordinatur & mandatur auctoritate Apostolicâ & totius Capituli Generalis, quod nullus Guardianus possit sibi reservare casum aliquem, sed solus Minister Provincialis id poterit.*

Et merito quidem (prosequitur idem Autor) hoc est ordinatum. Reservatio enim ad habentes jurisdictionem Episcopalem pertinet secundum jus, & non ad Guardianos, qui Curatis comparantur, quibus jus Canonicum reservationem minime commisit. Est certè reservatio casuum ad ædificationem; & non ad destructionem Religionis inducta est: quæ si cuilibet Guardiano committeretur, cederet in destructionem: cum multi sint Guardiani & Prælati Conventuales, qui propter defectum ætatis & experientie in Religionibus, non habent eam maturam prudentiam & consilium, scientiam & zelum, quæ ad huiusmodi reservationem requiruntur, ut cedat in ædificationem & augmentum Religionis.

Immo ego aliquos vidi Provinciales, tam faciles & inconsideratos in his, quæ pertinent ad regimen & ædificationem Religionis, ut de eis, ad hoc ministerium peragendum ut decet, parùm considerem. Et ideo Sanctiss. D. noster Clemens VIII. hanc auctoritatem ipsis restrinxit, ut ita ligati, minime aliis essent in scandalum & ruinam. Hucusque Rodrig.

Sed dicit aliquis, quid prodest illa restrictio Pontificis, si non est recepta in nostra Religione? Respondeo; id accipiendum esse de tempore necessitatis, quando urget bonum commune, & impossibilis est consensus Capituli, ut patet ex verbis supra relatis, Alioquin extra necessi-

46. Sententia Suarii non est facile practicanda.

Rodriguez.

47. An Guardiani possunt reservare casus.

Merito id eis esse prohibitum docet Rodriguez.

48. Objectio.

Solutioj

necessitatem restrictionem illam esse receptam, etiam in nostra Religione, ego satis video ex communi praxi, vel potius ex non praxi contraria, & ex statutis Generalibus Barchinonenfibus superius allegatis n. 5. ubi sic statuunt: *Quod si pro ratione temporis videatur aliquando alius casus reservandus, id fiat per Capitulum Provinciale, nisi urgeat necessitas, quæ non habet legem.*

49.

Superiores debent deputare aliquos ad absolvendum à reservatis.

Cæterum, quia etiam periculosum judicabat Pontifex, arctare conscientias subditorum, ad confitendum peccata reservata Superiori in propria persona, in eodem Decreto §. 3. *Superiores, inquit, in singulis domibus deputent duos, tres aut plures Confessarios, pro subditorum numero maiori vel minori, ut sint docti, prudentes ac charitate præditi, qui à non reservatis eos absolvant, & quibus etiam reservatarum Absolutio committatur, quando casus occurrerint, in quibus eam committi ipse imprimis Confessarius iudicaverit.*

Quid si Superior irrationabiliter neget licentiam absolvendi?

Quod si Superior rogatus ab illis Confessariis, facultatem absolvendi dare noluerit, liberè nihilominus Confessarius pro illa vice absolvat. Ita post suum Decretum declaravit Clemens VIII. ut refertur apud Cherub. to. 4. Bullarum fol. 68. in principio hinc verbis: *Sanctitas sua demceps declaravit & declarat, ut si huiusmodi Regularium Confessariis, casus alicuius reservati facultatem petentibus, Superior dare noluerit, possint nihilominus Confessarii illa vice penitentes Regulares, etiam non obtenta à Superiore facultate, absolvere.*

Quod ego intelligo, si dare noluerit sine iusta & rationabili causa: nec enim credendum est, Pontificem voluisse privare Superiores omni potestate audiendi illas Confessiones, quæ ex vi reservationis eis fieri debent. Siquidem non est finis reservationis, ut præcisè subditus petat licentiam per ordinarium Confessarium, quam semper teneatur Superior dare; id enim esset pura quedam ceremonia & defatigatio physica Confessarii ordinarii, quam parùm vel nihil curarent penitentes; sed finis reservationis est, ut aliquando teneatur penitens se sistere Superiori: si autem debet se sistere, nullus erit, qui non malit se in Confessione sistere, quàm extra illam; cum ex Confessione major secreti obligatio oriatur in Superiore.

§ 0. An Superior aliquando possit rationabiliter velle, ut sibi confiteatur peccatum reservatum? Fagundez.

Pro contraria sententia citatur Fagundez de 3. Eccles. præcepto lib. 3. c. 9. n. 17. ubi sic ait: *Similiter deest copia Confessarii, quando Religiosus habet aliquem casum reservatum, & Superior non vult concedere pio Confessario licentiam, ut illum ab eo absolvat, nisi sub ea conditione, ut sibi præsentetur, & Absolutionem à se petat, aut nisi eam petat per alium Sacerdotem, de quo Superior majorem habet confidentiam; hoc enim casu dicunt communiter DD. posse huiusmodi Religiosum præmissâ Contritione communicare.* Hæc ille, citans Henriquez lib. 3. de Pœnit. c. 13. n. 6. & alios Auctores, quos brevitatis causâ omitto.

Deinde in fine illius periodi allegat verba Clement. VIII. *Non liceat Superioribus Regu-*

larium Confessiones subditorum audire, nisi quando peccatum aliquod reservatum admiserint, aut ipsimet subditi sponte & proprio motu id ab eis petierint. Quæ, inquit, verba sine dubio comprehendunt omnem Confessionem tam de reservatis, quàm de non reservatis, juxta mentem Pontificis. Hactenus Fagundez.

Ex quibus verbis Lugo supra n. 41. intelligit, cum dixisse, Clementem prohibuisse, ne Superior unquam audiat Confessionem subditi, etiam habentis casum reservatum. Quod si verum est, optimè redarguitur ex ipsis verbis Clement. quæ citat, in quibus manifestissime excipitur casus, quando subditi peccatum aliquod reservatum admiserint: itemque casus, quando ipsimet subditi sponte & proprio motu id ab eis petiverint.

Unde vix possum credere, Fagundez hoc dixisse, præsertim cum citet Henriquez, qui expressis verbis loco citato docet contrarium, sic enim ait: *Dum casus absque excommunicatione reservatur, si penitens aut prudens Confessarius petat licentiam, debet Episcopus aut Prælati Religiosus æstimare libelle causam, & libenter eam concedere, ne Confessionis jugum de se suave, appareat durius: interdum tamen, si frequentior esset reincidentia, potest prudenter negare: quæ negatâ, cum inferior Confessarius in ea reservata nihil proprio jure possit, persuadeat adire Prælatum.* Ita Henriquez.

Quidquid sit de mente Fagundez, quæ mihi est obscura, non dubito, quin possit aliquando Superior iustis de causis negare facultatem, & cogere subditum, ut sibi confiteatur casum reservatum, de quo infra redibit sermo.

Hoc tantum in præsentî noto, in Provincia nostra Clementinam non esse receptam quoad designationem illam duorum, trium, aut plurium Confessariorum, qui absolvant à non reservatis; nam ut habetur in Statutis Provincialibus c. 7. §. 1. n. 1. *Omnes Confessarii approbati, talibus absolvunt Patres & Fratres ab omnibus peccatis, exceptis reservatis.* Vult tamen Provincia, ut servetur consuetudo, de semel confitendo in hebdomada alterum Confessarium, in tabula expressorum. Qui Confessarii eliguntur ab ipsis Religiosis.

Quantum ad peccata reservata, Minister Provincialis solet in singulis Conventibus aliquos probatos Confessarios deputare, qui sine alio recurso ad ipsum, vel ad Guardianum aut Vicarium, possint ab eis absolvere. In casu tamen absentie vel impedimenti dictorum delegatorum, Guardiani poterunt alios pro isto tempore delegare, modò in fraudem non fiat. Ita Statuta Gener. sup. allegata n. 12.

Quæ ibidem n. 8. decernunt: *Omnes & singulos tam Custodes, quàm Guardianos eo ipso, quò electi fuerint, commissam habere facultatem aliter, & aliter, passivam, ac etiam commissivam, absolvendi suos subditos, atque Fratres hospites, ad suos Conventus advenientes ab omnibus & singulis casibus supra*

supra memoratis, in oculo dumtaxat admittis. Quoad verò peccata publica, quavis Provincia providetur, prout iudicaverit suo regimini expedire.

Et n. 9. Vicarii etiam & Praesidentes in Conventu, Guardianis absentibus eandem auctoritatem habent absolvendi à casibus reservatis, & ea ut possunt tam active quam passive, modo in fraudem non expectetur absentia Guardiani. Proinde optimè provisum est in nostra Provincia salutis subditorum in hac materia.

Si autem à me quaeritur; An quando Capitulum Generale aut Provinciale solum reservavit peccatum certum, Praelatus possit reservare peccatum dubium? Item quae loca, & quae personas concernat haec reservatio. Respondeo breviter:

CONCLUSIO IV.

Reservatio Praelatorum Regularium concernit etiam Novitios, sed tantum in ordine ad Confessarium Regularem, eidem Praelato subjectum. Potest esse pro uno loco, & non pro alio. Si Capitulum solum consentiat in reservationem peccati certi, Praelatus nequit reservare peccatum dubium.

In principio ab ultima parte, quae videtur clare sequi ex Decreto Clement. VIII. licet enim peccatum dubium non sit aliud à peccato certo, sed ejusdem plane speciei; equidem reservatio peccati dubii, alia est, à reservatione peccati certi, ut patet ex infra dicendis, & nunc breviter ostendo. Quia quando Pontifex reservat aliquod peccatum, intelligitur de peccato certo, & non de dubio; quia dubium peccatum non est simpliciter peccatum, sed cum illo addito, *Dubium*; ergo in odiosis non venit nomine peccati. Iam autem Pontifex noluit ut fieret aliqua reservatio, extra casus, à se propositos, sine consensu Capituli.

Cum ergo, ut supponitur, Capitulum solum consenserit in reservationem peccati certi, nequit Praelatus reservare peccatum dubium. Et per consequens peccata expressa à Pontifice, non potest Praelatus extendere ad peccata dubia, sine consensu Capituli; quia Pontifex non censetur dare licentiam reservandi illa peccata, nisi eo modo, quo ipse solet peccata reservare: sed ipse non solet peccata dubia reservare; ergo &c.

Rursum sequitur; si ex consensu Capituli, Generalis vel Provincialis, aliquod peccatum, praeter enumerata à Pontifice, fuerit reservatum, ita tamen, quod commiserit ejus Absolutionem Praelatis localibus, non posse Praelatos Superiores, sine consensu Capituli, illam

commissionem auferre; hoc quippe esset ex parte reservare de novo, seu restringere magis reservationem illius peccati; tanto siquidem magis est reservatum aliquod peccatum, quanto inferiores minorem habent potestatem illud absolvendi. Atque haec satis certa sunt, & communiter recepta apud Auctores.

Solummodo advertere, Pontificem in praefato Decreto non dare potestatem Capitulis reservandi peccata; sed tantum prohibere, ne Superiores, qui alioquin sine consensu & discussione Capituli possent peccata reservare, ne, inquam, imposterum aliquod peccatum, praeter enumerata ibi, sine discussione & consensu Capituli reservent; unde non auferitur potestas reservandi à Praelatis, & datur Capitulis; sed solum restringitur potestas Praelatorum, respectu aliquorum peccatorum, ad discussionem & consensum Capituli, quae discussione & consensu habito, adhuc liberum est, per se loquendo, Superiori, reservare, vel non reservare, quantum est ex vi illius Decreti.

Patet ex verbis Pontificis: *Si quod aliud praeter peccatum grave, pro Religionis conservatione aut pro conscientiae puritate, reservandum videbitur (scilicet Regularium Superioribus, quibus §. 1. prohibet reservare alia peccata, praeter enumerata) id non aliter (ab ipsis) fiat, quam Generalis Capituli in toto Ordine, aut Provincialis in Provincia maturà discussione & consensu.* Sicuti si aliqua lex diceret: *Nemo fiat Iudex, nisi prius examinetur & approbetur in aliqua Universitate.* Vel; *Nulla lex valeat, nisi eam prius discutiant tales vel tales viri docti, & assentiantur expeditioni illius.* Non ideo illi habent potestatem condendi legem, sed tantum conditam discutendi & approbandi, ut vim habeat.

Sed nunquid, quia Pontifex supra dicit: *Id non aliter fiat, quam Generalis Capituli in toto Ordine, aut Provincialis in Provincia &c.* bene inferitur; ergo Generalis non potest reservare aliquod peccatum pro uno loco, seu pro una Provincia, & non pro alia; similiter Provincialis pro uno Conventu; & non pro alio?

Negat illam Sequelam secunda pars Conclus. quae etiam communis est, & probatur, quia fieri potest, ut pro una Provincia, vel pro uno Conventu sit necessaria reservatio alicujus particularis peccati, propter certas circumstantias, & non pro alia Provincia, vel pro alio Conventu: quis credat rebus sic constitutis, voluisse Pontificem auferre Superioribus jurisdictionem, reservandi peccatum aliquod pro uno loco, & non pro alio? Non est verisimile.

Itaque verba allegata non inducunt necessitatem reservandi collectivè in toto Ordine, vel in tota Provincia; sed necessitatem dumtaxat, non reservandi alia peccata in toto Ordine, vel in tota Provincia, hoc est, in aliqua ejus parte, sine consensu Capituli Generalis vel Provincialis respectivè. Putas, quia non posset

54. Pontifex in praefato Decreto Clem. non dat potestatem Capitulis reservandi peccata

55

Probatur 2. pars Conclus.

Provincialis reservare casum de consensu Capituli pro tota Provincia, & postea ob certas rationes dare facultatem in omnibus locis absolvendi, excepto uno? Ergo etiam pro isto uno loco ab initio reservare, cum sit par ratio.

Restat prima pars Conclus. quam docet Corduba lib. 1. qq. Theolog. q. 30. contra Rodrig. to. 1. qq. Reg. q. 21. a. 11. Ratio Rodriguez est; quod Novitii non sint verè & realiter Religiosi; ergo non possunt ut alii Religiosi ligari quoad hoc per Prælatos ad regulam vel statuta illius Religionis, ut DD. communiter tenent, & deducitur ex jure cap.

Religioso 21. de Sent. excom. in 6. ibi: *Quàmvis autem is, qui Religionem ingreditur, Religiosus censeatur cum effectu non possit, donec sit tacitè vel expressè professus: si quis tamen violentas manus in eum iniiciat, excommunicationis lata à Canone vinculum non evadit.* Ita Bonif. VIII.

Igitur Novitius quantum ad favores computatur inter Religiosos, quantum verò ad odia minimè; jam autem reservatio casuum est odiosa, ac proinde quantum ad illam Novitii non computantur inter Religiosos. Ecce præcipuum fundamentum sententiæ Rodrig. Ad quod

Respondet Corduba suprâ: Bene stat, quod Novitii non sint propriè & irrevocabiliter Religiosi, & quod etiam quoad hoc teneantur astricti sub jurisdictione Prælatorum illius Religionis, uti sæculares, qui habent pro Curato Prælato Religiosum, maxime dum sub eorum habitu cum aliis Religiosis commorantur.

Nec est eadem ratio de præceptis Regulæ, quia Regulam nondum promiserunt; ergo non obligantur ad præcepta Regulæ, ita ut, illa transgrediendo, peccent contra Regulam: at verò obligantur jure divino & naturali de non faciendo injuriam Sacramento, & potestati Ecclesiasticæ spirituali, ut non procurent Absolutionem ab illo, qui non habet potestatem absolvendi, neque illam irritam faciant quantum in se est. Quam quidem potestatem super eos, dum manere volunt in habitu Religionis, illi solum Prælati, vel eorum vices habentes, tenent, qui alios professos absolvere possunt, ideo ab aliis Absolutio impensa nulla & sacrilega est.

Dicitur notanter: *Dum manere volunt in habitu Religionis*; quia certum est, quod Novitii liberè possint inde exire, si eis Religio non placeat; solum enim ingrediuntur ad probandum vel experiendum, si mores Religionis illis placeant; cap. Ad Apostolicam 16. de Regul. ibi: *Licet tempus probationis à Sanctis Patribus sit indultum, non solum in favorem conversi, sed etiam Monasterii: ut & ille asperitates illius, & istud, mores illius valeat experiri &c.*

Et cap. Non solum 2. de Regul. in 6. ibi: *Nec constitutum infra huiusmodi annum (probationis) aliquatenus impedire, quò minus infra ipsum ad*

aliam Religionem, quam maluerit, transeat: vel omnino ad sæculum redeat, sicut de sua voluntate procefferit, presumatis. Ita Alex. IV. FF. Prædic. & Minor.

Cum hoc tamen bene stat, quod, dum ibi sub habitu ut Novitii manere volunt, teneantur quoad hoc astricti sub jurisdictione Prælatorum. Alioquin quoad hoc, id est, quoad reservationem casuum, sub nullius jurisdictione erunt, nisi solius Pontificis, adeoque melioris conditionis, quam professi, quod non est creditibile.

Atque hæc sit probatio Conclusionis; nimirum quia Novitius subiectus est jurisdictioni spirituali Prælatorum Regularium, & exemptus à jurisdictione spirituali & temporali Episcoporum, quamdiu manet Novitius, ita quod puniri possit & debeat à Prælato, & non ab Episcopo, aut alio Iudice sæculari eo modo, quo professus, ut cum Aliis docet Sanchez lib. 6. Sum. c. 10. n. 10. & 11. & certum est, quod possit absolvi sacramentaliter à Prælato; quare ergo similiter non possit ligari per reservationem casuum?

Nonne vagus & peregrinus subjacent reservationi Episcopi, in cuius Diocæsi continentur, in ordine ad Confessarium illius loci Planè, ut videbimus Sect. sequenti. Quoad magis Novitius, qui non vagus & peregrinus, sed quasi domesticus est Religionis, quam intendit profiteri, subjacebit reservationi Prælati illius Religionis, in ordine ad Confessarium Regularem, eidem Prælato subiectum? Non video ullam rationem disparitatis; imò majorem video rationem pro Novitio, quam pro peregrino, cum omnino certum sit, unumquemque subjacere reservationi Episcopi ejus loci, in quo habet domicilium aut quasi domicilium.

Confirmatur ex cap. 1. de Privil. in 6. ibi: *Nisi forsitan ipsi Monachi ad Monasterium suorum Prioratus, Ordinaris eisdem subiectos .... fuerint destinati: tunc enim essi liberè possint ad eadem Monasteria revocari, ac tam illorum, quam ipsorum Prioratum Monachi reputentur .... ratione tamen eorumdem Prioratum, dicti Ordinaris sua jurisdictione in ipsis, etiam quoad præmissa, quamdiu morantur in illis, licet uti possint.*

Ergo similiter Prælati Regularium in Novitios, quamdiu morantur in Monasteriis, sua jurisdictione uti poterunt. Quia dignum est, ut loquitur Alex. III. cap. Recolentes 3. de Statu Monach. *ut qui similem cum aliis vitam suscipiunt, similem sentiant in legibus disciplinam.* Et infra: *Sic se in omnibus Religionibus vestra coarcent, ut quemadmodum gaudent se in societatem Ordinis & habitus identitatem assumptas, sic etiam in paupertate secularium rerum, se latentur vestris institutionibus conformatas.*

Loquitur Pontifex de aliquibus domibus Religiosis, quæ se transferant ad Ordinem Cister.

56.
An reservatio Prælatorum Regularium concernat Novitios? Negat Rodriguez, & probat.

c. 21. de Sent. excom. in 6.

57.
Responsio Cordubæ.

Non est eadem ratio de præceptis Regulæ.

58.
Novitii liberè possunt ad sæculum reverti.

cap. 16. de Regul.

cap. 2. de Regul. in 6.

Cisterciensem. Idem autem ego dico de Novitiis, qui se transferunt ad aliquam Religionem, & non solum de paupertate, sed & de aliis monasticis disciplinis.

Sed quid ad hæc Rodriguez? Dico, inquit, quod Novitii subduntur Prælati, non ut Religiosi professi, sed ut Novitii, qui obligati sunt ad Religionis asperitates supportandas; non sub pœna peccati mortalis, ita ut peccent in eis deficiendo; sed sub pœna expulsiōnis à Religione, ita ut ad professionem minimè admittantur. Et sic possunt Prælati expellere à Religione Novitium, quem cognoverunt incontinentem, inobedientem, & lubricitè eligentem Confessorem, præter nominatum ad Confessiones Novitorum audiendas.

Et aliquibus interjectis sic ait: Respondetur concedendo, ipsos Novitios posse incarcerationi, si velint in Religione tempore novitiatus perseverare; at ipse carcer non eis tunc dabitur, ut pœna judicialis, cum Prælati minimè sit eorum Iudex, sed ut pœnitentia illis data & ab ipsis acceptata. Et similiter in proposito dicimus, quod minimè poterunt absolvi à Confessoribus, per ipsos electis, à casibus reservatis, nec ab aliis casibus non reservatis. At hoc non procedit ab obligatione coactiva, imposita à suis Prælati, ut iudicibus spiritualibus: non enim ipsi per professionem sunt subiecti; sed procedit ab obligatione novitiali: quia Novitii, volentes perseverare in Religione, obligantur ad Confessiones faciendas cum Confessoribus, pro ipsis deputatis. Et obligantur; etiam sub pœna expulsiōnis à Religione, ad non eligendum alios Confessores extraordinarios; qui eos à reservatis, & ab aliis absolvant. Hæc ille.

Sed satis obscure; nam prius dixerat, Novitios posse absolvi sine licentia suorum Prælatorum à peccatis reservatis; hæc autem dicit, minimè posse absolvi à Confessoribus, per ipsos electis, à casibus reservatis & non reservatis.

Si respondeas; prius dixerat posse validè absolvi, hæc autem dicit non posse licitè absolvi; interrogo, peccatum istud ex quo otitur? Ubi non est lex, nec prævaricatio legis, ubi non est prævaricatio legis, nec est peccatum; ergo necessariò oritur illud peccatum ex aliqua lege. Rursùm quæro; vera lex nonne actus est iurisdictionis? Nemo ambigit: Et verò lex, quæ prohibet Novitio confiteri Confessoribus per ipsos electis, seu obligat confiteri Confessoribus pro ipsis deputatis, à quo lata est? Nonne à Prælati? Igitur Prælati sunt Iudices spirituales Novitorum, volentium perseverare in Religione.

Minimè, inquis, quia solum est obligatio pœnalis, sive sub pœna expulsiōnis. Sed hoc est, quod quæritur, & non satis probatur à Rodrig. Putas, quia Prælati non possunt dispensare in votis Novitorum? Probabilior

sententia concedit ipsi illam potestatem spiritualementem; quamvis non possit omnes actus iurisdictionis exercere, quia aliqui per jus commune excipiuntur, inter quos non est reservatio casuum.

Cur ergo non possit cogere Novitium aut impedire, ne cuilibet pro libito validè confiteatur? Supposito, quod velit confiteri alicui subdito illius Prælati, qui potestatem subditi limitavit ad tales vel tales casus; pro omnibus sibi subiectis in hoc Sacramento, qualis est Novitius, ex hypothesi, quod velit in Ordine confiteri.

Quod addo; quia non negamus, quin possit absolvi à Sacerdote sæculari. In quo utique procedit argumentum Rodrig. supra, scilicet, quod Novitius in favorabilibus sit Religiosus, secus in odiosis. Quippe potest validè confiteri illos casus Sacerdoti sæculari, quod non possit, si esset professus; & insuper potest confiteri Religioso illius Ordinis, sed illi tantum, qui habet potestatem super illos casus, quibus innodatus est, nisi aliud constet de mente Superiorum; putà, quod non velint eos comprehendere in reservatone casuum, sicut velle possunt.

An autem generaliter velint eos non comprehendere, nobis haud satis constat. Et ideo amplectimur sententiam Cordubæ, & dicimus; per se loquendo non posse validè Novitios absolvi à casibus, in Ordine reservatis, à Confessariis Ordinis, qui non habent potestatem reservatorum; siquidem non apparet nobis aliqua efficax ratio, quare Superior non potuerit ita limitare eorum potestatem.

Dico: à Confessariis Ordinis; quia alius Confessarius, qui sæculares potest ab illis casibus absolvere, etiam poterit Novitium absolvere, quia potest Novitius se illi validè subijcere, etiam sine licentia Prælatorum, ut alibi diximus.

Quod autem Rodrig. supra dicit; hæc non procedere ex vi coactiva seu judiciali, frivolum videtur: aliàs enim, ut superius insinuaui, exempti essent Novitii ab omni Iudice; cum Episcopus non possit ipsos contra suam voluntatem iudicare. Vide Sanchez lib. 6. Sum. cap. 10. Ubi, quamvis teneat, Novitios non obligari ad præcepta Regulæ & Statuta; tamen docet, eos posse à Prælati puniri; etiam per potestatem coactivam & iudicativam, quoniam Prælati est verus eorum Superior & Iudex in foro externo; ita quod possit eos excommunicare & aliis censuris innodare, sicut possit Episcopus, qui pro illo tempore non habet majorem potestatem in Novitios, quam in Professos, seclusà liberà voluntate Novitorum.

Probabilitas itaque Conclusionis nostræ certò offensa est, quamvis etiam opposita opinio Rodrig. supra, Portel in dub. Reg. verb. probabilis.

61. Quid ad hæc respondeat Rodrig. etc.

62. Responsio impugnatur.

63. Prælati possunt dispensare in votis Novitorum.

64. Novitios potest absolvi à Sacerdote sæculari.

65. Novitii possunt à Prælati puniri per potestatem coactivam seu iudicalem.

Opinio Rodrig. & Aliorum est probabilis.

Novitii Absolutio, n. 34. Villalobos in Sum. to. 1. tract. 9. diff. 56. n. 6. Mirand. in Manu. Prælat. to. 2. q. 34. a. 16. in fine, & Aliorum, quos citat & sequitur Dian. part. 3. tract. 2. resol. 4. non sit improbabilis.

His ita constitutis de casibus, qui vel reservati sunt, vel reservari possunt Prælati Regularium; quantum ad casus reservatos Episcopis, Dico:

CONCLUSIO V.

Iure scripto nullum est peccatum Episcopis propriè reservatum, excepta procurazione abortus. Casus alios alibi hi sibi reservant.

66. Procuratio abortus est casus iure scripto reservatus Episcopis.

EXcipio procurationem abortus, propter Bullam Greg. XIV. quæ incipit: *Sedes Apostolica* 8. apud Cherubinum, in qua §. 2. moderatur Constitutionem Sixti V. editam contra abortum quovis modo procurantes & eorum complices, sic, inquam, moderatur, ut peccatum istud, quod Sixtus V. reservaverat Sedi Apostolicæ, reservet soli Ordinario loci.

Constitutionem prædictam (inquit Greg.) sic duximus moderandam, ut à peccato & excommunicatione, contra personas ibi expressas latâ, tam quoad eos, qui hactenus deliquerunt, quàm quoad illos, qui post nostram Constitutionem in eisdem casibus deliquerint, quilibet Presbyter tam secularis, quam cuiusvis Ordinis Regularis, ad Christi fidelium Confessiones audiendas, & ad hos casus specialiter per loci Ordinarium deputatus, plenam & liberam in foro conscientie tantum absolvendi habeat facultatem, eandem prorsus, quam idem Sixtus prædecessor sibi ac suis successoribus reservavit.

Ubi eùm requirit specialem deputationem per loci Ordinarium, satis significat, antea deputationem, solum Ordinarium posse ab illo peccato absolvere; ergo procuratio abortus est casus reservatus Episcopo à iure scripto, id est, ab illa Constitutione Greg. XIV.

67. Nulla alia reservatio legitur in iure communi.

Alias reservationes non lego in iure communi, estò Extravagans: *Super Cathedralam* de Sepult. non foret revocata, sicuti reverà non est revocata, sed confirmata per Clement. *Dudum de Sepult.* ut patet ex textu, ibi: *Aliam, à præfato Bonifacio editam, sacro instante & approbante Concilio innovamus; subicientes tenorem illius, qui dignoscitur esse talis: Bonifacius Episcopus servus servorum Dei ad perpetuam rei memoriam, Super Cathedralam &c.*

Hæc, inquam, Extravagans non contradicit Conclusioni nostræ, cum in ea nulli casus reservati exprimantur, ut perspicuè manifestum erit eam legentibus. Unde graviter errat

Suaris Disp. 29. Sect. 3. n. 5. ibi: Tertius modus (quo intelligi potest fieri reservatio Episcopis) est iure communi, & ita solent quinque vel sex casus numerari, iure communi reservati Episcopis ex Extravag. *Super Cathedralam* de Sepult. Hæc ille.

Et n. 6. respondet: Ex dicta Extravag. non sumitur argumentum firmum; nam prorsus revocata est in Clement. *Dudum de Sepult.* Et licet Aliqui contendant, non esse revocata simpliciter, sed quoad aliqua, quod significat Glossa ibi, & Sylvester verb. *Casus*: tamen verba revocationis absoluta sunt: *Omnia cassamus*. Et quàmvis non esset universalis, haberet locum in hoc puncto: nam spectabat ad restringenda privilegia Mendicantium, quæ restrictio in alio textu tollitur.

Addo præterea; Pontificem ibi non condidisse novum jus de reservatione casuum, sed obiter retulisse casus, qui tunc erant reservati communi iure aut consuetudine; & fortasse tunc hi casus erant recepti: nunc autem ex vi illius juris non oportet reservationem durare. Hactenus Suarez. Sed, sicut dixi, graviter errat nisi sit vitium Amanuensis vel Typographi, qui transcripsit vel impressit, loco Extravag. *Inter cunctas* de Privil. Extravag. *Super Cathedralam* de Sepult.

Itaque in Extravag. *Inter cunctas* de Privil. quinque vel sex casus reservati numerantur ibi: *Sicq. de casibus Episcopis & Superioribus, quos in futurum annotamus, ac Sedi Apostolicæ reservatis, se nullatenus intromittant.* Loquitur ut patet, de casibus reservatis non tantum Episcopis; de quibus hic solum agitur, sed etiam reservatis Sedi Apostolicæ.

Sequitur numeratio casuum. *Observeat ergo sollicitè dicti Fratres, ne ad Confessiones recipient criminosos criminibus, pro quibus sollemnis est penitentia indicenda.* Ecce primus casus, qui amplius non est in usu; quia penitentia publicæ iam sublata sunt, & si quæ supersunt, pertinent ad forum contentiosum, nec ratione earum censentur reservata peccata, nisi etiam habeant censuram annexam.

Secundus casus exprimitur his verbis: *Moderatè eodem excommunicatos respuant.* Adjungitur tertius: *Et Clericos, qui propter delictam irregularitatem aliquam incurserunt.*

Sed veritas est, inquit Suarez supra n. 8. dispensationem irregularitatis esse reservatam vel Pontifici, vel Episcopo, si sit occulta. Culpa autem per se reservata non est; immo stante irregularitate, potest quis absolvi à tali culpa à quolibet proprio: quia irregularitas (in quo inter alia differt ab excommunicatione) non impedit Sacramentorum susceptionem. Et hæc est etiam sententia communis. Ita Suarez.

Quantum ad excommunicationem, quando simpliciter fertur in iure, nulla sit reservatio Episcopo.

Episcopo, sed quilibet Parochus, vel alius æqualis illi in iurisdictione, potest & à culpa, & à tali excommunicatione absolvere, juxta cap. Nuper de Sent. Excom. in 6. Hæc Suarius.

Sed ly in 6. errore Typographi vel Amanuensis; ut credibile est, additum fuit; quia nullum tale cap. habetur in 6. Ubi ergo? lib. 5. estque in ordine 29.

Et ad quæstionem: Vtrum qui nominatim excommunicatis scienter communicans, solvi ab excommunicatione possint per Confessionem à simplici Sacerdote, vel Episcopi seu Archiepiscopi sit ab eis absolutio expectanda? Respondet cum distinctione: Si in crimine communicet criminoso, ei consilium impendendo, auxilium vel favorem.... cum.... per hoc ratione damnati criminis videatur in eum delinquere, qui damnavit: ab eo vel eius Superiore, merito delicti tunc erit absolutio requirenda: cum facientem & consentientem par pena constringat.

Si autem solum communicet in oratione vel osculo, aut orando secum, aut etiam comedendo.... à suo (inquit Pontifex Innoc. III.) Episcopo vel à proprio Sacerdote poterit Absolutionis beneficium obtinere: quamvis enim & tunc non Inducis, sed iuris sententia excommunicato communicans sit ligatus: quia tamen conditor Canonis, eius absolutionem sibi specialiter non retinuit, eo ipso concessisse videtur facultatem aliis relaxandi.

Ergo ex vi illius Extravag. non reservatur Episcopo quodcumque peccatum, quod habet annexam excommunicationem majorem; sed hoc solum est verum, quando excommunicatio per se est reservata Papæ; & in aliquo particulari casu committitur Episcopo in iure, uti fit in excommunicatione Can. Si quis suadente; argum. cap. Pervenit 17. de Sentent. Excom. De his absolvendis, qui Clericis non enormem, sed modicam & levem iniuriam irrogant, tua fraternitatis arbitrio duximus committendum.

Immo etiam committitur enormis, quando percussus est legitimè impeditus adire Pontificem cap. Ea noscitur 13. eodem titulo. Consultationi tuæ taliter duximus respondendum, quod mulieres, senes, & valetudinarii seu membrorum destinationibus impediti; licet ad Apostolicam Sedem non veniant, ab Episcopis valeant fidelium communioni restitui &c.

Idemque committitur Episcopis à Conc. Trident. sess. 24. c. 6. de Refor. in omnibus peccatis occultis. Liceat, inquit, Episcopis... in quibuscumque casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ reservatis; delinquentes quoscumque sibi subditos, in Diocesi sua per seipos, aut Vicarium, ad id specialiter deputandum, in foro conscientie gratis absolvere, imposita penitentia satisfacta. Idem & in barensi crimine in eodem foro conscientie eis tantum, non eorum Vicariis, sit permissam.

Sed hæc non tam est reservatio, quam delegatio seu commissio; quia supponitur peccatum reservatum Pontifici, & manet reservatum Pontifici, solumque delegatur seu com-

mittitur potestas absolvendi, si fuerit occultum, Episcopo.

Et ideo signanter posui in Conclusionem ly Proprie; quia illud peccatum non est proprie reservatum Episcopo, prout supra diximus; proprie reservatam procutationem abortus, utpote quæ amplius non est reservata Pontifici, cum sive sit publica, sive occulta, sive pateat aditus ad Sedem Apostolicam, sive non; Episcopus & quilibet alius Sacerdos, qui ad hoc fuerit ab Ordinario deputatus, possit ab ea absolvere eadem potestate, quâ antea poterat absolvere Pontifex. Atque hæc satis de tertio casu.

Quartus casus est de peccato incendiarii, & exprimitur his binis verbis: Incendiarius etiam. Sed jam dixi, inquit Suarez supra n. 9. ex vi illius textus nullam haberi reservationem.

Profus dixisti: sed an bene, hoc queritur. Dicis, revocationem factam per Clement. Dudum. locum habere in hoc puncto: nam spectabat ad restringenda privilegia Mendicantium, quæ restrictio in alio textu tollitur. Dicis quidem; sed alium textum, in quo tollitur illa restrictio, non commemoras.

Et dato; quod Pontifex ibi non condiderit novum jus de reservatione casuum, sufficere videtur, quod referat illum casum, ut tunc reservatum communi jure; immo sic referre, & non tamquam reservatum consuetudine, colligitur ex verbis sequentibus; quibus Pontifex explicat casus consuetudine reservados dicens: Eosque, qui tam enormibus sunt vitiiis peccatis, quod ea rationabilis consuetudo, prescripta canonicè, in Episcopatibus aliquibus reservavit Episcopis, similiter non admittant, quam consuetudinem (ex causa, qua iuste ad id animum nostrum movit) solummodo circa voluntariè homicidas, falsarios, (id est, qui faciunt scripturas falsas, vel ex falsis faciunt veras) Ecclesiarum immunitatis & libertatis Ecclesiastica violatores, & sortilegos approbamus.

Ergo peccatum incendiarii tunc erat non consuetudine, sed jure potius scripto reservatum. Sed non ostenditur, ubi illud jus scriptum fuerit revocatum; ergo manet reservatum jure scripto, quodcumque illud sit.

Fortè illud jus erat Constitutio Innoc. II. & refertur 23. quæst. 8. cap. 32. hisce verbis: Pessimam squidem & depopularicem & horrendam incendiariorum malitiam, auctoritate Dei, & Beatorum Apostolorum Petri & Pauli omnino detestamur & interdiciamus. Et infra: Si quis ergo post huius nostre prohibitionis promulgationem, malo studio, sive pro odio, sive pro vindicta, ignem apposuerit, vel apponi fecerit, aut appositoribus consilium vel auxilium scienter tribuerit, excommunicetur: & si mortuus fuerit incendiarius, Christianorum careat sepultura, nec absolvatur, nisi prius damno, cui intulit, secundum facultatem suam resarto, iures se ulterius ignem non apposuerit. Penitentia autem ei datur,

111a peccata non sunt proprie reservata Episcopo.

73. Quartus casus de incendiariis. Suarez.

74. An peccatum incendiarii adhuc sit reservatum.

e. 32. 230 q. 2.

mensuratio, qua simpliciter fertur in iure, sit reservata. Suarez. cap. Nuper de Sent. Excom. 71. Non est relesiva vi Extravag. An excom. 72. Ut etiam ab omnibus aliis peccatis reservatis in Pontificiis dicitur. 73. Ut etiam ab omnibus aliis peccatis reservatis in Pontificiis dicitur. 74. Ut etiam ab omnibus aliis peccatis reservatis in Pontificiis dicitur.

ei detur, ut Hierosolymis, aut in Hispania in servitio Dei per annum integrum permaneat. Si quis autem Archiepiscopus vel Episcopus hoc relaxaverit, damnatum restituat, & per annum ab officio Episcopali abstinereat.

75. Videtur quod non.

Sed, inquit Suarez supra n. 9. ibi nullam invenio reservationem, sed solum præceptum quoddam, ut talis peccator non absolvatur, nisi tali vel tali pœnitentiâ impositâ; in qua Episcopus dispensare non possit: ibi tamen non limitatur Absolutio, vel impositio pœnitentiæ ad solum Episcopum. Hæc ille.

Hoc peccatum non habet ipso jure annexam excommunicationem.

cap. 19. de sent. excom.

Ubi etiam bene advertit, hoc peccatum non habere ipso jure excommunicationem annexam, tamen si semel ab homine feratur excommunicatio, ratione illius statim manet reservatum Papæ, ex cap. Tria nos 19. de Sentent. Excom. ibi: *Fraternitati tuæ taliter respondemus, quod non solum, qui in Clericos temerarias manus iniiciunt, sed etiam incendiarii, ex quo sunt per Ecclesiasticam sententiam publicati, pro Absolutionis beneficio ad Apostolicam Sedem sunt mittendi.* Ita Clemens III.

Ubi Glossa verb. *Publicati.* Non credo, inquit, quod omnes incendiarii generaliter ipso iure sint excommunicati, nisi de incendiariis Ecclesiarum, cum de aliis non inveniam. Et per hanc Decret. non probatur, quod ipso iure sint excommunicati: sed illis primò excommunicatis ab Episcopis, subsequenti publicatione ac denuncatione, Papa per hanc Decret. reservat sibi eorum Absolutionem ad terrorem.

76.

Itaque si jure scripto reservatum est hoc peccatum, certe non alio, quàm Extravag. *Inter cunctas*, quæ cum revocata sit per Clement. *Dudum*, si non quoad omnia, saltem quoad aliquam; cur non erit revocata quoad reservationem illius peccati?

Episcopi in Constitutionibus Synodaliibus reservant sibi incendium.

Quod probè scientes Episcopi, in Constitutionibus Synodaliibus reservant sibi incendium, uti etiam homicidium, fortilegium & alia plura, ut videre poteris apud alios Auctores, qui enumerant omnes casus, in singulis Episcopatibus specialiter reservados.

Attendenda quoque consuetudo, quæ sicut potest dare jurisdictionem, ita etiam eam auferre, & per consequens aliquod peccatum reservare Episcopo, aliàs ex jure scripto non reservatum, de quo jure tantum loquitur nostra Conclusio.

77. Ad Episcopos possunt sibi reservare casus Pontificios.

Cæterum si à me queritur, an Episcopi possint sibi reservare casus Pontificios? Responsio negativa dicitur declarata per Cardinales apud Quarant. verb. *Casus reservatus*, quam Declarationem refert Lugo disp. 20. n. 151. dicens: *Sacra Congregatio Card. de mandato Clement. VIII. in suo Decreto edito a. 1602. circa casus reservados, prohibuit, ne de cætero Episcopi reservarent sibi casus, legi solitos in Bulla Cœnæ, nec alios Sedi Apostolicæ specialiter reservados.*

Pars affirmans est difficilis

Difficile est ad intelligendum, inquit Suarez Disp. 31. Sect. 4. n. 26. posse idem pec-

catum absque censura esse reservatum Papæ, & Episcopo, & sic de aliis cum proportione. Nam hoc ipso quod Pastor Supremus seu aliorum sibi reservat peccatum, extrahit illud à jurisdictione omnium inferiorum: nihil ergo habent inferiores, quod possint sibi reservare. Quod si hoc ita est, rectè sequitur, per facultatem ejusdem Pastoris Supremi tolli sufficienter reservationem: quia Superior potest jurisdictionem concedere, inferiore etiam renuente; atque hoc non solum ex usu, sed etiam ex rigore juris vetum est. Hæc ille.

Igitur reservatio casus Pontificii, quæ fieret ab Episcopo, planè frustranea; nam cum sola licentia Episcopi nequit absolvi à tali casu, & cum licentia Superioris potest absolvi, etiam contra voluntatem inferioris.

Fingi tamen, inquit Suarez supra; potest casus, in quo Episcopus aliquod peccatum reservet simul cum Papa pro illis temporibus vel sub ea conditione, si Papæ reservatio cesset; & è converso quod Papa tollat suam reservationem, non simpliciter dando jurisdictionem aut facultatem; sed solum quantum est ex se non auferendo: & in eo casu verum est, ablatâ reservatione Papali, non auferi Episcopalem. Hic autem casus potius excogitatus est, quàm moraliter contingens; & ideo, quoad hoc verificari potest, quod juxta communem usum ablatâ reservatione Papali, nulla manet inferior. Hæcenus præfatus Auctor. Quem sequitur Lugo supra n. 149.

Addit Eminent. n. 150. quando Prælatum inferior, v. g. Episcopus, prohibet detud sub excommunicatione sibi reservata peccatum; jam prohibitum à Prælato Superiori, v. g. Papa, sub excommunicatione sibi reservata; tunc licet obtentâ Absolutione ab excommunicatione Pontificia, adhuc non auferatur excommunicatio Episcopi; fuisse tamen ablatam reservationem peccati: quia cum Episcopus non potuerit reservare sibi peccatum, quod Papa sibi reservaverat; consequens est, ut solum reservaverit excommunicationem à se latam: quare ablatâ excommunicatione Pontificis, qui sibi reservaverat peccatum, auferitur tota reservatio peccati. Hæc ille.

Sed in primis, Episcopum non potuisse sibi reservare peccatum, quod Papa sibi reservaverat, non videtur (quidquid sit de illa Declaratione Card. quæ fortè non est authentica post Constitutionem Urbanianam, de qua alibi mentionem fecimus) non videtur, inquam, usu receptum in nostris partibus, cum in Archiepiscopatu Mechliniensi, in Episcopatu Antuerpiensi, Brugensi, Gandensi, Rurmondensi, & Iprensi reservata sit hæresis, quæ tamen reservatur à Pontifice in Bulla Cœnæ primo loco.

Deinde, est in jure fundatum sit, altero ex duo.

ex duobus impedimentis sublato, alterum non tolli; argument. cap. Ex tuarum 5. de Auct. & usu pallii. ibi: Dummodo is, ad quem Ecclesia pertinet, id permittat. Ubi Glossa verb. Permutat. Nota, inquit, quod Papa licet alicui det privilegium, non vult tamen, quod utatur eo in praedictum alicuius.

Et clarius leg. 21. ff. de Servit. præd. Urban. Si domus tua edificis meis utramque servitutum deberet, ne alius tolleretur, & ut stillicidium edificiorum meorum recipere deberet, & tibi concessero ius esse, invito me, alius tollere edificia tua: quod ad stillicidium meum atinet, sic statui debet: ut, si alius sublatis edificis tuis, stillicidia mea cadere in ea non possint, ea ratione alius tibi edificare non liceat; si non impediatur stillicidia mea, liceat tibi alius tollere.

80. Et idem, in his iuribus fundatum esset, quod ablata excommunicatione Papali, adhuc maneat excommunicatio Episcopalis; videtur tamen, inquit Navar. in Man. c. 27. n. 261. usu indistinctè interpretatum; sublata esse Episcopalem reservationem & censuram, sublata Papali. Porro consuetudo est optima legum interpres. Hæc igitur in huiusmodi rebus maximè attendenda & sequenda.

Supereff ut explicemus; quorum, & quæ peccata; mortalia, an etiam venialia; certa, an etiam dubia; externa, an etiam interna, soleant aut possint à Prælatis reservari. Equidem quod ad personas atinet, quarum peccata communiter reservantur, Dico:

CONCLUSIO VI.

Reservantur peccata eorum, qui in hoc foro sublunt reservanti, etiam impuberum, quando reservatio non est pœnalis. Quando est pœnalis, ab his non incurritur. Sed neque à pubere, qui ignorat invincibiliter prohibitionem Ecclesiæ circa ali-quod delictum, in cuius pœnam imponitur reservatio.

81. Prima pars est committis, cum enim reservatio, ut dictum est, sit limitatio jurisdictionis, non potest concernere nisi eos, qui jurisdictioni illi subiecti sunt, & omnes illos concernit, nisi obstat aliqua specialis prohibitio Prælatis superioris.

Ex quo infero secundam partem; videlicet, reservationem non pœnalem concernere peccata impuberum, quia impuberes sublunt jurisdictioni reservantis, & nulla obstat specialis prohibitio. Quod sublunt jurisdictioni reservantis, nemo potest dubitare: specialis autem

prohibitio vel exceptio Prælatis superioris, ubi extat? Equidem illa ætas maximè requirit convenientes medicinas; cum sibiipsis impuberes rarò sint sufficientes, tur ergo excusabimus eos à reservatione purè purè medicinali?

An fortè excusantur ab observatione disciplinæ populi Christiani? Cum ergo reservatio juxta Trident. sess. 14. c. 7. pertineat ad Christiani populi disciplinam; quæ ipsi indubiè cum aliis obligantur, etiam cum aliis obligantur peccata sua atrociora & graviora, quibus nonnunquam implicantur, confiteri Summis Sacerdotibus, Episcopis, vel aliis Prælatis.

Quidquid in contrarium Quidam doceant apud Dia. part. 2. tract. 1. Miscell. resol. 1. hæc solâ ratione: quia sicut minor ætas in foro exteriori excusat à pœna ordinaria, ita & in animæ iudicio. Quæ ratio nullius momenti est; quia ad summum probat, eos excusari à reservatione pœnali, dum videlicet extraordinariè reservatur. Absolutio alicujus peccati in odium illius, ut fecit Sixtus V. contra malè promotos ad Ordines Bullâ: Sanctum & salutare 91. apud Cherubinum.

Dico, Extraordinariè; quia communiter reservatio refertur ad bonam Ecclesiæ gubernationem; estque lex quædam determinans certis casibus, in quibus, pro meliori remedio applicando, debet recurri ad Prælatum pro Absolutione. Sive, quod in idem recidit, est disposicio legis de jurisdictione in commune bonum, & non propriè dicta punitio.

82. Proinde, juxta veriorè sententiam, in universali seu communi reservatione includuntur peccata impuberum; immo & ignorantium reservationem. Veluti in universali irritatione alicujus actus, includuntur actus ignorantium irritationem; quia tota causa legis irritantis, scilicet bonum commune, non minus habetur ex irritatione actus, qui sit cum ignorantia invincibili, quàm qui sit cum scientia huiusmodi legis: quippe non minus repugnat bono communi, si quis inscius consanguinitatis contrahit cum consanguinea, quàm si conscius contrahat: ergo nulla est ratio, quare ille contractus ignorantium non sit irritus.

83. Consimiliter in præsentì casu; non minus repugnat bono communi peccatum commissum ab ignorante reservationem, quàm commissum cum scientia reservationis; ergo nulla est ratio, quare potius unum peccatum sit reservatum; quàm aliud.

Interim in casu particulari si aliqua reservatio fuerit pœnalis; sicut esse potest, eodem modo ignorantia excusabit à reservatione; quo excusat ab irritatione pœnali, & ab aliis pœnis extra censuras. Nam de censuris secundum aliquos DD. est distinctio: siquidem requirunt præsumptioris specialem modum contumaciæ & obstinentiæ; argum. cap. 48. de Sentent. Excom. Sacro appro-

82. Ratio pro sententia opposita. Diana.

Reservatio non est propriè dicta punitio.

83.

In universali irritatione alicujus actus, includitur actus ignorantium irritationem.

84. Ignorantia excusat à reservatione pœnali, sicut ab irritatione pœnali.

80. Consuetudo habet, ut ablatâ excommunicatione Papali, etiam auferatur Episcopalis.

81. Probatio 1. pars Conclus.

82. Probatur 2. pars.

approbante Concilio prohibemus, ne quis in aliquem excommunicationis sententiam, nisi competenti ad-
c. 26. de Appel. monitione præmissâ ..... promulgare presumat. Et cap. Reprehensibilis 26. de Appell. ibi: *Præsenti Decreto statumus, ut nec Prælatis (nisi canonicâ ad- monitione præmissâ) suspensionis vel excommunica- tionis sententiam proferant in subiectos &c.*

Quàmvis autem hæc jura loquantur de censura ab homine ferenda, eadem tamen est ratio de censura à jure lata (putà, quia censura ordinatur per se primò ad puniendum delictum, sed ad ejus emendationem, sive ad cogendum peculiari modo, ne committatur) nisi quòd in hac non requiratur alia monitio, quàm ipsum jus, quod continuè quasi monet hominem, probè scientem illud jus.

Et propter hanc specialem rationem, DD. communiter existimant, excusare à censura ignorantiam solius censure; etsi id Plurimi negent de ignorantia alterius pœnæ, dummodò adfit notitia præcepti divini vel humani, cujus transgressio tali vel tali pœnâ vindicatur. Sicut enim hæc ignorantia non excusat à culpa; ita nec à pœna, pro illa culpa imposita; quoniam non cessante causâ, non cessat effectus.

Si dixeris: omnis pœna debet esse voluntaria, saltem in sua causa, ad quod requiritur, non solum cognitio ejus, quod est causa, sed etiam quatenus est causa, sive sub ratione cause.

Respondetur; hoc principium neque per se esse notum, neque ullâ ratione sufficienter posse demonstrari. Satis ergo est, quòd homo consentiat in culpam, quæ est causa pœnæ: nam ex vi culpæ ita subjicitur potestati Iudicis, ut possit ab illo puniri iustâ pœnâ, vel juxta leges, si in illis contineatur, vel ejus arbitrio, si huic est commissâ. Quòd verum existimant hi Auctores, sive pœna sit ordinaria, sive extraordinaria & rigorosa, modò non excedat proportionem delicti, etiam cum tali ignorantia commissi.

Nonne frequenter contingit quosdam malefactores pœnis aliquibus affici, quas priùs ignorarunt? Nonne Deus pœnâ æternâ puniit peccatorem, tamen si nunquam ejus scientiam habuerit? Quid si nulla pœna lege sit statuta, putas, quia reus nullam pœnam determinatam scivit, ideo non poterit aliquâ pœna determinatâ plecti?

Dices; talis scivit saltem in genere pœnam esse debitam delicto; ergo censetur consensisse, saltem in pœnam ordinariam, licet non in extraordinariam.

Respondet; consensisse in omnem proportionatam delicto; non enim est ratio, quare magis in unam, quàm in aliam. Hinc quando ob ignorantiam pœnæ, moraliter ita mutaretur quantitas vel qualitas delicti, ut jam meritò censetur pœna excedens modum, & pro-

portionem delicti, libenter admitto, talem ignorantiam excusare ab illa pœna. Verumtamen pœna lege præscripta extra censuras, vel non excedit gravitatem illius delicti, facti cum ignorantia pœnæ; vel dic, non semper pœnam lege præscriptam, ita geometricè esse committendam delicto, ut si hoc aliquantum levius fiat ex ignorantia vel alia causa, pœna quoque legis minuenda sit; quippe quod parùm est in moralibus, pro nihilo reputatur. Secus quando excessus esset gravis.

Qualis utique excessus non reperitur inter peccatum reservatum, commissum cum ignorantia solius reservationis pœnalis, & ipsam pœnam reservationis, ut propterea hæc ignorantia debeat ab illa pœna excusare, dummodò peccans sciverit prohibitionem Ecclesiæ circa illud delictum; in cujus pœnam imposita fuit reservatio; v. g. in exemplo supra posito, scivit specialem prohibitionem Sixti V. ignoravit reservationem, dico; probabilius est malè promotum incurrisse reservationem.

Quid si etiam ignoraverit ipsam prohibitionem? Sanchez lib. 9. de Matr. disp. 35. n. 18. existimat non incurrisse, estò sciverit peccare.

Nec obstat, inquit ille, si objicias, per reservationem tolli jurisdictionem absolventi, & ita ignorantiam non efficere, ut Absolutio illa sit valida; sicuti si bonâ fide quis simpliciter Sacerdoti fateretur. Dicendum enim est; aliud esse in reservatione simpliciter facta, quæ ad bonam Ecclesiæ gubernationem refertur, ut graviora delicta Superioribus referrentur: aliud verò de reservatione præcepta in lege, quæ est pœna & accessoria, atque adeò sequitur naturam principalis & pœnæ.

Sicut in simili, agens de legis promulgatione, distinguit Glossa in præmio Clementinarum verbo *De cetero*, vers. *Hac vera nisi dicas*: ubi ait, aliud esse in privilegio simpliciter dato, & aliud in privilegio in lege concessio, debet enim naturam legis, tamquam ipsi accessorium, imitari. Hucusque Sanchez.

Cùm ergo ignorantia invincibilis legis humanæ excuset à culpa, consequenter videtur etiam excusare à pœna, imposita pro illa culpa; argum. cap. 2. de Constit. *Rem qua culpa caret, in damnum vocari non convenit*. Et cap. 60. de Appell. *Cùm cessante causâ, cesset effectus*.

Porri cessare causam, id est, culpam, colligitur ex cap. 2. de Constit. in 6. *Ve animarum periculis obvietur, sententis, per statuta quorumcumque Ordinariorum prolatis, ligari volumus ignorantes, dum tamen eorum ignorantia crassa non fuerit aut supina*. Et quàmvis aliqui per Ordinarios, ibi intelligant solos Episcopos, equidem eadem ratio militat in statutis & sententiis

A censura excusat ignorantia solius censure.

85. Objectio.

Solvitur.

86. Objectio.

Solvitur.

rentis Pontificiis, videlicet: *Ut animarum periculis obvietur.* Immo (inquit Sanchez supra n. 11.) major est ratio: facilius enim jus Pontificium commune ignoratur.

cap. 1. de Cons. in 6. Sed hoc repugnare videtur ei, quod cap. 1. de Constit. in 6. dicitur: *Licet Romanus Pontifex (qui iura omnia in sermo pectoris sui censetur habere) constitutionem &c. quia tamen locorum specialium & personarum singularium consuetudines & statuta (cum sint facti & in facto consistant) potest probabiliter ignorare &c.* Ergo facilius igitur statutum particulare alicujus Episcopi, quam jus Pontificium commune.

89. In foro externo ignorantia juris communis praesumitur vincibilis, adeoque non excusat in eodem foro, juxta Reg. 13. de Reg. juris in 6. Ignorantia facti, non iuris excusat, quia nimirum ignorantia juris ordinariè est vincibilis, aut saltem talis praesumitur.

Et ita intelligo Doctorem Subtilem, quando 4. dist. 13. q. 2. n. 16. ait: *Ignorantia iuris non excusat, quia tenetur ille, qui se exponit ad tantum actum (puta, consecrationem Eucharistiae) sine iura, secundum quae potest exercere tantum & talem actum, & ideo talis ignorantia iuris non excusat, sed foris magis aggravat.* Quidquid sit de hoc, sufficit nobis, quod eadem ratio militet in sententiis & statutis Pontificiis, quae militat in sententiis & statutis Episcoporum, ut eadem ignorantia, scilicet invincibilis, excuset à culpa, & consequenter à poena.

90. Sed dicet aliquis; in casu proposito ignorantia non excusat à culpa, nam supponitur, malè promotus peccasse contra legem divinam, vel certè antiquam legem humanam, quam probè noverat, quamvis ignoraret Constitutionem Sixti V. Ergo non excusatur à poena reservationis, quoniam hæc constituta est, non solum propter culpam contra novam prohibitionem; sed maxime ad puniendum peccatum contra legem divinam, vel contra antiquam legem humanam.

91. Hinc Multi probabiliter docent, ut videre poteris apud Sanchez supra n. 7. & n. 16. (quamvis ipse n. 9. & n. 17. teneat oppositum, plurimis pro eo citatis Auctoribus; & allegatis iuribus & rationibus) satis esse ad omnes poenas incurrendas, delinquentem nosse se peccatum admittente, quamvis prorsus ignoret jus positivum prohibens sub illis poenis.

Fateor Multi id docent; sed nobis cum Sanchio probabilis & verius apparet oppositum, nisi contrarium constet de mente Legislatoris, videlicet voluisse illà poenà punire solum transgressionem legis divinæ, aut alterius legis humanæ, quod meo iudicio (salvo meliori) potest velle.

Licet enim quantitas poenæ, metienda sit

ex delicti quantitate, argum. c. Felicis 5. de Poenis in 6. ibi: *Illud autem non duximus omitendum, quod si quis fuerit in præmissis nudo consilio, aut simplici favore culpabilis, iudex in talem poenam metiatur ex culpa, ut secundum quod excessus egerit, vindicta procedat.*

Et cap. 2. de His quæ fiunt à majori parte Capituli, ibi: *Sed si quis ex his deliquerit, Ecclesiastica correctioni subiaceat: cum peccata suos Auctores tenere debeant, nec poena sit ulterius protrahenda, quam delictum fuerit in excedente re-pertum*

Licet, inquam, hoc verum sit; equidem potest esse sufficiens proportio seu commensuratio inter nudam transgressionem legis divinæ vel alterius legis humanæ ab una, & poenam reservationis ex altera parte; cur ergo non poterit Legislator velle punire tali poenà illam transgressionem, absque nova prohibitionem seu nova lege? Et quare tali casu peccans contra jus divinum, vel antiquum jus humanum; cum ignorantia poenæ, non incurreret illam poenam? Causa enim tunc non cessat; ergo nec effectus cessare debet, quamvis ipse talem effectum ignoraverit.

Cæterum, quia illa voluntas Legislatoris obscura est, & ut habet Regula juris 30. de Reg. juris in 6. *In obscuris minimum est sequendum.* Et Reg. 49. eodem: *In poenis benignior est interpretatio faciendâ.* Sic interpretari possumus verba legis poenalis, ut Legislator nolit infligere poenam, nisi propter culpam commissam contra novam legem, prohibentem talem vel talem actum, sub hac vel illa poena: cum ergo in nostro casu malè promotus non peccet, defectu vincibilis ignorantia, contra novam legem, sequitur; quod etiam non incurrit poenam reservationis, in illa lege constitutam, quam tamen incurreret, si sciret novam legem prohibentem, estd ignoraret poenam. Atque hæc de ultima parte Conclus. satis pro hoc loco.

Supereft ut excusemus impuberes à reservatione poenali. Nescio autem, quo iure melius excusari possint, quam cap. 1. de Delictis puerorum; sequentis tenoris: *Pueris grandiusculis (id est, doli capacibus, videlicet 7. annorum) peccatum nolunt attribuire quiddam, nisi ab annis 14. cum pubescere ceperint: quod merito crederemus, si nulla essent peccata, nisi que membris genitalibus admittuntur. Quis vero audeat affirmare furta, mendacia, & peruria non esse peccata? At his plena est puerilis aetas: quamvis in eis non ita, ut in maioribus puniendâ videantur.*

Et cap. 2. eodem ibi: *Quoniam in pueris re-linqui solet inultum, quod in alius provecioris ætatis, humana leges dicunt severius corrigendum. Mandamus, quatenus si constituerit, filium prædicti H. infra decimum quartum ætatis sue annum, eundem*

poenæ metienda est ex delicto. cap. 5. de Poenis in 6.

c. 2. de His quæ fiunt &c.

92. Legislator potest velle punire reservationem peccatum, factum cum ignorantia reservationis.

sed non præsumitur id velle.

Reg. 30. & 49. de Reg. iur. in 6.

93. Excusantur impuberes à reservatione poenali, ex c. 1. de Delictis puerorum.

& cap. 2. eod.

den excessum commississe, memoratum Abbatem mo-
neas & compellas, ut ab eodem H. predictos 100.
solidos propter illam consuetudinem non exigat, nec
ab ipso pro temporali pena requirat.

94. Aliquibus videtur, jus contrarium declarare de censuris c. 1. de Sent. ex com.
Ergo nec pro pœna spirituali reservationis, aut simili, nisi jus expressè declararet contrarium; sicut Aliquibus videtur declarare de censuris latis à jure; argum. cap. 1. de Sentent. Excom. ibi: Respondemus, quòd si Clerici infra puberes annos se ad invicem, aut unus alterum percusserint, non sunt ad Apostolicam Sedem mittendi, quia eos aetas excusat.

& c. 58. eod. Et cap. 58. eodem: Quamvis incidens in Canonem late sententia, propter violentiam manuum iniectionem, iuxta proprias facultates eis satisfaciatur, quibus iniurias irrogavit, non tamen aliter, quam per Sedem Apostolicam vel eius Legatum Absolutionis beneficium potest obtinere: nisi imminente mortis articulo, infirmitate, inimicitia aut inopia, puerili vel senili aetate &c. retrahatur, quòd minus Romanum Pontificem possit adire.

Item c. 60. eod. Item cap. 60. eodem: Pueri, qui in Canonem incidunt sententia promulgata, sive ante, sive post pubertatem postulent se absolvi, potest Diocesanus Episcopus Absolutionis beneficium impertiri cum propter defectum aetatis, in qua fuit commissus excessus, rigor sit mansuetudine temperandus.

95. Verùm enimverò cùm hæc jura solum loquantur de Excommunicatione, ipso jure lata ob percussorem Clerici, existimat Castro Palao tom. 1. tract. 3. disput. 1. punct. 24. §. 2. n. 9. hanc solum excommunicationem, propter ejus gravitatem, contrahi à pueris, doli capacibus, ante pubertatem; de qua re alio loco diffusius egimus, & ideo hic superledeò, contentus hoc unico verbo; non licet semper argumentari à censuris ad alias pœnas, estò in positivis (quod non) semper valeret argumentum à paritate rationis; quia censuræ sunt pœnæ medicinales & gravissimæ, quæ duæ conditiones non semper inveniuntur in aliis pœnis.

Non licet argumentari à censuris ad alias pœnas.
Licet ergo admitteremus, pueros incurere excommunicationem propter percussorem Clerici, non sequitur; ergo incurunt reservationem pœnalem; quia non est par ratio. Persisto itaque in Conclus. & quia nihil aliud, dignum refutatione aut explicatione occurrit, novam instituo Conclusionem de peccatis, quæ communiter solent reservari.

CONCLUSIO VII.

Reservari possunt, per se loquendo, peccata venialia, & mortalia aliàs confessa, etiam merè interna; de facto tamen solum

reservantur interna, quæ prodeunt in actum externum, per se mortalem, aliàs non confessa.

Ratio primæ & secundæ partis est; quia, ut diximus Sect. 2. Concl. 4. jurisdicção five potestas absolventi à venialibus & mortalibus confessis, datur Sacerdotibus ab Ecclesia; & non immèdiatè à Deo; ergo, per se loquendo; potest limitari non minus, quàm jurisdicção, necessaria ad absolvendum à peccatis mortalibus non confessis.

Si dixeris; reservare non est solum auferre jurisdictionem, sed insuper obligare penitentem ex vi hujus Sacramenti, ad confitendum illud peccatum reservanti.

Respondeo; esse questionem de nomine, in qua nostra interpretatio seu locutio est magis communis, scilicet reservationem solum esse ablationem potestatis absolventi ab hoc vel illo peccato.

Confirmatur à simili; Papa dicitur reservasse sibi concessionem Indulgentiæ plenariæ, auferendo seu subrahendo illam potestatem Episcopis; estò illa Indulgentia non sit simpliciter necessaria, nec Pontifex obliget fideles, aut ex vi Indulgentiæ obligentur, ad eam lucrandam. Sufficit ergo, ut peccatum aliquod dicatur verè reservatum, quòd fideles non possint obtinere: ejus Absolutionem sacramentalem, nisi à reservante.

Nec obstat; quòd Trident. sess. 14. c. 7. in quo agitur de casuum reservatione, solum loquatur de gravioribus delictis ibi: *Magnopere verò ad Christiani populi disciplinam pertinere Sanctissimis Patribus nostris visum est, ut atrociora quædam & graviora crimina non à quibusvis, sed à summis dumtaxat Sacerdotibus absolventur.*

Non obstat, inquam; quia in illo capite agitur de reservatione, quæ de facto est in Ecclesia Dei; hæc autem solum est de delictis gravioribus, ut patet ex dicendis. Et merito; quippe reservatio venialium ferè est inutilis, quoniam multis aliis remediis possunt expiari, & nulla est necessitas ea sacramentaliter confitendi, uti nec mortalia aliàs confessa. Ac proinde ex centum, immo fortè ex mille non unus confiteretur illa peccata reservanti.

Et ideo dixi in Conclusionem: *Per se loquendo*, id est, præcisè spectando naturam reservationis, hoc est, ablationem jurisdictionis necessariæ ad validè absolvendum. Alioquin regulariter propter inutilitatem imprudenter talia peccata reservantur. Equidem quia non omne, quod imprudenter fit, invalidè fit, idcirco si fieret reservatio, valeret. Si fieret, inquam, à Pontifice, qui omnibus Sacerdotibus dedit potestatem absolventi ab illis peccatis.

Fortè

An eriam si
fret ab Or-
dinaro?

Fortè etiam, si fieret ab Ordinario, ex hypothesis, quòd Pontifex voluerit hanc potestatem concedere, cum subordinatione & dependentia ab immediato Superiore, uti supra diximus de potestate absolvendi à peccatis mortalibus, aliàs non confessis; quod tamen non facile crediderim voluisse. Nam admissò, quòd Ecclesia posset præcipere Confessionem alicujus determinati peccati venialis, aut mortalis ritè confessi; adeòque imponere necessitatem confitendi illud veniale vel mortale Superiori reservanti; equidem casus rarissimus est, & in Ecclesia inusitatus; proinde non est verisimile, Pontificem ad eum respexisse, quando generaliter dedit omnibus Sacerdotibus jurisdictionem absolvendi ab hujusmodi peccatis. Existimo ergo Ordinarium non posse restringere seu limitare illam potestatem, reservando sibi aliqua peccata venialia, aut mortalia ritè confessa.

100.
Duplex ratio dubitandi de potestate reservandi peccata merè interna.

Quantùm ad peccata merè interna, de quibus loquitur sequens pars Conclusionis, duplex est ratio dubitandi. Prima, quòd Ecclesia non judicet de merè internis. Secunda, quòd propter hæc peccata nequeat imponere censuras.

Probatur
illa potestas

Nihilominus opinio nostra est communis; quæ probatur: quia æqualis jurisdictione requiritur in Confessario ad validè absolvendum peccata merè interna, id est; quæ solâ cogitatione consummantur, quàm ad validè absolvendum peccata externa, id est, quæ exterius manifestantur; neque minùs tenetur pœnitens confiteri peccata merè interna, quàm externa; ergo si potest Superior, Pontifex, Episcopus; vel alius Prælati, limitare jurisdictionem meam circa peccata externa; etiam poterit eandem limitare circa peccata merè interna.

101.
Respondetur ad 1. rationem dubitandi.

Ad primam rationem dubitandi, Respondetur; Ecclesia non judicat de merè internis, in foro externo & contentioso, concedo totum; in foro interno seu sacramentali, oppositum perspicuè manifestum est; cum pœnitens, ut jam jam dixi, non minùs teneatur confiteri peccata merè interna, quàm externa; & per consequens, Confessionarius æqualiter absolvat ab externis, & merè internis.

Ecclesia reservando actum merè internum, non præcipit actum merè internum.

Ut omittam; Ecclesiam reservando peccatum merè internum, non præcipere vel prohibere actum merè internum, sed dumtaxat negare seu auferre jurisdictionem absolvendi à peccato merè interno, id est, prohibere Absolutionem à peccato merè interno, eamque irritare, quæ Absolutio indubie est actus externus. Censet, quia Pontifex non possit sibi reservare dispensationem in voto merè interno? Et verò cur minùs possit eam reservare, quàm dispensare? Potest autem dispensare; ergo etiam dispensationem sibi reservare.

102.
Obiectio.

Si dixeris; votum merè internum quando dispensatur, jam sit suo. modo externum per petitionem dispensationis.

Respondetur; sic itidem, quando peccata merè interna absolvuntur, jam fiunt suo modo externa per eorum Confessionem; ergo si potest reservari dispensatio voti merè interni, etiam Absolutio peccati merè interni.

solvitur

Ex his patet Respondio ad secundam rationem dubitandi. Enimverò censura est pœna pertinet ad jurisdictionem fori externi & contentiosi; sicut ergo forum externum & contentiosum non extenditur ad actus merè internos, ita nec illa pœna; jam autem reservatio communiter non est pœna fori externi, sed mera limitatio jurisdictionis fori sacramentalis seu pœnitentialis, quæ per se cadit in actus merè internos, eodem modo, quo cadit ipsa jurisdictione.

Respondetur ad 2. rationem dubitandi.

Sed contrà; jurisdictione tantùm refertur ad bonum particulare cujusque pœnitentis, at verò, reservatio ad bonam Ecclesiæ gubernationem, sive, ut loquitur Trident. sess. 14. c. 7. *Ad Christiani populi disciplinam*; sicut ergo peccata merè interna non perturbant bonam Ecclesiæ gubernationem, neque destrouunt Christiani populi disciplinam; sic neque eorum reservatio refertur ad bonam Ecclesiæ gubernationem, neque ad Christiani populi disciplinam; ergo Ecclesia non habet potestatem ea reservandi.

103.
Obiectio.

Respondetur; Trident. loquitur de reservatione, prout est in usu. Deinde, finis reservationis non est sola externa gubernatio Ecclesiæ seu disciplina; sed etiam privata cujuscumque utilitas & salus æterna, siquidem occasione ejus avertitur seu coercetur à gravioribus delictis. Cùm ergo sæpè peccata merè interna, sint graviora externis peccatis, posset Ecclesia, si ita judicaret expedire, etiam merè interna reservare, ut occasione illà fideles coercerentur à gravioribus illis delictis merè internis. Itaque veluti cessante fine legis inadæquato, non necessariò tollitur obligatio legis; sic quoque cessante fine inadæquato reservationis, seu potestatis reservandi, non propterea necessariò cessat ipsa reservatio, vel potestas reservandi.

solvitur.

Quis sit finis reservationis.

Interim quia peccator internus, ut sic loquar, si reverà non respicit, citò progreditur ad actum externum: hinc Ecclesia non judicavit expedire, quòd reservarentur peccata merè interna, & ideo ea non reservavit, tametsi alioquin absolute potuisset reservare, spectando præcisè naturam reservationis; nisi dixeris (quod non puto) Ecclesiam non posse negare jurisdictionem Sacerdotibus absolvendi à peccatis merè internis. Si autem eam à principio possit negare, etiam non est ratio, quare semel concessam, non possit limitare.

104.
Ecclesia non reservat peccata merè interna, & quare.

Cæterùm, ut docet sequens pars Conclus. de facto Ecclesia non reservat, nisi peccata mortalia ex objecto, id est, secundum se, & non ex sola operantis intentione, idque externa, aliàs non confessi. Ita communiter DD.

Non reservat nisi peccata mortalia ex objecto, aliàs non confessi.

Ratio jam est insinuata; quia ut reservatio prudenter fiat (uti supponitur semper fieri) requirit necessitatem coercendi aut adhibendi remedium speciale, quæ utique necessitas rarissima est circa peccata venialia, vel merè interna, aut externa semel confessa, ut patet ex dictis; & docet quotidiana experientia.

105.
Pontifex
non solet
reservare
peccatum
sine cen-
sura;

secus Epi-
scopi & Prae-
lati Regula-
rium.

Et verò à Pontifice non solet reservari peccatum absque censura, excommunicatione majore, aut simili, quæ non incurritur juxta communem sententiam, nisi ob peccatum mortale secundum se, & externum; quia, ut dictum est, pœna illa spectat ad forum contentiosum & externum. Episcopi autem & Prælati Regularium, licet reservent aliqua peccata absque censura, aut alia gravi pœna, attamen nisi aliud expressè significant, non nisi peccata externa & per se mortalia, ne reservatio potius cedat in destructionem, quàm in ædificationem; quoniam peccata venialia & interna mortalia frequentiora sunt, & non inferunt nocuum alius, nec moraliter loquendo, sicut statim dixi, indigent speciali curatione, quæ ab ordinariis Iudicibus adhiberi non possit.

Aliqui Prae-
lati referunt
hæresim men-
talem.

Suarez.

Hoc autem non obstante (inquit Suarez Disput. 29. Sect. 3. n. 3.) nonnulli Prælati peccata aliqua merè interiora sibi reservare cœperunt, maximè hæresim mentalem. Quod factum aliqui viri docti non probant: quia est alienum ab universali Ecclesiæ consuetudine, quæ videtur declarare ex Pontificum & Ecclesiæ voluntate materiam hanc non esse capacem reservationis. Ego verò solum nunc assero, illam consulendam non esse, si tamen fiat, servandam esse. Hæc ille. Idem ego assero.

106.

Sed dicit aliquis: Quænam est hæresis mentalis non reservata? Et quæ est hæresis externa reservata? Nonne esus modicæ carnis in die prohibito, animo hæretico, est hæresis reservata? Quid si aliquis, solus existens in cubiculo, proferat has voces: *Deus non est unus & trinus?* Quid si solum dicat: *Non sunt tres personæ?*

Quid requi-
ratur ad hæ-
resim ex-
ternam re-
servatam.

Respondeo breviter; ad hæresim externam reservatam (idem est de aliis peccatis) requiritur Primò, signum aliquod externum hæresis internæ, sive adsit, qui illam percipiat, sive non. Secundò, ut illud signum externum sit de se sufficiens materia peccati mortalis, & non tantum per respectum ad actum internum. Tertio, ut illud signum externum sit confessio hæresis.

Esus modi-
cæ carnis in
die prohibi-
to animo
hæretico
non est hæ-
resis refer-
vata.

Defectu 2. conditionis, esus modicæ carnis in die prohibito, animo hæretico, non est hæresis externa reservata. Patet, quia ille esus carnis solum est peccatum mortale per respectum ad actum internum, cum seclusa hæresi internâ, non sit nisi peccatum veniale contra præceptum Ecclesiæ. Præterquam, quòd illa comestio non significet sufficienter hæresim internam, cum etiam ob gulam, aut alium finem, aliquando fiat à Catholicis.

Defectu primæ conditionis, non est hæreticus externus, qui interius cogitans & credens Christum non esse hominem, exterius solum dicit hæc verba: *Verè non est homo*, nullo alio verbo vel signo addito: quia illæ voces præcise non significant hæresim.

Sed quid si aliquis dicat: *Maria non fuit Virgo*, volens significare Deiparam? Dicastillo disp. 10. n. 46. putat esse eandem rationem istorum verborum, nisi ex circumstantiis determinentur, ut intelligantur de Matre Christi, vel nisi quis velit in tali exemplo præsumere dicta de Matre Dei: quia, ut dicitur solet, analogum per se sumptum, supponit pro magis celebri significato. Hæc ille.

At verò Sanchez lib. 2. Sum. cap. 8. n. 26. Si quis, inquit, animo hæretico ita verba componat, vel amphibologicè eis utatur, ut possit subterfugere, est verus hæreticus exterior. Quia illa fictio non minuit culpam, sed per accidens occultat.

Idem docet Suarius 5. tom. in 3. part. disp. 4. sect. 3. n. 17. Quia, inquit, illa actio exterior ex se satis exprimit interiorum animum. Quòd autem ab aliis non ita percipiat, provenit, non ex defectu ipsius actus, sed ex conjunctione alterius significationis vel sensus, per quam non minuitur prior malitia; sed additur nova simulati animi, seu hypocritici affectus.

Hanc sententiam amplectitur Lugo disp. 11. de Eucharist. sect. 6. n. 142. & disp. 13. n. 22. dicens, se id probasse ex consensu DD. Sed, ut bene notat Dicastillo supra, nec ipse asserit Alios præter Suarium & Sanchium, nec Suarium nisi Sanchium, neque hic alium nisi Suarium.

Quidquid ergo sit de illo consensu DD. placet mihi ratio Suarii, & dico, non esse necessarium ad hæresim externam, quòd adsistentes percipiant ex meis verbis, aut alio signo, animum internum hæreticum, dummodò per se loquendo possent illum percipere, id est, dummodò verba illa, vel aliud signum verè significet hæresim internam, estò hic & nunc per accidens propter æquivocationem maneat occulta.

Probatur: quia tale signum æquivocum est, sufficiens ad contrahendum matrimonium, ad hæredem instituendum, ad legata & similia; quæ tamen ad sui valorem requirunt, ut consensus internus vocibus vel aliis signis externis manifestetur.

Hinc Iurisconsulti fatentur, tali casu non deferre jus, sed probationem juris, ac propterea sæpius sultinent valorem, ut in l. *Si quis à filio* 32. ff. de Legatis lib. 1. ibi: *Si quis plures Stichos habens, Stichum legaverit: si non appareat de quo Stichus sensit: quem elegerit debet præstare.*

Et in leg. 39. eodem, ibi: *Scio ex factis tractatum: cum quidam duos fundos eiusdem nominis habens, legasset fundum Cornelianum, & esset alter pretii*

pretii maioris, aliter minoris: & haec diceret minorem legatum, legatarius maiorem, vulgò fatebitur utique minorem eum legasse, si maiorem non potuerit docere legatarius. Itaque verba aequivoca non tollunt omnem valorem.

Nonne si aliquis verbis aequivocis duxisset uxorem, & fateretur consensum internum, coogeretur à Iudice permanere in eo conjugio? Item si Sacerdos ex malitia vellet consecrare vinum, quod est in mensa, & eà intentione proferret verba consecrationis, quàmvis adstantes illam intentionem non cognoscerent, immo contrariam omnes apprehenderent, nihilominus verè consecraret.

Ergo consimiliter in casu proposito, si quis diceret: *Maria non fuit virgo*, volens significare Deiparam, quàmvis adstantes illam intentionem non intelligerent, imò apprehenderent ipsum loqui de Maria Magdalena, equidem foret haereticus externus; quippe non minùs ad validam Consecrationem, quàm ad haesim externam, requiruntur verba expressiva intentionis seu affectus interni, ut clarum est.

Sicut ergo haec verba: *Hic est Sanguis meus*, completè & perfectè significant Sanguinem Christi, quando eà intentione à Sacerdote proferuntur, estò aequivocè, & ideo obscure (quando illa intentio aliunde non cognoscitur) quia possent proferri alià intentione, & tunc non significant Sanguinem Christi, sed sanguinem Sacerdotis; ita quoque illa verba: *Maria non fuit virgo*, completè & perfectè significant Deiparam; quando eà intentione proferuntur, quàmvis aequivocè, & ideo obscure (dum illa intentio aliunde non innoscitur) quia possent proferri alià intentione, & jam significant Mariam Magdalenam.

Quòd ergo impediatur notitia apud audientes, non fit defectu completæ significationis istarum vocum, sed propter fecunditatem earum, quoniam possunt habere plures significationes. Quare si audientes non scirent *ly Maria*, significare aliquando Mariam Magdalenam, sed existimarent semper significare Deiparam, indubiè venirent determinatè in notitiam haesim internæ. Quòd ergo jam non cognoscant determinatè haesim internam, non provenit ex defectu significationis in verbis, sed potiùs ex abundantia.

Porrò in alio casu, quando cogito non esse tres personas in Divinis, & dico: *Non sunt tres personæ*; vel credo interiùs Christum non esse hominem, & dico exteriùs: *Verè non est homo*, quòd audiens non deveniat in notitiam haesim internæ, provenit ex defectu significationis istorum verborum; quæ nunquam instituta fuerunt ad rem illam integram significandam; sed solùm ad consignificandum cum alijs vocibus, cum quibus complere possint integram propositionem vocalem. Deest ergo ipsi completa significatio; eò quòd desint verba con-

significantia; quippe ponitur exteriùs media dumtaxat propositio, quæ integrat unam quodammodò cum conceptu interno.

At verò in priori casu ponitur exteriùs tota propositio, cujus significatio aequivoca seu multiplex, determinatur ad unam ex intentione proferentis. Et quàmvis hæc determinatio, quàmvis manet occulta, non sufficit in ordine ad pœnam judicalem, & in foro contentioso imponendam, defectu utique probationis, quæ requiritur in hoc foro; equidem videtur sufficere ad incurrendam pœnam, impositam per legem in foro conscientia; ibi enim non requiritur alia probatio, quàm conscientia operantis.

Requiritur quidem actus externus, non tamen talis, qui in foro externo possit probari. Patet manifestè in haesim externa omnino occulta, v. g. si aliquis in cubiculo solus, animo haeretico proferat has voces: *Deus non est unus & trinus*, communi calculo est haereticus externus, & incurrit pœnam excommunicationis, estò in foro externo, defectu testium, non possit haesim probari.

Ac proinde nemo dubitat, quin talis haesim sit casus seu peccatum reservatum. Et idem est de alijs peccatis; adulterijs, fornicationibus, pollutionibus &c. Equidem si nullus esset casus reservatus; nisi qui in foro externo possit probari, vix daretur, & valde malè provisum esset disciplinae populi Christiani.

Dices; disparitas est inter haesim occultam defectu testium; & occultam propter aequivocationem verborum, quòd hæc sit occulta per se, illa autem tantùm per accidens; nam planè per accidens est, quòd nulli adsint, qui audiant ista verba, quòd si adsissent, prudenter potuissent judicare, illum esse haereticum: at verò quando verba sunt ambigua, nemo prudenter potest judicare, illum esse haereticum, nisi sciat determinationem ejus, quæ per se est occulta seu merè interna.

Respondeo; qui sciret solam significationem haereticam istorum verborum, prudenter judicaret, proferentem esse haereticum, absque alia notitia internæ determinationis; quòd autem noverit etiam significationem Catholicam, per accidens est; ergo quòd hic & nunc non possit prudenter judicare, talem esse haereticum, per accidens est; non tam defectu notitiæ determinationis, quàm bene propter notitiam alterius significationis.

Sed nunquid, interrogat quispiam, erit haereticus externus, qui ita ambigè loquitur absque animo haeretico, quando auditores apprehendunt significationem haesim?

Respondeo; cum verba illa, ut supponitur, patiantur sensum Catholicum, non est ratio, quare aliquis non possit illis uti in tali sensu, præferri quando auditores communiter illum apprehendunt; adeoque tunc non erit haereticus.

110. Validè con-
tinetur
Maximo
alio in verbis
aquivocis.

111. Verba con-
secrationis
significat
completè
corpore &
Sanguinem
Christi,
quàmvis
aquivocè.

112. Quare illa
verba: *Non
sunt tres per-
sonæ*, non
constituunt
haereticum
externum.

113. Ad haesim
externam
non requi-
ritur proba-
tio in foro
externo.

114. Objectio.

Solutio.

115. An sit hæ-
reticus ex-
ternus qui
loquitur
ambigè
absque ani-
mo hære-
tico.

hæreticus externus, tametsi alioquin in animo suo esset hæreticus: v. g. si mimus in comœdia proferret voces, exterius significantes hæresim internam, si id faciat animo hæretico ad significantam suam internam hæresim, quàmvis auditores putent ipsum non habere talem animum, est nihilominus verè hæreticus externus: si autem solùm intendat representare personam alterius hæretici, quàmvis etiam in animo esset hæreticus, si tamen animum suum non velit manifestare, etsi proferat easdem voces, non erit hæreticus externus; quia voces illæ ex intentione loquentis habent hanc vel illam significationem, cum utramque aptæ sint habere ex institutione.

116. Idem dicitur, si quis fingens se dormire, aut esse ebrium, proferat voces significantes hæresim internam; si quidem id faciat cum animo hæresim internam significanti, erit verus hæreticus externus; secus si per illas non plus velit significare, quàm si à dormiente vel ebrio proferrentur.

Prima pars probatur: quia licet audientes putent, illa verba proferri ab ebrio vel dormiente; tamen reverà sunt voces humanæ, sufficientes ad alios effectus, ad quos requiruntur verba externa humana; nam si ille esset Sacerdos, & ita proferret verba Consecrationis, verè consecraret: similiter si proferret formam Baptismi, verè baptizaret, & si legeret horas Canonicas, satisfaceret suæ obligationi.

Secunda pars probatur; quia per illas voces, prolatas ab ebrio vel dormiente, non significatur mens humana, id est, non significatur quid tunc sentiat homo de rebus præsentibus, præteritis vel futuris, estò etiam ad illum finem se inebriasset, aut ad somnum composuisset; ergo non significatur hæresis interna; ergo qui fingit se ebrium, & per voces, quas proferat, non vult plus significare, quàm si reverà ebrius esset, non est hæreticus externus.

117. Nec obstat, quòd homicidium, pollutio & similia in somno vel ebrietate prævisa & intenta, sunt peccata reservata, & eidem pœnis puniantur, sicut commissa in vigilia. Ratio quippe disparitatis est; quòd hæc retineant suam turpitudinem, & idem inferant damnum in vigilia & in somno; unde etiam in causa tenemur illos effectus vitare seu impedire: at verò nec verba hæreticalia, nec verba blasphemialia aut perjuria retinent in somno suam turpitudinem, cum non sint verba humana: quare non est eadem obligatio, ea impediendi & præcavendi in causa. Plura de hac materia disputari possent, sed non sunt propria huic tractatui, & ideo lubens pertranseo.

118. Unicum addo: aliquando contingere, ut aliquis hæresim suam internam Confessario aut alteri, consilii petendi causâ, manifestet, quæ manifestatio, cum non sit peccatum mortale,

immo nullum peccatum, si fiat cum animo acquiescendi Ecclesie, liquet profectò, non esse hæresim externam reservatam. Neque si fieret animo non acquiescendi, quia animus ille exterius non manifestatur, & externus actus est bonus, neque ordinatur ad hæresim profitemdam, adedque signum illud externum non est confessio seu protestatio falsæ fidei, sed potius detestatio.

Ceterùm, ex his quæ jam dicta sunt de externa hæresi reservata, facile quisque intelliget, quid sit dicendum de aliis peccatis; v. g. referretur peccatum contra virtutem castitatis, in primis intelligitur peccatum externum; unde affectus internus efficax vel inefficax, quantumcumque fuerit peccatum mortale, non erit peccatum reservatum.

Secundò intelligitur peccatum per se mortale; hinc si aliquis animo fornicandi proferat verbum turpe, ex se leve, quàmvis peccet mortaliter propter internam intentionem; equidem non censetur tale peccatum reservatum; quia cum intentio illa sit merè interna, nam verbum illud turpe non significat illam intentionem, cum sapiùs absque ea proferatur, jam solùm peccatum internum foret reservatum.

Idem esset, si aliquis ex gravi odio leviter percuteret, ubi percussio est casus reservatus quippe illa levis percussio non est signum externum gravis odii; & aliunde ex se non est peccatum mortale; ergo si esset peccatum reservatum, vel odium merè internum foret peccatum, vel venialis percussio; neutrum dici potest, ergo &c.

Quam doctrinam, inquit Lugo disp. 20. de Pœnit. n. 15. immeritò censuravit Turrianus in Select. disp. p. 2. disp. 31. dub. 71. ut improbabilem & non tutam: quia illa est doctrina gravissimorum DD. quam amplecti videtur Henriquez lib. 6. c. 14. n. 6. Granada 2. 2. cont. 1. tract. 15. disp. 13. n. 14. Eamque satis insinuat P. Suarez to. 4. de Relig. tract. 8. l. 2. c. 18. n. 12. ubi dicitur in casu reservato peccati contra votum religiosum castitatis, opere consummati, per illa verba non intelligi omnia peccata, quæ non sistant in consensu interno; quia in eo sensu includerentur omnia peccata externa habentia malitiam mortalem ex ipsamet materia & actione externa, ut sunt tactus impudici & similes.

Addit verò statim: Dixi autem; *Ex ipsamet materia & actione exteriori*: quia si materia exterior, reverà sit levis, quàmvis ex pravitæ intentionis fiat actus exterior peccatum mortale, non erit reservatum ex vi horum verborum: quia reverà dici non potest opere consummatum, Hucusque Eminent.

Sed posset aliquis dicere, Suarium non fuisse locutum de omni peccato reservato, sed de peccato reservato opere consummato. Quod autem

116. Quid si aliquis fingens se dormire proferat voces significantes hæresim internam?

117. Objectio.

Diluitur.

118. Apertens suam hæresim Confessario non est hæreticus externus.

autem hic quaeritur est, an quando simpliciter reservatur peccatum contra votum castitatis, sine illo addito: Opere consummatum, intelligatur opus externum ex se veniale, ex intentione tamen interna mortale. Quidquid ergo sit de mente Suarii, existimo cum Eminent. & aliis Doctoribus, sententiam nostram esse probabilem & tutam in praxi; nisi reservans aliud expresse significet.

Et similiter assero, non sufficere quodcumque peccatum externum per se mortale, sed insuper, nisi expresse reservans aliud significet, reservationem intelligendam esse de peccato certo & consummato effectu secuto, ut jamjam edissero.

CONCLUSIO VIII.

De facto non reservantur peccata dubia; neque certa, non consummata in suo genere, nisi aliud exprimat.

Ratio; quia reservatio est odiosa, ergo restringenda, juxta Reg. 15. de Reg. juris in 6. Odiâ restringi, & favores conveni amplari. Iam autem hoc peccatum, omnino strictè acceptum, significat peccatum certum & consummatum effectu secuto.

Ita de peccato dubio docet Suarez de Cen- suris disp. 40. sect. 6. n. 5. ibi: Si aliquis casus reservatur Summo Pontifici vel alteri Praelato, v. g. homicidium; & incidat quis in dubium homicidii; talis casus non est censendus reservatus, etiamsi nihil aliud in illa lege exprimat: quia cum talis lex odiosa sit, verba ejus sunt strictè sumenda; casus autem de homicidio dubio; non est de homicidio simpliciter, & ideo non comprehenditur sub reservatione homicidii simpliciter dicti.

Neque in eo casu tenetur quis tutiorem partem sequi, qualis videri posset, accedere ad Praelatum; quia certissimum est habere jurisdictionem; quia satis certum est, Confessionem inferiori factam esse validam, eò quòd casus dubius ex vi illorum verborum reservatus non sit. Ergo idem est in omni casu simili, nisi aliud fuerit in alio jure expressum. Haec ille. Quem sequitur Lugo disp. 20. n. 18. cum Aliis, quos citat; eisdemque sententia communis.

Unde irregularitas ex homicidio in jure extenditur ad casum dubium, cap. Ad audientiam, 12. de Homic. ibi: Quia verò utrum occasione ynteris deceisset, dubium habetur, vestra discretionis duximus respondentum, quod cum in dubis semitam debeamus eligere tutiorem, vos conveni iungere Presbytero memorato, ut in sacris Ordibus non minister &c.

Et cap. Significasti 18. eodem, ibi: Quòd si discerni non possit ex cuius vitu percussus interit, in hoc dubio tamquam homicida debet haberi Sacerdos: & si forte homicida non sit, à Sacerdotali officio abstinere debet, cum in hoc casu cessare sit tutius, quam remerè celebrare, pro eo quòd in altero nullum, in reliquo verò magnum periculum timeatur. Signum ergo est, quòd homicidium per se positum, stet pro homicidio certo.

Negatur, inquis, Consequentia; sed potius vice versà signum est, quòd homicidium per se positum comprehendat homicidium dubium; nam Pontifices non videntur ibi novum jus introducere; sed ex generali principio obligationem, quæ jam existerat, declarare, ut patet ex his verbis: Cum in dubis semitam debeamus eligere tutiorem. Et ex illis: Cum in hoc casu cessare sit tutius &c.

Respondetur; Pontifices ibi introducere novum jus; allegare autem illud principium generale; non quasi per se obligans in omni casu, quòd esset onus intolerabile, sed quasi sufficiens fundamentum, ad statuendam novam legem in praesenti casu. Quippe in hoc, quòd dubius de homicidio, quando constat de vulnerè inflato; abstinere à sacerdotali officio, solum illud potest esse incommodum, quòd hoc sit onerosum tali personæ; & quòd aliquando possit contingere, ut ille, qui reverà homicida non est, abstinere cogatur: at hoc quasi nihil existimatum est à Pontifice, comparatum cum reverentia debita rebus sacris, & cum periculo, quòd aliquando homicida ministrat.

Hæc autem ratiocinatio per se sola fortasè non esset sufficiens ad obligandum hominem dubium, ut in eo casu abstineret; fuit autem sufficiens, ut Pontifex lege suâ id decerneret. Maxime cum ipse potuisset judicare, esse sufficientem causam ad imponendum hoc onus in tali casu; quòd homo suâ culpâ vel negligentia actionem fecerit, simili dubio expositam. Item cum ad Summum Pontificem pertineat cavere omnem indecentiam circa ministeria sacra. Atque hanc existimo esse veram intelligentiam illorum jurium. Ita Suarius supra n. 9.

Sicuti ergo irregularitas non incurritur propter peccatum dubium, nisi expresse Legillator id significet; pari ratione neque incurritur reservatio, nisi reservans id expresse declaret.

Pro opposita nihilominus sententia citatur Corduba in Reg. S. Franc. cap. 7. q. 4. p. 1. cas. 5. (quem sequitur Bonæ Spei hic disp. 10. n. 8.) ubi in fine sic ait: Notandum quòd quando in praedictis omnibus fuerit dubium, an talis tactus sit enormis ex tali circumstantia, an non; hoc judicare & determinare pertinet ad eum; qui habet auctoritatem absolventi à tali casu reservato, qualis est Minister Provincialis; quia generaliter ad eum perti-

121. Probatur Coecl. Reg. 15. de Reg. juris in 6.

121. Probatur Coecl. Reg. 15. de Reg. juris in 6.

122.

122. Irregularitas ex homicidio extenditur in jure ad casum dubium.

124.

124. Peccatum dubium esse reservatum adscribitur Corduba.

123. An in illis cap. Pontifex statuatur novum jus.

Suarez

124. Peccatum dubium esse reservatum adscribitur Corduba.

pertinet determinare in dubiis super aliquo casu, ad quem pertinet auctoritas absolvendi seu dispensandi super eo; & cui committitur principale, committitur & accessorium: ideo Guardiani, quibus hoc committitur communiter à Provincialibus, deberent esse instructi super his, vel habere declarationem à Ministro Provinciali, seu à Capitulo Generali, vel Provinciali; quia fortè aliqui eorum sunt minus docti in his, quàm eorum subditi, & caveant ne in manifestè enormibus peccatis, judicent non esse enormia; aut è contrà, quia seipos & alios in tali iudicio manifestè erroneo deciperent. Hucusque Cordubensis.

A quo quæro, quid faciendum, si Guardianus nequeat determinare, sed & ipse sit & permaneat dubius super aliquo casu, nunquid obligor eum confiteri Guardiani, aut alteri habenti potestatem absolvendi peccata reservata? Non queritur hęc, cujus sit in dubio determinare, an aliquis casus sit reservatus, vel non: quod nemo meliùs facere potest, quàm qui casum reservavit, immo solus authenticè facere potest; quin & ad illum recurrendum censeo, quando commodè fieri potest: sed quod hęc queritur, est, an manente dubio casu, ita ut nemo probabiliter possit resolvere pro una aut altera parte; loquitur enim Conclusio de dubio negativo, v. g. si discerni non possit, nec à me, nec ab alio quopiam, ex cujus istu, meo vel alterius percussus interierit, & idcirco homicidium manet dubium negativè, queritur, inquam, an istante hoc dubio, sive an homicidium sic dubium (& idem est de aliis peccatis) sit casus reservatus, ubi homicidium simpliciter est peccatum reservatum, & Respondeo cum Suario, non esse peccatum reservatum, nec video contrarium docuisse Cordubensem suprà.

125.
& aperte
docet Bonæ
Spei, ac p̄son
bat.

Ut ut sit de mente Cordubæ, quæ saltem est dubia, apertissimè docet hanc sententiam Bonæ Spei loco suprà citato, & probat n. 9. dicens: Mortale dubium in nostra, & communi sententia, est materia Confessionis necessaria ex institutione Christi, ut vidimus to. 4. tract. 2. disp. 2. n. 184. & probat P. Herincx hęc disp. 3. n. 47. ergo dubium mortale reservatum consequenter esse debet materia Confessionis reservatorum necessaria.

Probatur Consequentia: tum quia procul dubio Superiores intendunt reservare peccata, quæ in illa specie sunt materia Confessionis necessaria ex institutione Christi: tum quia, sicut Confessio sacramentalis ita est ad libertatem respectivè odiosa, ut tamen in ordine ad criminum Absolutionem sit favorabilis, juxta dicta to. 4. tract. 2. disp. 6. à n. 179. sic reservatio ita est odiosa &c. vel certè da rationem, cur hæc magis sit odiosa, quàm illa; cum tam illa sit restrictiva libertatis, quàm

hæc, & illa interea, tam sit in ordine ad criminum quæ reservatorum Absolutionem favorabilis, quàm hæc in ordine ad criminum quæ criminum: item cur potius sub præcepto Confessionis mortaliū simpliciter, nullà factà mentione dubii, comprehendatur dubium mortale, quàm sub reservatione mortaliū simpliciter, nullà factà mentione dubii, comprehendatur dubium mortale reservatum: si enim reservatio usum Sacramenti reddat subditis difficiliorem: ergo &c. Unde non apparet, quæ Consequentia & ratione P. Herincx illud Antecedens loco citato admittat, & infrà disp. 6. n. 7. neget & improbet Consequentiam. Hæcenus Bonæ Spei.

Respondeo; P. Herincx optimà ratione negare & improbare illam Consequentiam; scilicet, quia reservatio est valde odiosa & Aristoteli interpretanda: at verò obligatio confitendi peccatum mortale dubium, tametsi aliquo modo sit odiosa, non tamen valde, sive in odiosa atque reservatio. Quod probo; quia ista obligatio solum est odiosa penitenti; at verò reservatio est odiosa tam penitenti quàm Confessario, cujus jurisdictionem aufert; cum tamen per istam obligationem potius ejus jurisdictioni extendatur. Quid ergo mirum, si potius reservatio, quàm illa obligatio sit strictè interpretanda? Quàmvis, sicut alibi dixi, fortè & obligatio confitendi sit restringenda ad peccatum certum, quia licet non sit tam odiosa, quàm reservatio; tamen aliquo modo odiosa est, si non Confessario, saltem penitenti. Vide disp. præced. sect. 8. conclus. 3.

Quod autem suprà dicit Bonæ Spei: Procul dubio Superiores intendunt reservare peccata, quæ in illa specie sunt materia Confessionis necessaria ex Christi institutione; videtur non subsistere. Nam peccatum merè internum, v. g. hæresis merè interna, est peccatum in specie hæresis, seu ejusdem speciei cum hæresi externa. Et aliunde Omnes asserunt, eam esse materiam necessariam Confessionis ex Christi institutione, cum tamen communis sententia (ut Bonæ Spei admittit ibidem n. 4) doceat, eam non esse peccatum reservatum. Ergo tamen dubium mortale reservatum, sit in illa specie materia necessaria Confessionis ex Christi institutione, minimè sequitur; ergo est materia Confessionis reservatorum necessaria.

Cæterùm ut nulla esset differentia inter obligationem confitendi, & reservationem, nulla, inquam, quoad odium, aut favorem, adhuc sufficienti ratione P. Herincx, admisso illo Antecedente, negavit & improbat Consequentiam, putà, quia de obligatione confitendi peccatum dubium, habemus traditionem seu quasi traditionem, ut loquitur præfatus Auctor sup. n. 10. de reservatione autem habemus sententiam DD. communissimam in oppositum.

Certè

128. Qui prater Bonæ Spei docent illam sententiam. Bardus Armilla.

Frias Spinola.

126. Referenda est magis opinio quam opinio quædam. peccatum dubium.

129. Obijciunt Decretum aliquod S. Congreg.

Prima responsio.

Secundâ.

Bardus De Scildere.

130. Contra reservationem arguit Bonæ Spei.

Certè Bonæ Spei tantum duos Auctores pro se offert, Cordubensem, cujus mens obscura, ut supra notavi, & Armillam verb. Casus n. 13. Qui, ut ait Bardus discept. 6. c. 11. p. 4. §. 3. n. 5. solum dicit, in eo dubio securiorem partem esse eligendam; at non declarat, an ex consilio, an verò ex necessitate fieri debeat.

Et dato, quòd illi duo Auctores id docerent, & Alii duo, quos Bardus supra citat, scilicet Frias in tract. de modo audiendi Confess. p. 1. c. 8. cas. 2. & Spinula in opuscul. de prud. elect. disp. ult. sect. 7. ver. Quando autem quis, Equidem non sunt audiendi contra torrentem DD. absque alio fundamento, quàm illud Bonæ Spei jam allegatum; vel id, quod præterea adduci possit, scilicet, quòd in administratione & receptione hujus Sacramenti tutior via est accipiendâ, ne Sacramentum exponatur periculo nullitatis: nam hoc periculum moraliter nullum est, cum ordinariè aliud peccatum exprimat, cujus absolvendi Confessarius certam habet potestatem; præterquam, quòd nostra sententia moraliter certa sit, saltem ita communis, ut merito Ecclesia censeatur supplere jurisdictionem in singulis actibus, de qua supplementatione plura suo loco diximus.

Sed dicit aliquis; ex speciali mandato Clement. VIII. Decretum à Sac. Congr. editum fuit die 9. Jan. a. 1601, per quod omnibus Sacerdotibus tam secularibus, quàm regularibus, per universam Italiam, extra urbem degentibus, injungebatur, ne quis eorum sub prætextu quorumcumque privilegiorum &c. ab ullo ex casibus clarè vel dubiè in Bulla Cœnæ contentis &c. Absolutionis beneficium imposterum impendere audeat &c.

Resp. in primis, indè confirmari sententiam nostram: si enim per se loquendo casus dubius comprehenditur sub reservatione, quid erat opus specialiter id decernere circa casus contentos in Bulla Cœnæ? Et cum aliunde exceptio firmet regulam in contrarium, saltem licitum erit absolvere à casibus dubiè reservatis in aliis Bullis.

Resp. 2. anno sequenti 1602. die 26. Novemb. aliud Decretum emanasse immediatè ab ipso Clemente VIII. restrictivum seu moderativum prioris circa aliqua puncta, in quo Decreto omisit Pontifex qualitatem illam, nempe, Clarè vel dubiè. Unde res illa videtur esse reducenda ad terminos ipsius Bullæ Cœnæ, in qua non inveniuntur illæ particule, adeoque de facto licitum adhuc esse, absolvere à casibus dubiè in Bulla Cœnæ contentis. Ita docet Bardus supra §. 7. n. 6. quem sequitur De Scildere de Princip. consue. tract. 3. n. 14.

Sed contra, inquit; ideo Clemens VIII. particulas illas, Clarè vel dubiè, omisit; quia suppositâ receptâ sententiâ & quasi traditione, quòd peccata mortalia dubia sint confi-

tenda, erant superflue; aut certè, quia in utramque partem acriter disputant Theologi pro opposita sententia contra traditionem illam; judicavit Pontifex, nondem disputationem illam; quamquam pro traditione stet, esse impediendam: sed hoc omnium verifimilius, quòd Summus Pontifex voluerit præcisè moderationem facere in numero casuum; relicto primo Decreto in suo vigore quoad eorum modum; Clarè vel dubiè: alioquin cum hic modus sit tam speciali notâ dignus, quàm ipse casuum numerus, illius modi specialem moderationem fecisset, pro ut ipsius numeri fecit. Ita Bonæ Spei supra n. 13.

Respondeo: eo ipso fecisse specialem moderationem illius modi, quo illas qualitates omisit seu non expressit. Siquidem ex Iuristarum (quos citat Bardus sup. n. 7.) sententia, etiam in eadem dispositione, cum in una ejus parte ponitur qualitas, omittitur verò in alia, non censetur repetita in secunda parte, si materia, de qua agitur, sit odiosa; v. g. si testator in una parte testamenti meminerit filios masculos; in alia verò parte simpliciter sit de filiis locutus; qualitas illa masculinitatis non censetur repetita; proinde etiam femina essent comprehensæ sub dispositione. Cum igitur qualitates prædictæ in casu nostro odium causent seu illud extendant, nam reservatio est odiosa, ut non semel diximus, idcirco non debent judicari repetitæ; repetitio enim extensionem sapit, materiæ autem odiosæ restringendæ & non extendendæ sunt.

Et verò si Pontifex noluit illam disputationem, de obligatione confitendi peccatum mortale dubium, impedire, & ideo in suo Decreto omisit illas particulas, quare eas permisit addi in Decreto Sac. Congr. ? Vel si per additionem illarum in primo Decreto non præjudicabatur huic disputationi (sicuti reverà non præjudicabatur, quia poterat Pontifex præcipere Confessionem dubiè reservati, estò peccatum mortale dubium ex institutione Christi non foret confitendum, ut clarum est) neque in secundo Decreto fuisset præjudicatum, sed adhuc libera mansisset illa disputatione. Ex quo patet; etiam admittâ obligatione confitendi peccatum mortale dubium, non fuisse illas particulas superfluas; ergo propter superfluitatem eas Pontifex non omisit.

Manet igitur ex dictis; per moderationem secundi Decreti, abijciendam verba illa: Clarè vel dubiè. quæ apposita erant in primo Decreto, casus omnes, in eo Decreto comprehensos, tali qualitate minime affectos, manere in dispositione juris communis quoad reservationem dubiam, ac si Decreta illa Clement. nequaquam edita fuissent. Ita Bardus supra.

Conclusio. Si ur-

132.
Obijciunt
aliud Decre-
tum s. Con-
greg.

Si urgeas Decretum Sac. Congr. speciali mandato Pauli V. editum die 7. Jan. a. 1617. quod sic incipit: *Quoniam Sacra Congreg.* per quod confirmatur & innovatur Decretum Clement. VIII. & simul ejus declaratio seu moderatio.

Responsio
Bardi.

Respondet præfatus Auctor n. 9. intentionem Pontificis fuisse, confirmare indivisibiliter utrumque Decretum Clementis, nempe primum Decretum, & simul ejus moderationem, præcipiendo, ut perfectè ad unguem servetur; & hoc, quia nonnulli, prætextu quorundam privilegiorum, illud non servabant; at non fuisse intentionem, confirmare primum illud Decretum solitariè & sine respectu ad moderationem.

Probat.

Hanc autem fuisse mentem Pauli probatur; quia confirmatio & innovatio in forma communi non restituit ea, quæ revocata invenit, sed solum corroborat, quod illæsum reperit. Iam autem Decretum istud Pauli V. continet confirmationem in forma communi, ut patet, ipsum legenti; nulla enim reperitur in eo clausula expressiva & constitutiva formæ specialis, seu ex certa scientia; proinde solum confirmat Decretum Clementis, ut modificatum, atque adeo nihil nobis officit. Hinc rursùm assero, peccatum dubiè reservatum, posse validè absolvi à quolibet ordinario Confessario, nisi in casu particulari jus aliter disponat.

133.
Limitatio
sententiæ
nostræ ex
Sanctio, an
sit admit-
tenda.

Sed nunquid admittenda limitatio Sanchii? Sic enim ipse ait lib. 1. Sum. cap. 10. n. 74. Quod quidem intelligo, nisi in eo eventu esset præsumptio fori externi pro illius delicti admitti veritate: quia stante hac præsumptione, est pro certitudine delicti possessio, & illa præsumptione est in utroque foro standum, dum contraria veritas non constat; v. g. hæresis externa reservatur, quando etiam mente ita sentitur, dubius autem eam proferens est, an ita mente senserit, vel an mente ita sentiente, protulerit exterius, animo ejus asserendæ, & sic sit verè externa, ac proinde reservata; an solius joci animo, censetur in hoc dubio reservata.

Quia cum verba sint naturaliter signa intentionis, & nullus præsumitur dicere, quod in corde non habet, nec aliter, quam in eo habet, præsumptio est ac possessio in hoc dubio, ut hæresis illa processerit exterius ex vero interiori in illam consensu. Item, quia in hoc dubio hic judicaretur verus hæreticus in foro externo. Ergo idem in interno: quia hæc judicia non sunt diversa, nisi quando illud falsæ præsumptioni innititur, & in hoc constat contraria veritas. Hactenus Sanchez.

134.
Non vide-
tur esse li-
mitatio, sed
mutatio cas-
us.

Verum enim verò, ut hæc limitatio sive doctrina vera foret, non est limitatio casus nostri, sed mutatio casus nostri in alium. Patet ex dictis; quia casus noster, est peccatum dubium negativè, quando mens manet pen-

dula, sine ratione assentiendi in alterutram partem. Iam autem illa præsumptio fori externi secundum Sanchez supra n. 13. est verisimilitudo quædam, sufficiens ad rem dubiam credendam, vel est probabilis conjectura, ex certo signo proveniens, quæ alio non adducto, pro veritate habetur, donec ad veritatem oppositum probet; & sic liquet, quod non sit casus peccati dubii negativè, sed potius casus peccati probabilis, seu assensus in unam partem; quid ergo mirum, si pœnitens teneatur illud peccatum confiteri tamquam reservatum, cum habeat rationem probabilem judicandi esse peccatum reservatum, nullam autem, ut suppono, judicandi, non esse reservatum?

Cæterum, an illa præsumptio fori externi semper sufficiat in foro interiori, quando in hoc non constat contraria veritas, dubitat Dicastillo disput. 11. n. 92. fieri enim potest, inquit ille, ut signa seu conjectura externæ pro foro externo censentur sufficientes, & prudentes, ut Iudices possint præsumere secundum unam partem dubii, quia scilicet illa conjectura, vel id unde conjectura sumuntur, constat; id verò quod posset pugnare contra talem conjecturam, seu contra id, unde conjectura sumitur, non constat plerumque in foro externo.

Ex quo fit, ut pro foro externo censetur illa conjectura sufficiens: ita ut nihil aliud constet, quod illam destruat. Nam si constaret aliquid, quod illam destrueret, vel infirmaret, non censetur illa pro foro exteriori probabilis conjectura, neque stare præsumptio pro illa parte. In foro autem interiori, ubi constant etiam omnia, quæ in utramque partem causam reddunt dubiam, fieri potest, ut quod sufficiens videbatur in foro externo ad præsumendum, in foro interno non sufficiat, & quod ad iudicium externum, politicamque gubernationem sufficere censetur prudenti Iudici in foro externo, non censetur sufficere in interno. Hæc ille.

Sed contra facit; quod forum externum, non obstante, quod sciat dubium esse in foro interno, undecumque illud dubium oritur, equidem iudicet probabiliter pro una parte dubii, argum. Reg. 65. de Reg. juris in 6. *In pari delicto vel causa potior est conditio possidentis*, quæ Regula non solum habet locum in foro externo, sed etiam in foro interno; ergo hoc ipso, quod in foro interno manet dubia veritas opposita, non tantum in foro exteriori, sed etiam in foro interiori sufficit illa Regula, ad prudenter præsumendum pro una parte dubii, & ad omne dubium deponendum.

Quidquid sit de hac controversia, de qua nolo hic longius disputare, sufficit quod præ-

non esse re-
servatum
potest cui
libet illud
conferat

137. prius dictum fuit, scilicet, hunc non esse casum Conclusionis, quæ solum loquitur de dubio negativo, omnibus consideratis. Nam si probabiliter iudices, peccatum non esse reservatum, estò etiam probabiliter iudicares, esse reservatum, non videtur Superior tali casu voluisse sibi reservare Absolutionem, sicuti Christus in tali dubio de peccato mortali, noluit obligare ad Confessionem, ut suo loco ostendimus.

137. Multò magis si probabiliter iudices non esse reservatum, & nullæ sint rationes probabiles pro reservatione. Sin autem probabiliter iudices esse reservatum, absque ratione probabili pro non reservatione, nemo dubitat, quin sit obligatio illud peccatum confitendi Superiori, aut alteri habenti potestatem absolvendi à reservatis, cum tunc quasi moraliter certum sit, peccatum esse reservatum.

Votum du-
bium mate-
ria reserva-
ta, non est
reservatum
solum.

Audiamus Sanchium lib. 4. Sum. cap. 40. n. 26. ubi sic discurret de voto reservato: Quoties de voti valore fuerit morale dubium, sive sit dubium juris, sive facti, & sive sit negativum propter conjecturas, quæ non sufficiunt ad determinandum iudicium, sive sit positivum ex opinionibus probabilibus contrariis, id votum cujuscumque materiae reservatae, non est reservatum; sed potest Episcopus in eo dispensare: & hoc est verum, quamvis id dubium non sufficiat ad excusandum votentem à voti obligatione, quando enim excusat, non est opus ullà dispensatione. Ratio est: quia cum dispensationis reservatio sit odiosa, est restringenda ad casus certos: dubii enim non comprehenduntur sub reservatione.

138. Et eodem lib. c. 44. n. 3. Secunda, inquit, causa est, eò quòd dubitatur, an potestas dispensantis extendatur ad illud votum. Et tunc quando potestas est ordinaria, potest esse dubium juris aut facti, aut utriusque. Dubium juris erit, quando constat de voto emisso; ac dubium est propter opinionum diversitatem, an id sit reservatum. Et in hoc casu potest dispensare. Quia tunc non censetur votum reservatum, ut probavi cap. 40. n. 26.

138. Aut est dubium facti; quia votens, sciens se peregrinationem vovisse, dubitat, an ea fuerit Compostellana, & sic reservata. Similiter certus est, se aliquid ad castitatem pertinens vovisse, dubitat tamen, an absolutam castitatem voverit, cujus votum est reservatum, an solum partialem, cujus votum non est reservatum.

139. Et in hoc dubio sic distinguendum apparet primà facie. Si sit aliqua possessio pro voto reservato, non poterit inferior Pontifice dispensare: secus si nulla sit possessio pro voto. Exemplum prioris partis sit, si ille certus sit, se vovisse castitatem, aut verba voti, quæ certus est se protulisse, sunt castitatis, dubitat tamen, an intenderit omnimodam castitatem;

tunc enim possessio est pro voto plenæ castitatis. Exemplum posterioris partis, quando ille non meminit verborum; tunc enim possessio est pro voluntate, ut in hoc dubio intelligatur ad id, quod minus est, ligata: & ideo præsumitur non emissum votum reservatum.

At re bene inspectà dicendum est, in neutro casu votum esse reservatum: & à fortiori quando est dubium juris & facti. Quia c. 40. n. 26. eam regulam tradidimus, ut in dubio, quamvis non sufficienti ad vitandam voti obligationem, nunquam censetur votum reservatum. Et ideo, quando stat possessio pro illo voto castitatis, juxta tenorem verborum, licet ea possessio sufficiat ad iudicandam plenam castitatis obligationem, non sufficit tamen, ut votum iudicetur reservatum. Hucusque Sanchez.

Sed interrogo ego unum verbum; si possessio voti non sufficiat, ut votum iudicetur reservatum, cur sufficiat possessio hæresis, ut hæresis iudicetur reservata? Nonne in tali dubio plenæ castitatis, in foro externo votens iudicaretur obligatus ad plenam castitatem? Cur ergo hoc votum minus sit reservatum, quam illa hæresis?

Et verò non sufficere præsumptionem fori externi, ut casus aliquis sit reservatus, probabile putat Diana, part. 4. tract. 3. resol. 4. cum Merolla in disp. Theol. tom. 1. disp. 3. cap. 3. dub. 2. coroll. 23. n. 370. ubi (inquit ille) impugnat supradictam Sanchez limitationem, existimans casum non censeri reservatum, nisi certò constet de reservatione, nec satis esse, quòd præsumatur reservatus.

Sententia satis benigna, si satis vera. Sed si hæc vera, multò magis Conclusio nostra, quæ loquitur, sicut dictum est, de peccato dubio negativè. Et perinde est, ut patet ex dictis, sive sit dubium juris, id est, quando dubitatur, an sit reservatio facta, seu lex reservans, ut sic loquar, posita; sive dubium facti, quando constat de lege, v. g. de reservatione homicidii; dubitatur autem, an homicidium fuerit commissum, vel commissum cum sufficienti deliberatione ad culpam mortalem.

Et ideo rursum dico, stante tali dubio, non esse obligationem confitendi illud peccatum Superiori, aut alteri habenti potestatem in reservata; quia non censetur peccatum reservatum; juxta Reg. juris 30. de Reg. juris in 6. In obscuris minimum est sequendum. Et leg. 9. ff. hoc tit. Semper in obscuris, quòd minimum est, sequimur.

Obscura hæc dicuntur (inquit Canisius in dictam Reg.) quorum sententia incerta est, quæque nunc in hanc, nunc in alteram partem pertrahi possunt. Ne igitur res propter obscuritatem pereat, benignè receptum est, ut saltem id, quòd in sententia minimum est, hoc est, minus noceat reo, sequamur. Quippe procliviores esse debemus ad liberandum, quam

sive facti.

1140.
An sufficiat
possessio
hæresis, ut
ipsa censetur
reservata.

An sufficiat
præsumptio
reservatio-
nis, ut casus
sit relectus
votus.
Diana.
Merolla.

14120
Dubium
negativum
sive juris
sive facti
non sufficit
ad reservatio-
nem
Reg. 30 de
Reg. juris
in 6.
194 ff. eod.
Quænam in
iure dicantur
esse ob-
scura.
Canisius.

quàm ad condemnandum, & favorabiliores sunt partes Rei, quàm actoris. Hæc ille.

142. Obscurum est quid intelligatur per ly *Homicidium* dum reſervatur, Aliquibus opinantibus ſolum intelligi homicidium certum, Aliis etiam homicidium præſumptum vel dubium, quod in ſententia reſervationis minimum eſt, hoc eſt, minus nocet reo ſeu peccatori, ſequimur; quia proſtriviores eſſe debemus ad liberandum, quàm ad condemnandum, & favorabiliores ſunt partes Rei, id eſt, peccatoris, quàm actoris, id eſt, reſervantis ſeu Superioris; præſertim cum alia Regula juris dicat 57. de Reg. juris in 6. *Contra eum, qui legem dicere potuit apertius, eſt interpretatio faciendâ.* Tam autem reſervans apertius potuit legem dicere; ergo niſi expreſſerit homicidium præſumptum & dubium, contra eum eſt interpretatio faciendâ, id eſt; judicandum pro peccante, iplum liberando ab onere recurſendi pro Abſolutione ad Superiorem.

Reg. 57. de Reg. juris in 6.

143. Intelligitur homicidium in ſuo genere completum.

Et conſimiliter, tamenſi Superior poſſet reſervare homicidium ſolum inchoatum ſi vellet, niſi tamen id clarè exprimat, contra eum ſit interpretatio in favorem peccantis, intelligendo per homicidium ſimpliciter poſitum, homicidium in ſuo genere conſummatum.

Hinc Clemens VIII. inter caſus reſervatos, de quibus ſuprà egimus, non ſimpliciter ponit homicidium ſeu occiſionem, ſed addit vulnerationem ſeu gravem percuſſionem; nè fortè, ſi ſolam occiſionem poſuiſſet, vulneratio etiam lethalis, morte non ſubſecutâ, à caſibus reſervatis merito fuiſſet excluſa; ſicuti excluſitur à pœnis irregularitatis, excommunicationis & ſimilibus, conſtitutis pro homicidio ſimpliciter, ſecundùm DD. communiter.

Præterea in eadem Bulla Clement. VIII. inter caſus reſervatos quarto loco numeratur: *Procuratio, auxilium, ſeu conſilium ad abortum faciendum poſt animatum factum, & ne intelligeres, effectu ſecuto, ſicuti per ſe illa verba intelligi ſolent; additur: Etiam effectu non ſecuto.*

144. Objeſtio.

Quæſtio.

Solutio.

145. Quid intelligatur per lapſum carnis voluntarium.

Dices: ſexto loco ponitur: *Lapſus carnis voluntarius opere conſummatuſ;* ergo niſi addidiſſet Pontifex illam particulam; *Opere conſummatuſ;* per lapſum carnis voluntarium, etiam veniſſet intelligendus, opere non conſummatuſ.

Reſpondeo Neg. Conſeq. & dico; ideo Pontificem addidiſſe illam particulam, ut clarè ſignificaret, quod per ſe intelligitur.

Igitur per lapſum carnis voluntarium, opere conſummatum, Aliqui intelligunt quodcumque peccatum carnis alicujus determinatæ ſpeciei conſummatum & ita ſub eo comprehendunt voluntariam pollutionem; quia pollutio habet propriam ſpeciem, ſecùs aſpectus aut tactus inhoneſtos, qui ſolum ſunt diſpoſitiones ad pollutionem; fornicationem, & alias ſpecies luxuriæ.

Neque contrarium docet Diſ. part. 4. tract. 4. de Peccatis. tract. 5. de Peccatis. Sacram. diſp. 10. n. 59.) Quippe eò loci non tractat aut quatit, an pollutio voluntaria ſit lapſus carnis opere conſummatuſ; ſed ſimpliciter: *An pollutio cogitanda tantum turpia ſit peccatum reſervatum, & quid ſi ſequatur ex aſpectu nimium libidinoſo?* Et ſic incipit ſuam reſolutionem.

Aliquando Superiores Regulares reſervant ſibi pollutionem voluntariam, etiam ſine complice; quaeritur, an ſi lequatur voluntariè et turpibus tantum delectationibus moroſis, vel ex aſpectibus libidinoſis ſit peccatum reſervatum. Et ad hæc dubia reſpondet Georgius Kiene in tract. de caſ. reſer. p. 3. c. 6. n. 4. ubi ſic ait: *Quæres primò, utrùm Religioſus cogitando turpia, iſſique moroſè delectando in pollutionem prolapſus, ſine proprii corporis aſpectu aut contactu libidinoſo, ullaque motione inſtrumentali, caſum reſervatum incurrat?*

Reſpondet Suarez affirmativè; ſed non improbabiliſter Alii negant: putant enim, quòd ad hujusmodi reſervationem non ſolum externa actio in ſua ſpecie conſummatuſ, ſed etiam externa reſpectu mediotorum requiritur, & procuretur non tantum per interiorum delectationem, tamquam cauſam adæquatam; ſed poſitiſſimum per opus externum; v. g. libidinoſum contactum.

Et quemadmodum ille non incidit, qui tangit perſonam, quantumcumque libidinoſè excitando varioſ impudicitie actus abſque feminis profuſione aut copula; quàmvis mortaliter peccet; ita quoque qui ſine tactu proprii corporis, aut alio inſtrumento ob venerem turpitudinem mentalem polluitur, niſi perveniat ad conſumationem illius actus impudici, quem peccans intendit, vel in quem naturè ſua ordinatur, id eſt; copulam carnalem.

Quæris ſecundò; utrùm aſpectus libidinoſus in ſceminam directuſ, ex quo apta eſt ſequi pollutio, ſit caſus reſervatuſ? Reſp. Primò ſi aſpectus aliquà quidem libidine quaſi inadverteſter informatuſ à pulchritudine faciei aut formæ ſceminæ, aut perſone ſuperbè conſpectuſ proveniat, non eſt uti nec mortale, ita neque reſervatuſ. Ratio eſt; quòd hujusmodi aſpectuſ de ſe leviter tantum in libidinem provocet.

Reſpondeo 2. quando in gravem tentationem, & inde in pollutionem prolaberetur, necdum culpam reſervatam probabiliter committit, etiam ſi ex prava aſſectione & intentione ad libidinem concitaretur, ob aſpectum corporis externi, quòd per ſe oculoſ impudicuſ non poſſit cenſeri propinque lapſuſ carnis, opere conſummatuſ.

Reſpondeo 3. aſpectuſ denudati in ſceminæ corporis, aut potioris partuſ ad libidinem allucientuſ,

cientis, in qua pudicitia locum tenet, cum pollutione junctus, videtur sine praviis oculis aut contactu casus reservatus. Ita Kiene loco citato. Vide etiam Homobonum de cas. refer. p. 3. c. 5. excep. 6. Molfesum in Sum. to. 1. tract. 7. c. 20. n. 104. & Coriolanum de cas. refer. p. 2. cas. 9. §. 10. n. 15. asserentem, pollutionem ortam ex turpibus cogitationibus nunquam esse casum reservatum, sed tantum peccatum mortale. Hucusque Diana.

148. Solum referens sententiam Kiene & Aliorum, asserentium, non quamlibet pollutionem voluntariam esse casum reservatum; sed illam solum, quae praviis tactibus, aut etiam inhonestis aspectibus corporis nudati foeminae procuratur. Ergo perperam citatur Diana, quasi hoc loco generaliter doceat; voluntariam sui pollutionem, non esse lapsum carnis voluntariam, opere consummatum.

Sed quamvis Diana hoc non doceat; Alii tamen docent. Vide Marchantium in Expos. Reg. FF. Min. cap. 7. dub. 5. ubi quaerens, quis censetur lapsus carnis opere consummatus? Respondet: Omnis concubitus sive coitus carnalis, sive fiat secundum naturam, ut in fornicatione, adulterio, incestu; sacrilegio; sive contra naturam, ut in sodomitia, bestialitate & id genus nefandis criminibus.

Deinde movet quaestionem; An pollutio voluntarie procurata in propria persona, vel per tactus impudicos solos, absque coitu in secunda persona, sub lapsu carnis comprehendatur? Et Respondet; quod Alii negant; Alii affirmant. Securius, inquit, est, & malitia ipsa peccati meretur, ut per Capitula Generalia, aut Provincialia reservetur, sicut in diversis Provinciis ad majorem securitatem & mali detestationem fieri vidi.

Rursumque interrogat: An in concubitu, sive lapsu isto reservato, necessario debeat fieri seminatio in vase? Respondet, quod non; sed sufficit, inquit, coitus; etsi seminatio extra vas completeretur.

Quaro ego, quid si nulla seminatio sequeretur copulam? Respondet Bonae Spei supra, casus ille non incurritur; quia hic nulla lapsus carnis consummatio, ut notant Pellizarius, Grassus, Diana & Alii.

150. Non gravetur Lector, si adhuc unam proposuero quaestionem. In Bulla Coenae cal. 1. reservatur favor, defensio & receptio Haereticorum. Recepti Haereticum in domo mea, dedi ei consilium, arma, pecunias ut evaderet, non evasit; quaro, an talis favor, defensio, aut receptio sit casus reservatus?

Negat Sanchez lib. 2. Sum. cap. 10. n. 9. Quia, inquit, excommunicatio Bullae Coenae primario & principaliter fertur in Haereticos; & quasi accessorie derivatur & extenditur ad fautores, defensores, receptatores eorum, ut optime docet Suarez de Cen. dif. 21. sect. 2. n. 8.

Et constat ex tenore Bullae Coenae excommunicantis Haereticos in primo loco, & deinceps in ipsorum odium reliquos. Qui idem tenor servatur in jure excommunicando Haereticos & eorum fautores &c. At ubi principaliter aliquis excommunicatur, & accessorie mandantes, consulentes, vel faventes: hi non incurunt effectu mandati, consilii aut favoris non subsecuto, ut tradunt communiter DD. in tract. de Excom. Ita Sanchez.

Subscribo tenorem Bullae: *Excommunicamus & anathematizamus ex parte Dei Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, auctoritate quoque Beatorum Apostolorum Petri & Pauli, ac nostrae quoscunque Hufius, VVilephistas, Lutheranos, Zuinglianos, Calvinistas, Vgunotias, Anabaptistas, Trinitarios, & à Christiana Fide Apostatas, ac omnes & singulos alios Haereticos, quocunque nomine censeantur, & cuuscunque Sectae existant, ac eorum credentes, receptatores, fautores, & generaliter quoslibet eorum defensores &c. Ubi, ut vides, secundo loco ponuntur: Credentes, receptatores &c.*

An autem propterea solum accessorie, possit esse quaestio. Nam cap. *Sicut ait* 8. de Haereticis, videntur hi principaliter, & non accessorie ad Haereticos ipsos excommunicari; ibi: *Et sub anathemate prohibemus, ne quis eos in domo vel in terra sua teneat, vel fovere, aut negotiationem cum eis exercere praesumat.*

Quamvis etiam eodem cap. secundo loco ponantur, ibi: *Quia in partibus Tholosanis Haereticorum, quos Alii Catharos, Alii Patavenos, & Alii aliis nominibus vocant, invaluit damnanda perseveritas: eos (scilicet Haereticos) & defensores, & receptatores eorum, anathemati decernimus subiacere.*

Equidem, teste Sanchez supra, Sayro Theaur. cas. to. 1. lib. 3. c. 5. n. 4. ait esse valde probabile, hos omnes incurtere excommunicationem & jure communi, & Bullae Coenae, in eos latam. Prius probat, quia cap. *Sicut ait*, de Haereticis, videntur hi principaliter & non accessorie ad Haereticos ipsos excommunicari. Posterius autem; quia cum Ecclesia hos tam ingenti odio prosequatur, verisimile est, eam voluisse hos principaliter excommunicari. Ita Sanchez.

Sed ego nihil simile invenio apud Sayro novissimae editionis loco citato; quamvis & eundem locum citet Suarius de Fide disp. 24. sect. 1. n. 14. ubi huic sententiae adhæret, dicens: Quamvis res videatur dubia, ego huic posteriori sententiae adhæreo, tamquam probabiliori & securiori: tum quia magis favet Fidei, & detestatur haesim, quod jura intendunt; tum etiam; quia applicata contraria opinio casibus particulatibus, videtur incredibilis & contra praxim. Nam qui non denuntiat Haereticum; cum tenetur, excommunicationem incurrit, etiamsi alter denuntiet, & consequenter

151. Tenor Bullae.

An credentes &c. solum accessorie excommunicantur.

152. Aliqui putant hos omnes esse excommunicatos, etsi non sequatur effectus. Sayro.

Suarez.

Kiene, Homobonus, Molfesius, Coriolanus.

148. Non queritur pollutio voluntaria est lapsus carnis opere consummatus.

149. Alii in tali concubitu debent fieri seminatio in vase.

Bonae Spei.

Pellizarius, Grassus, Diana.

150. Quid intelligatur in Bulla Coenae per defensionem Haereticorum.

Sanchez.

Suarez.

quenter prior non consequatur effectum; & idem est de illo, qui per testimonium falsum hæreticum liberare procuravit, & non potuit, quia per alios testes convictus est.

Tum denique, quia illa regula, in qua fundatur prima sententia, non rectè explicatur; procedit enim, quando mandatum vel auxilium ordinantur ad executionem ejusdem delicti, v. g. homicidii, hic autem non ita est: nam favor per se non ordinatur, ut alter committat hæresim; immo illam supponit, & ad tuitionem hominis jam hæretici ordinatur, & ita hoc delictum in suo genere est consummatum, quàmvis effectus non sequatur. Solet autem dici, hæc prohibitio secundariò pertinere ad hæresim, quia propter illam præcipuè fit, non quia quasi per hæresim consummetur delictum, cui annexa est hæc censura. Hæcenus Suarius. Meo judicio satis bene.

153. Solùm adverto (& magis explico hanc sententiam) duos effectus posse considerari in favore. v. g. qui præstatur Hæretico: Primus est, ipsa hæresis illius Hæretici, vel hæresis; in aliis eà occasione futura vel conservanda. Et de hoc effectu loquitur Suarius, negans eum esse necessarium ad incurrendam excommunicationem, & per consequens casum reservatum.

Secundus effectus est, favor vel tutela Hæretico & hæresi exhibita. Et de hoc effectu intelligo primam sententiam, ut vera sit, id est, nisi favor Hæretici & hæresis re ipsâ ponatur, non incurritur hæc excommunicatio, & per consequens non est casus reservatus. Ratio est; quia qui solùm voluit favere, non est simpliciter fautor.

154. Porro ut favor censeatur re ipsâ præstitus seu positus, requiritur primò, actio aliqua ex parte faventis. Secundò, passio seu receptio favoris ex parte Hæretici; v. g. aliquis mittit pecunias Hæretico, ut hoc modo ei faveat, sed pecuniæ in itinere pereunt, aut ipse jam obiit antequam pecunias acciperet, non est favor præstitus, seu re ipsâ positus & ideo non est casus reservatus; quia non est peccatum in genere suo consummatum. Misisti pecunias Hæretico, & ipse pecunias recepit, sed paulò post, antequam illis uteretur, furto ablatae fuerunt; item in domo tua Hæreticum recepisti, sed paulò post extractus fuit, falsum testimonium dixisti, ut ipsum à morte liberares, interim convictus aliis testibus, condemnatus fuit; ecce peccatum favoris & receptionis in suo genere consummatum, & ideo casus reservatus.

Probat; quia in his & similibus casibus verè favor præstitus fuit & acceptatus, quàmvis parùm Hæretico profuerit. Iam autem effectus prohibitus, seu id, quod prohibetur, non est liberatio Hæretici, non est concursus ad hæresim, sed receptio & favor Hæretici,

qui esse potest sine liberatione, & in exemplis propositis à parte rei est.

Ex quo patet diverfitas, supra à Suario allegata, inter favorem, qui præstatur Hæretico, & favorem, qui præstatur v. g. homicidæ; hic enim favor nihil est aliud, quàm concursus ad ipsum homicidium, qui concursus in re ipsâ non ponitur, nisi in re ipsâ ponatur occisio. Unde sicut ipse, qui occidere voluit, & casu impeditus fuit, non incurrit censuram, nec casum reservatum, estò etiam exterius mortaliter peccasset, ponendo causam per se occisionis; quia peccatum non fuit in genere suo consummatum effectu secuto, ita nil mirum, si nec ille incurrat censuram, aut casum reservatum, qui solùm consuluit, aut favorem præstitit isti actioni exteriori.

At verò in nostro casu favor, qui prohibetur, non est concursus ad hæresim, ut dictum est; nam qui Hæreticum jam conversum ad Fidem, aut mortuum defenderet, ne puniretur vel condemnaretur, incurreret censuram. Quid ergo? Subministratio consilii, pecuniarum, armorum &c. ut Hæreticus evadat justam pœnitentiam, sive sit periculum ulterioris hæresis, sive non.

Atque hic fuisset finis Conclus. nisi hæc quaestio succurrisset: Aliquis absolvitur ab inferiori à peccato, de cujus reservatione dubitatur, post Absolutionem certò cognoscit reservationem, nunquid tenetur ad iteratam Confessionem faciendam ei, qui habet potestatem absolvendi à peccatis reservatis?

Respondeo; nequaquam: quia directè fuit ab illo peccato absolutus, non tantùm sub conditione, si non foret reservatum, sed etiam si foret secundùm se reservatum; quis in illis circumstantiis verè non erat reservatum, quoniam Superior noluit reservare peccatum dubium; sed dumtaxat certum. Cui ergo obligabitur ad iteratam Confessionem? Nam semel confessus fuit illud peccatum tamquam non reservatum, sicuti à parte rei non erat reservatum, & ab illo sic confessus fuit directè absolutus; peccatum autem semel directè absolutum non redit, ut clarum est.

Et idem est de excommunicatione, de qua dubitabatur, an esset reservata: nam & illa semel directè absoluta, non redit absque novo peccato, quæle hic supponitur non intervenire; quippe non est data Absolutio ad reincidentiam, ut vocant, utpote quæ non potest dari, nisi in casibus in jure expressis, qualis non est hic. Tali ergo casu absolvit inferior ab illa excommunicatione eo modo, quo absolvit ab omni alia, quæ certò constat non esse reservata. Ratio patet ex dictis: quia tali casu cessat omnis reservatio propter dubium circumstantans.

Sicut qui dispensat in voto, de cujus reservatione dubitatur, non dispensat sub conditione,

dubio reservatione, si non est votum; quia tunc non est opus dispensatione; vel sub conditione, si non est votum reservatum: quia supponitur stante illo dubio non esse reservatum, sed dispensat in illo voto simpliciter & absolute, sicut in quocumque alio voto non reservato; & ideo, est postea certo constare de reservatione, haud equidem esset necessaria nova dispensatio.

Interim tamen, si stante illo dubio de reservatione peccati, excommunicationis aut voti, non absolveretur aut dispensaretur, adveniente certitudine reservationis, inferior nec posset absolvere, nec dispensare; quia rediit reservatio. Probatur à simili; in tubi- latio cessat reservatio, quo transacto redit reservatio sine nova culpa: quippe reservatio non est aliud, quam ablatio potestatis; potest autem potestas auferri pro certo tantum tempore, quo elapso potestas redeat, & similiter potest concedi potestas pro certo tantum tempore, quo elapso expiter talis potestas. Quamvis ergo excommunicatio, quae est poena peccati, nunquam redeat ab- que novo peccato; reservatio tamen ex- communicationis, uti etiam peccati, redire potest; ut jam ostensum est.

Sed nunquid sola censura reservari potest? Nunquid solum peccatum? Attende quod sequitur:

CONCLUSIO IX.

Sola censura reservari potest, uti & solum peccatum: attamen à Pontifice ordinariè non reservatur peccatum sine censu- ra; quâ proinde non contra- ctâ, vel sublatâ, non contra- hitur, vel auferitur reservatio peccati.

Reservatio, ut statim dixi, non est aliud, quam ablatio potestatis seu juris- dictionis; sicut ergo alia est jurisdictio nec- cessaria ad absolvendum à censura, alia ad absolvendum à peccato; ita alia est reserva- tio censuræ, alia autem reservatio peccati; ergo sicut solum peccatum potest reservari, ita etiam sola censura. Quæ enim repugnan- tia?

Herculè solum peccatum posse reservari haud obscure significat Concil. Tridentinum sess. 14. cap. 7. ibi: Magnopere vero ad Chri-

stiani populi disciplinam pertinere sanctissimis Pa- tribus visum est, ut atrociora quadam & gra- viora crimina non à quibusvis, sed à summis dum- taxat Sacerdotibus absolventur.

Et infra: Neque dubitandum est. . . . quin hoc idem Episcopis omnibus. . . . liceat. . . . praesertim quoad illa, quibus excommunicationis cen- sura annexa est. Si praesertim quoad illa, ergo etiam quoad alia, quibus excommunicatio aut alia censura annexa non est. Si Episco- pis, etiam Pontificibus, de quo nemo po- test dubitare. Et ita de facto multa pecca- ta, quibus non est annexa ulla censura, re- servantur tam ab Episcopis, quam à Præla- tis Regularibus, ut omnibus est manife- stum.

Quantum ad reservationem solius censu- ra, sunt qui existimant, Pontificiam reserva- tionem immediatè cadere in solam censu- ram, & solum mediatè in culpam: quia ni- mirum nullus possit à peccato absolvi du- tante censurâ. Et licet contraria sententia sit communior, ut statim videbimus, in- terim non potest assignari aliqua; vel in spe- ciem repugnantia in eo, si fieret.

Nonne Aliqui docent, Prælatos Regular- res, est non possint sine consensu Capituli re- servare alia peccata, præter enumerata à Cle- ment. VIII. nihilominus posse reservare qual- libet censuras?

Ita quippe lego in Statutis nostris Genera- libus Barchinonensibus (impressis Antuerpiæ apud Gerardum Wollschatium an. 1624.) cap. 6. §. 22. n. 11. Insuper decernimus, Præ- latos predictos per se solos, absque Capituli consilio & consensu, posse sibi reservare qualibet censuras: & huiusmodi reservationem esse validam & tenere; cum Decretum Pontificis tantum loquatur de pec- catis, quæ longè distant à censuris.

Et n. 14. eandem poenâ plectatur, quicumque ausus fuerit affirmare, Prælatos Generales & Pro- vinciales respectivè, non posse reservare sibi casus, in Constitutione Clementis VIII. expressos, extra Capitulum, vel quaruncumque censurarum abso- lutionem.

Quidquid sit de his Statutis, quæ post- modum recognita & iteratò impressa fuerunt, omiſſis illis duobus numeris, hæc sententia non est ex ratione improbabilis; sed neque ab ipsis probabilitate pendet veritas Conclu- sionis: verum à principio generali ab Om- nibus admissio, parâ, jurisdictio necessaria ad absolvendum à censura, communicatur per Pontificem & Prælatos Ecclesiæ; ergo potest hæc limitari & restringi; ergo sola cen- sura potest reservari, eodem modo quo solum peccatum.

Attamen (ut habet sequens pars Conclu- sionis) à Pontifice ordinariè non reservatur pec- catum sine censura. Intellige de Pontifice, qua- tenus est Supremus Pastor, sive quatenus cen- sura, refer-

158. Quid si stante illo dubio non absolvetur aut dispensaretur?

156. An possit solum peccatum reservari sine censura?

159. Alia est reservatio censuræ, alia peccati.

Solum peccatum posse reservari, probatur ex sess. 14. cap. 7. ibi: Magnopere vero ad Chri-

160. Aliqui existimant Pontificiam reservationem immediatè cadere in solam censuram.

161.

A Pontifice ordinariè non reservatur peccatum sine censura.

reservat aliqua peccata quoad universalem Ecclesiam. Probatur auctoritate negativâ: quia nec in toto corpore juris Canonici, neque in Bullis Pontificiis, præterquam fortè in Extravagan. *Inter cunctas*, de Privileg. nunc talis reservatio invenitur.

162.
In Extrav.
Imo cunctas,
videtur re-
servari pec-
catum sine
censura.

Dico; Præterquam fortè &c. quia in dictâ Extravag. sic scriptum habemus: *Duos tamen casus excipimus, si Sacerdos asserat eum excommunicatum, aut notoriè peccatorem. Sed videat ne id dicat mendaciter, aut in dolum vel in fraudem: quia si hoc egerit, à delicto tali, nisi plenè satisfecerit (præterquam in morte) absolvi nequeat, nec de isto ad penitentiam aliter admittatur. Ecce reservatio Pontificia sine censura.*

Share.

Quamvis enim non exprimitur, cui fiat, tamen cum absolutè fiat, manifestum est, inquit Suarez disput. 29. sect. 2. n. 4. auctori Canonis fieri, qui est Summus Pontifex. Et licet illa Extravag. cassata fuerit per Clement. Dudùm de Sepult. fortasse quoad hanc partem revocata non est; quia solum videtur derogari quoad ea, quæ spectant directè ad facultates & privilegia Religiosorum. Hæc ille.

163.
Objectioni
decurritur.

Nec obstat, quod non videatur absolutâ reservatio, sed sub ea conditione: *Nisi plenè satisfecerit*; nam illa satisfactio (inquit idem Auctor) non est solum ea, quæ præcisè necessaria esset ad veram penitentiam & veram Contritionem vel Attritionem habendam, aliâ non oportuisset addere exceptionem de articulo mortis; immo & tota illa clausula supervacanea fuisset: nam constat neminem post injuriam illatam posse absolvi, etiam in articulo mortis, nisi factâ satisfactioe, eo modo quo fieri potest juxta opportunitatem occurrentem; igitur aliquid ampliùs in ea conditione postulatur: id autem nihil aliud est, nisi ut tale peccatum reservatum maneat, donec re ipsâ plena satisfactio exhibeatur. Hæcenus Suarius. Sed quia hæc non adeo certa sunt, quin ab Aliquibus possent negari, ideo addidi ly Forè.

164.
In Motu
proprio Six-
ti V. con-
tra Clericos
malè pro-
motos, re-
servatur
peccatum
sine excom-
municatio-
ne.

Quod attinet ad Motum proprium Sixti V. an. 1589. contra Clericos malè promotos, qui incipit: *Sanctum & salutare* 91. apud Cherubin. est in eo reservetur illud peccatum Pontifici, §. 4. ibi: *Inhibentes ne à quoquam seculari, vel cuiusvis Ordinis Regulari Presbytero vel Pralato, quâvis auctoritate fungente . . . . . persona sic, ut præfertur, delinquentes, tam scilicet Antistes seu Abbates promoventes, quàm Clerici malè insigniti seu ordinati, à reatibus & excessibus præfatis absolvi, præterquam in mortis articulo, possint aut debeant.*

Equidem non absque omni censura, ut patet ex §. 3. qui sic incipit: *Et nihilominus felicis recordat. Pii II. & aliorum Romanorum Pontificum nostrorum prædecessorum, qui per suas Constitutiones, aut in Cancellaria Apostolica publi-*

citas regulas, contra huiusmodi Clericos posthac malè promotos, ab executione, ministerio & exercitio Ordinum susceptorum, & ab omni spe & facultate ascendendi ad alios Superiores perpetuo suspensos declaramus.

Saltem ex hoc Motu proprio habemus aliquam reservationem Pontificiam, sine annexa excommunicatione. Quippe non totaliter revocatus est, sed solum moderatus à Clement. VIII. Bullâ: *Romanum Pontificem* 40. apud Cherubin. sub hac forma verborum: *Nos animadvertentes &c. Motu proprio & ex certa scientia nostris, ac de Apostolica potestatis plenitudine, hæc nostrâ perpetuo valiturâ Constitutione, supradictas literas ad terminos sacrorum Canonum ac Constitutionis felicis memor. Pii Papa II. etiam prædecessoris nostri, quæ incipit: Cum ex sacrorum Ordinum (7. apud Cherubin.) sub data videlicet quinto decimo Cal. Decembris, Pontif. sui an. 4. cuius tenorem presentibus pro expresso haberi volumus, & ad dispositionem Decretorum Sacri Trident. Concilii restringimus & reducimus, nec non censuras & penas in eisdem Sixti literis contra quoscunque, præterquam contra simoniacè ordinantes, & ordinatos, insultas, quas volumus in suo robore permanere (aliis etiam penis & censuris per eisdem Canones ac Constitutionem Pii II. Conciliumque Tridentinum iniunctis salvis & firmis remanentibus) moderamus & abolemus. Ergo adhuc vi Motus proprii Sixti V. peccatum, simoniacè ordinantium; & ordinatorum, est reservatum Pontifici sine annexa excommunicatione; quamvis non sine omni censura; quia cum annexa suspensione.*

Ex eodem Motu Sixti V. colligitur communis sententia, quæ docet, reservationem Pontificiam, non solum immediatè cadere in censuram, sed etiam in ipsam culpam: cum enim priùs dixisset Pontifex: *Tam absolviendi (à suspensione) quàm dispensandi (in irregularitate) facultatem in casibus superius expressis, etiam in foro conscientie, nobis & successoribus nostris dimittaxat perpetuò reservamus.* Subjunctis: *Inhibentes &c. ut supra.*

Confirmatur ex Trident. sess. 14. c. 7. ibi: *Magnopere verò &c. ut supra in principio Conclus. ex quibus verbis deduximus, peccata absque censura posse reservari; ergo etiam peccata simul cum censura reservari possunt, ita ut reservatio immediatè cadat in peccatum & censuram. Agit enim ibi de potestate reservandi, prout in usum jam sæpiùs exivit seu exire solet; & tamen in prioribus verbis, in quibus agit de reservatione Pontificia, non meminit censura, sed tantùm graviorum criminum; ergo signum est, quod quando Pontifices reservant graviora crimina cum annexa censura, reservatio non tantùm cadat immediatè in censuram, sed etiam in ipsum peccatum.*

Acce-

167. Accedat antiquissimum exemplum ex c. 29. Si quis suadente 17. q. 4. in quo fertur prima omnium reservationum Papalium, & ideo videtur esse veluti exemplar ceterarum omnium, & tamen ibi de percussione Clerici primum dicitur: Si quis suadente Diabolo huius sacrilegii reatum incurrit, quod in Clericum vel in Monachum violentas manus iniecit; anathematis vinculo subiaceat. Et postea subditur: Et nullus Episcoporum illum (percussorem Clerici vel Monachi) presumat absolvere, nisi mortis urgente articulo; donec Apostolico conspectui presentetur, & eius mandatum suscipiat.

Ubi adverto, inquit Suarez supra n. 9. absolutionem, quae reservatur; nullo modo referri ad censuram tantum, sed simpliciter ad ipsum peccatorem, anathematis vinculo subjacentem: ergo simpliciter totum hoc reservatur, scilicet tam peccatum, quam censura.

168. Claudat agmen Innoc. III. cap. Nuper 29. de Sent. excom. ibi: In primo quidem articulo cum talis communicet crimini, & participet criminosa, ac per hoc ratione damnati criminis videatur in eum delinquere, qui damnavit: ab eo vel eius Superiore merito delicti tunc erit absolutio requirenda. Ubi absolutio refertur non tantum ad censuram, sed expressissimè ad ipsum delictum.

Et quamvis ibi non agatur de reservatione Papali, sed potius Episcopali vel Archiepiscopali, est tamen eadem omnium ratio. Queris quae sit ista ratio? Respondet Suarez supra; intentio Pontificum, quae ex eorum verbis & Decretis à nobis colligitur, quam interpretationem maximè confirmat communis usus Ecclesiae, & communis sensus Interpretum.

Interim non desunt, qui oppositum teneant, scilicet solum censuram immediate reservari, culpam autem tantum mediata, quatenus poenitens non potest, saltem licite, absolvi à peccato, nisi prius fuerit absolutus à censura. Ita Durandus 4. dist. 17. q. 15. n. 13. ibi: Ecclesia Romana nunquam retinuit sibi Absolutionem ab aliqua culpa directè; sed solum retinuit sibi Absolutionem à quibusdam excommunicationibus, & dispensationem super quibusdam irregularitatibus, quas incurrit quandoque propter aliquas culpas, & auctoritatem commutandi quaedam vota, vel dispensandi in eis: & propter praedictam retentionem non oportet recurrere ad Sedem Apostolicam, nisi propter Absolutionem à sententiis, vel propter dispensationem super irregularitatibus, & in votis, quibus obtentis, Praelati possunt de omnibus peccatis absolvere. Hæc ille.

Eandem sententiam insinuat Cajetan. in Sum. verb. Casus reservati. ibi: Casus reservati Sedi Apostolicæ, clari sunt; nam sunt

soli illi, quos Ecclesiastica censura, hoc est, excommunicatio, reservat Apostolicæ Sedi. Et infra: Et scito, quod si excommunicatus ob simoniam v. g. obtinuit à Papa Absolutionem ab excommunicatione, poterit Confessor simplex ipsum absolvere à peccato simoniae: quia ex quo ratio reservationis cessat, consequens est, ut ipsa reservatio annexi peccati cesset. Ita Cajet. significans his verbis, censuram esse quasi adæquatam rationem huius reservationis.

Probatum autem hæc opinio ex Decretis, in quibus huiusmodi censurae feruntur; nam primò propter culpam imponitur censura, & deinde dici solet: A qua absolvi non possunt nisi à Rom. Pontif. vel, in ea permanent, donec Apostolico conspectui se presentent. cap. Conquesti 22. de Sent. Excom. ibi: Quoniam igitur graviora sunt, nec clausis oculis debent prateriri: Mandamus quatenus si est ita, memoratos sacrilegos excommunicatos nuntiatis & faciat sicut excommunicatos artius evitari, donec passim iniuriam congruè satisfaciunt, & damna pro eis data resarciant, & cum literis vestris, re veritatem continentibus, Apostolico se conspectui representent.

Et cap. Universitatis 24. eodem ibi: Tam qui tales verberari precipit, quam illi, qui verberant (etiamsi causa subisset) excommunicationis sententiam, donec ad Apostolicam Sedem veniant, nequaquam evadunt.

Sufficiat Bulla Censuræ, in qua reservatio fit sub hac forma verborum: Ceterum à praedictis sententiis (id est, excommunicationibus) nullus per alium, quam per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo constitutus, nec etiam tunc, nisi desistendo Ecclesiae mandatis, & satisfaciendo, cautione praestata, absolvi possit. . . . Quod si forte aliqui, contra tenorem praesentium, talibus, excommunicatione & anathemate laqueatis, vel eorum alicui Absolutionis beneficium impendere de facto presumpserint, eos excommunicationis sententiis innotamus.

Respondeo; ideo Pontifices aliquando sic loqui, quia supponunt ex aliis Decretis, & ex praxi Ecclesiae, satis omnibus constare in reservationibus Papalibus hæc duo conjuncta esse culpam & censuram; & ideo uno expresso, vel culpam vel censuram, utrumque ab omnibus intelligi reservatum.

Hinc etiam simpliciter solent dare potestatem absolvendi à casibus reservatis, non specificando censuram, vel peccatum; quia videlicet utrumque comprehenditur seu intelligitur sub casibus reservatis, non ex natura rei, quia posset, ut dictum est, censura reservari absque peccato; & similiter peccatum absque censura; sed ex usu Pontificum, qui non solent unum sine altero reservare: & ideo si aliquando concedant potestatem absolvendi à censura, non factam mentionem peccati, vel à peccato, nullam factam mentionem censuræ,

170. Probatur ex cap. 22. de Sentent. excom.

Et cap. 24. eod.

Item ex Bulla Cap. 22.

171. Responsio.

Pontifices solent dare simpliciter potestatem absolvendi à casibus reservatis.

167. Hic motus non est in litteris...

philo th in- tresso refec- vauit.

169. Oppositam sententiam tenet Durandus.

penque in- sumt Ca- jetan.

nihilominus censetur concedere potestatem absolventi tam à censura, quàm à culpa: sicut enim à principio habent hanc connexionem quasi in fieri, ut sic dicam, ita etiam in conservatione seu in duratione sua; connexionem, inquam, ex voluntate reservantis seu Pontificis.

172. **Ratio à posteriori oppositæ sententiæ.** Ex quo patet responsio ad rationem à posteriori oppositæ sententiæ, quæ talis est: Ablatâ censurâ, statim manet peccatum non reservatum; ergo signum est, solum fuisse ablatam jurisdictionem circa censuram, aliàs etiam ablatâ censurâ, adhuc manere posset reservatio culpæ; quippe potest aliquis absolvere à censura, & non à culpa, ut Index Ecclesiasticus, vel qui tantum habet jurisdictionem fori contentiosi.

Responsio. Planè sic potest fieri ex natura rei, & de facto in exemplo allegato fit: interim quando Pontifex concedit alicui Sacerdoti potestatem absolventi à censura reservata, etiam censetur concedere potestatem absolventi à peccato reservato, & vice versâ; non quòd unum sit ratio adæquata reservationis alterius, sive quòd unum solum sit immediatè reservatum; sed quia non vult unum esse reservatum sine alio, & per consequens vult utramque jurisdictionem in foro interno conjunctim dare.

173. **Objectio.** Dices; ut homo absolvi non possit, etiam à culpa, fatiis est reservatio censuræ; & sufficit ad salvanda verba Decreti reservantis, & alioquin cum res sit odiosa, est mitiori modo interpretanda; ergo &c.

Solutio. Respondeo; satis est reservatio censuræ, ut homo absolvi non possit licitè, transeat; validè, Omnes negant, qui docent, Sacramentum Pœnitentiæ, quod excommunicatus suscipit sine nova culpa mortali, valere; immo habere effectum gratiæ, sive excommunicatio sit reservata, sive non, quæ est communior doctrina, teste Suariorum disp. 10. de Censuris sect. 3. n. 9. & unico verbo probatur: quia per excommunicationem pœnitentis nihil tollitur, quòd sit de substantia Sacramenti: patet quia non materia, neque forma, neque intentio, neque jurisdictio; ergo si ex parte suscipientis non intervenit aliud impedimentum, sola censura non poterit irritare Sacramentum.

174. **Objectio.** Dices; tollitur jurisdictio, non quidem ex natura rei, alioquin Pontifex non posset absolvere excommunicatùm priùs à peccatis, quàm ab excommunicatione, quod videtur incredibile; nec hæcenus aliquis docuit; sed ex jure positivo cap. ult. de Clerico excommunic. ibi: Peccat autem conferendo Ecclesiastica Sacramenta: sed ab eo collata, virtutis non carens

cap. ult. de Clerico excommunic.

effectu: cum non videatur à collatione, sed participatione Sacramentorum (qua in sola consensu peccatione) remotus. Loquitur autem de excommunicatione minori.

Neque ly *Remotus*, potest intelligi de mera prohibitione; quia per prohibitionem remotus est etiam à collatione, quandoquidem conferendo peccet, ut ibidem expressè dicitur; ergo illa remotio incapacitas quædam est, per quam non est remotus à collatione, utpote quam validè exerceat.

Respondeo; illam remotionem esse quædam incapacitatem suscipiendi effectum virtutis, id est, gratiam sacramentalem, quæ non confertur indisposito per peccatum actuale mortale, quod committit excommunicatus, scienter suscipiendo seu percipiendo Sacramentum: Ergo non potest validè suscipere Sacramentum Confirmationis, Eucharistiæ, Ordinis, Extremæ Unctionis & Matrimonii, hæc Consequentia communj calculo non valet.

Ergo non potest validè suscipere Sacramentum Pœnitentiæ; neque hæc Consequentia valet, si possit dari Sacramentum Pœnitentiæ validum & informe; sin minus; ut puto, distinguo Consequens; non potest validè suscipere Sacramentum Pœnitentiæ, defectu jurisdictionis in ministro, Nego Consequentiam; defectu debiti Contritionis, Concedo totum.

Sed quid tum? Profectò fieri potest, ut pœnitens bonâ fide procedat, ignorans suam excommunicationem; tunc autem validè, adeòque cum effectu virtutis; absolveretur à peccato, estd priùs non fuisset absolutus à censura reservata, si verum est, quòd sola censura immediatè reservetur; hoc autem est contra intentionem reservantis, qui non solum absolutionem à censura, sed etiam ab ipso peccato sibi reservat, ut patet ex verbis Decreti reservantis; suprâ allegatis; Absolutionem, inquam, non solum licitam, sed etiam validam.

Et quàmvis hæc res sit odiosa, ideòque restringenda; attamen intrâ proprietatem verborum, & juxta intentionem reservantis. Proinde stante reservatione censuræ, dico, Absolutionem à peccato, non solum illicitam, sed etiam invalidam esse, estd foret valida in præsentia censuræ non reservatæ; invalidam, esse, si absolvens non habeat potestatem ordinariam vel delegatam absolventi à peccatis reservatis.

Si autem à me queritur, quis talem potestatem habeat? Hæc quæstio exigit novam Sectionem, quæ erit